

Biblioteca Bucureștilor

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ
BUCUREȘTI
Inventar Nr. ... 28786

8
August
2004

REVISTA ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN BUCUREȘTI • BIBLIOTECA METROPOLITANĂ • DIRECTOR FLORIN ROTARU

PAUL EVERAC

80 de ani de la naștere

“E ora, Doamne, când îți restitui cuvintele, și te cer.

De unde să te iau, spune-mi!

*Oare ar fi știut magii în inimile lor că Fiul tău s-a născut
dacă nu le sfredeleai ochii cu lumina farului tău ceresc?*

O, de trei ori fericiți cei siliți să te afle!

Și apoi erau trei, Doamne, și steaua una, și greșală n-avea unde să încapă.

*Dar, Doamne, deasupra capului meu stă bolta dintotdeauna
și rotește blând aceleași lumini nesfârșite.*

*Și nu văd între ele pe cea care să sfârtece poala cerului ca
să-mi poruncească...*

Nu mă disprețui din imensitatea neantului Tău!

Nu-mi răspunde cu această înfiorătoare indiferență!”

Robinson

Sumar

Ștefan cel Mare și Sfânt – 500

<i>A. D. XENOPOL</i> – Al patrulea centenar al morții lui Ștefan cel Mare, domn al Moldovei	2

Bucureștii de altădată**Anton Pann – 150**

<i>Ion BARBU</i> – Isarlîk	5
– Nastratin Hogea la Isarlîk	7
<i>Constantin MATEESCU</i> – Nastratinismul lui Anton Pann	5
<i>Ana Maria ORĂȘANU</i> – Școli și dascăli (I)	8

Patrimoniul	9

Istoria cărții

<i>N. CARTOJAN</i> – Cărțile populare în literatura românească	10

Autografe contemporane

<i>Pan IZVERNA</i> – Epifaniile poetului și ale poeziei	12

Meridian biblioteconomic

Regulamentul pentru împrumutul interbibliotecar	14
Biblioteca “Miron Radu Paraschivescu”	16
Eurocertificarea	17
EBLIDA – Orizonturi. Programe. Inițiative	18
Bibliotecile Publice Finlandeze. Strategia Bibliotecilor pentru 2010 (I).....	20
<i>Veronica ALDEA, Adriana GAGEA, Angela OPREA</i> – Liga Culturală și dezvoltarea lecturii publice bucureștene la începutul secolului XX	26
<i>Edouard ROUVEYRE</i> – Cunoștințe necesare unui bibliofil (II)	29

Corespondență din Paris

<i>Jean-Yves CONRAD</i> – Piața Poeziei	35

Catalog	36

Agenda culturală

Scrisoare de rămas-bun	38

Calendar	39

Ștefan cel Mare și Sfânt

– 500 –

A.-D. XENOPOL

Al patrulea centenar al morții lui Ștefan cel Mare, domn al Moldovei

O mare sărbătoare națională a fost celebrată de poporul român peste tot unde această manifestare a fost permisă, căci, dacă Austria a autorizat sărbătorirea acestei aniversări de către românii din Bucovina, unde se și găsește mormântul lui Ștefan cel Mare, la mănăstirea Putna, ungurii au pus în vedere românilor de dincolo de Carpați să se abțină de la orice participare la bucuria acestor festivități.

În adevăr, acum patru secole, la 15 iulie 1504, a coborât în mormânt cel mai vestit dintre toți domnitorii poporului român, Ștefan cel Mare, la sfârșitul unei fericite și strălucitoare domnii de patruzeci și șapte de ani în Țara Moldovei. În timpul când el a urcat pe tron (1457), Moldova era un stat doar pe jumătate independent, care recunoștea suzeranitatea Ungariei și Poloniei deopotrivă. Predecesorul său, Petru Aron, fusese silit să se încline sub jugul turcilor. Aceștia, după ce supuseră toată Peninsula Balcanică, precum și celălalt stat român de la Dunăre, Valahia, își aruncau acum pentru prima oară năvodul asupra Moldovei, smulgându-i, prin intimidare, un tribut anual de 2.000 ducați.

Moldova era, în realitate, o țară mică, dar cu o organizare solidă, posedând o forță militară considerabilă, reprezentată de un popor compus aproape în întregime din mici proprietari care își apărau în patria comună micul lor petic de pământ. De altfel, Moldova era mult mai întinsă decât este astăzi, după ce a fost victima a două trunchieri succesive: cea a Bucovinei (un sfert din teritoriu), luată de Austria în 1777, și cea a Basarabiei (jumătate din teritoriul ce-i mai rămăsese), luată de Rusia în 1812. Ea își depășea ca întindere și populație sora mai vârstnică, Valahia, și, ca vigoare nativă a rasei, îi era mult superioară, așa cum o atestă toți autorii contemporani.

Moldova era deci sortită să nu suporte

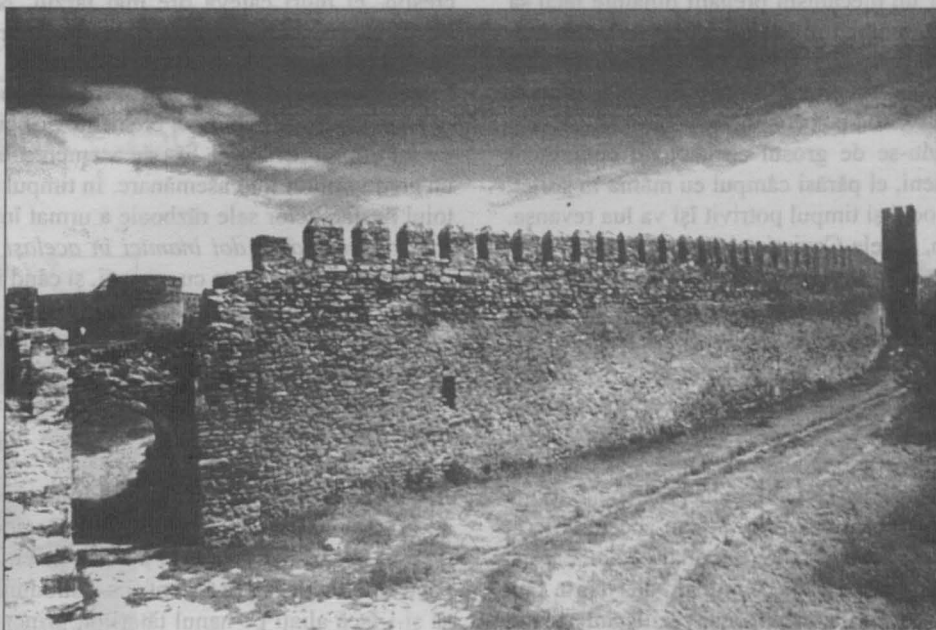
jugul vecinilor, în așteptarea unui suflet puternic și energic care să elibereze scânteia ascunsă în inimile moldovenilor. A apărut Ștefan cel Mare și deodată soarta Moldovei s-a schimbat ca prin farmec. Acest domn, urmând predecesorului său Petru Aron, asasin al tatălui lui Ștefan, declară război Ungariei, o învinge și ocupă două cetăți întărite în Transilvania. Continuând rivalitatea cu fostul său suzeran, Ștefan atacă portul Chilia de pe Dunăre, care fusese cedat de Aron lui Matei Corvin, regele Ungariei, ca preț pentru ajutorul pe care acesta din urmă i-l dăduse împotriva tatălui lui Ștefan. Dar această nouă lovitură pe care domnul Moldovei vru s-o dea regelui Ungariei, prin asedierea Chilieii, îl atingea totodată și pe domnul Valahiei, Vlad, supranumit Țepeș. În ciuda cruzimilor care-i aduseseră porecla, acest domnitor era un redutabil apărător al creștinătății în fața invaziei reprezentanților Profetului. El tocmai respinsese o mare năvălire pe care turcii, provocați de atitudinea sa mândră și neîmblânzită, o porniseră împotriva sa. Vlad era cumnatul și aliatul regelui Ungariei, iar Ștefan, atacând Chilia, leza interesele voievodului valah. Vlad abandonă urmărirea turcilor pentru a se putea împotrivi domnului Moldovei, dar fu învins de acesta și forțat să renunțe la tronul Valahiei, apoi să se refugieze la curtea cumnatului său, regele Ungariei.

În lipsa documentelor, este greu de înțeles cum Ștefan cel Mare s-a putut hotărî să lupte împotriva unui conducător care dăduse dovadă de atâta curaj și îndrăzneală, împotrivindu-se celui mai mare dintre pericolele care amenințau toate statele Europei, și mai cu seamă cele dinspre Orient. Dar probabil că Chilia era o posesiune indispensabilă pentru prosperitatea Moldovei, ca antrepozit al comerțului cu Veneția, căci curând îl vedem pe Ștefan cel Mare pornind o nouă expediție asupra acestui oraș. Turcii, profitând de fuga lui Vlad Țepeș în Transilvania, îl înlocuiseră la tron cu fratele său Radu cel Frumos, om devotat în totalitate intereselor lor. Ștefan nu se mai temea deocamdată de pericolul otoman, deși încetase să plătească birul ce-i fusese impus lui Petru Aron, dar nici nu spera la o totală independență față de teribilii săi adversari. Câțiva ani după luarea Chilieii (1465), el trece în Valahia în fruntea unei puternice armate (1471), îl învinge și detronează pe Radu cel Frumos, omul turcilor, și îl înlocuiește cu un boier valah, Laiotă Basarab, pe care spera să și-l facă vasal fidel.

În acea epocă, persanii și venețienii erau în război cu otomanii. Uzun Hassan, șahul persanilor, se căsătorise cu sora soției lui Ștefan cel Mare, prințesă de Mangop, descendentă a familiei Comnenilor, care se refugiase într-un mic principat al Crimeei; șahul era astfel cumnat cu domnul Moldovei. Cum tocmai primise o delegație din partea Veneției pentru stabilirea unei alte alianțe comune contra turcilor, șahul îl însărcină pe trimisul venețian să treacă, la întoarcerea în Europa, prin Moldova și să-i înmâneze cumnatului său o scrisoare în care îi propunea să formeze o alianță a conducătorilor europeni împotriva inamicului comun. Trimisul ajunse în Moldova chiar când armata lui Soliman Pașa intra în țară. O crâncenă bătălie avu loc între armata turcă, la acea vreme cea mai disciplinată din Europa, și oastea de țărani a lui Ștefan cel Mare; aceasta nu reprezenta ca număr nici jumătate din cea a adversarului, dar avea deplină încredere în conducătorul ei și ardea de dorința de a-i respinge pe cei ce îi invadaseră proprietățile și gospodăriile. Lupta fu teribilă. O stratagemă abilă inclină victoria de partea lui Ștefan. Acum el sfida armata otomană, căreia îi luase ca prizonieri mai mulți pași, precum și tunuri și treizeci și două de drapele.

Iritați de această înfrângere, turcii, dornici de revanșă, reveniră în anul următor (1476) în Moldova, conduși de această dată de Mahomet II în persoană, teribilul cuceritor al Constantinopolului. Deși turcii încheiară o primă luptă, cea de la Valea Albă, în avantaj, Ștefan nu pierdu speranța de a-i alunga din țară. Hărțuindu-i încontinuu, blocându-le transporturile, într-o țară pe care o devastase el însuși pentru a nu lăsa nici o resursă la îndemâna năvălitorilor, el îi obligă să se retragă; retragerea lor se transformă într-o derută totală când fură loviți din toate părțile de armata lui Ștefan, în momentul când treceau Dunărea. În acest timp, prințul pe care Ștefan îl instalase pe tronul Valahiei în locul lui Radu cel Frumos, boierul Laiotă Basarab, crezându-se mai în siguranță de partea celui puternic, își abandonase protectorul și trecuse la turci. Ștefan, îndată după alungarea sulta-

Cetatea Albă

nului din țară, cade asupra lui Laiotă în Valahia, îl izgonește (1477) și îl înlocuiește cu Vlad Țepeș, pe care-l recheamă din Ungaria. El voia astfel, dar prea târziu, să îndrepte greșeala pe care-o făcuse lipsindu-se cu bună știință de seriosul ajutor al lui Vlad împotriva turcilor. Dar Vlad nu reuși să se mențină decât foarte puțin timp în fruntea țării. El fu curând răsturnat de Laiotă, care reveni pe tron cu ajutorul turcilor.

În acest timp Senioria Veneției aflase, prin trimisul ei în Persia, Paul Omenbonum, despre marea victorie reputeată de Ștefan asupra otomanilor. Domnitorul moldav, care-l însărcinase pe Omenbonum să ducă Papei și dogelui Veneției propunerile șahului persan referitoare la o alianță a țărilor europene creștine împotriva Imperiului otoman, crezuse, după răsunătoarea sa victorie de la Racova, că poate de-acum discuta de pe alte poziții cu conducătorii din Occident; el le trimise o circulară în care le expunea importanța acestei victorii și solicita Papei și Veneției subsidii pentru a-și procura echipament și a continua războiul. Dar nici Papa, nici Veneția nu se grăbiră să răspundă apelului domnitorului moldav. Înșelat de Matei Corvin, regele Ungariei, care-l făcu să creadă că Ștefan era generalul său, Papa înaintă lui Corvin suma de 100.000 ducăți; în zadar Ștefan protestă împotriva acestui fapt și a calificativului de vasal pe care regele Ungariei i-l dădea în fața Sfântului Scaun. Cât despre venețieni, ei trimiseseră în misiune specială pe lângă Ștefan cel Mare un ambasador, Emmanuel Gerardo, însărcinându-l să facă tot posibilul pentru a-l împiedica pe domnul Moldovei să facă pace cu turcii și să-l păstreze astfel ca forță de intervenție în luptele lor împotriva Imperiului Otoman. Printre instrucțiunile pe care Senatul le dădu ambasadorului său figurau și acelea de a nu-l părăsi pe Ștefan nici un moment, de a-l urma pretutindeni, de a-i promite cea mai serioasă intervenție din partea Republicii Venețiene pe lângă Papă în scopul de a-i obține ajutor financiar, și mai cu seamă să nu fie zgârcit cu promisiunile, susținând prin elocință moralul domnitorului român. Papa, pe de altă parte, putea ajuta Moldova renunțând la anatele (*impozit anual plătit Papei de toți deținătorii de beneficii pontificale - n.t.*) pe care le percepea catolicilor din această țară. Iată unde duseseră

insistențele lui Ștefan cel Mare pe lângă prinții Occidentului. De altfel, pe moment aceștia n-aveau nici un interes să se arunce asupra turcilor. Epoca cruciadelor apusese și pericolul otoman nu amenința în realitate decât Adriatica. Popoarele occidentale se mulțumeau să umple vistieria papală, însărcinată cu subvenționarea expedițiilor împotriva otomanilor, demers de care profita doar Veneția. De o coaliție împotriva turcilor, însă, nici nu putea fi vorba.

Curând, un alt pericol urma să amenințe Moldova. Turcii, văzând imposibilitatea de a-i veni de hac domnitorului român prin luptă deschisă, hotărâră să ocupe cele două mari porturi ale Moldovei: Cetatea Albă, la gurile Nistrului, și Chilia, pentru posesia căreia l-am văzut pe Ștefan cel Mare sacrificându-l pe Vlad Țepeș și dezlănțuind împotriva lui însuși expedițiile otomane. Amenințat în ce avea mai scump, Ștefan ceru ajutor din toate părțile: din Polonia, din Ungaria, la Veneția, la Papă, încercând să demonstreze că, dacă turcii ar pune mâna pe ieșirile la Dunăre și Marea Neagră, Moldova ar cădea și o dată cu ea ar dispărea una din cele mai solide fortărețe în calea invaziilor otomane. Dar, pe de o parte diverse calcule meschine, pe de altă parte invidia și teama că vasalul ar putea urca și mai sus decât ajunsese prin strălucitoarele sale victorii asupra turcilor, făcură inutile eforturile sale și Ștefan fu abandonat să se descurce singur cu apărarea fortărețelor sale. Acestea, după o rezistență eroică, sfârșiră prin a cădea în mâinile inamicilor creștinătății.

Regele Poloniei profită de ocazie pentru a-l obliga pe domnul Moldovei să-i prezinte omagiul personal. Ștefan evitase până atunci această ceremonie umilitoare, inventând tot felul de pretexte pentru a-și salva demnitatea, fără a-și îndepărta totuși sprijinul unui puternic regat cu care trăise până atunci în bună vecinătate și care, dacă nu i-ar fi fost de mare ajutor, l-ar fi abandonat cu totul. Domnul român trebuia să-și sacrifice ambițiile personale pentru interesele țării și, cum regele Poloniei îl lăsa să întrevadă perspectiva de a-i veni în ajutor pentru recucerirea celor două fortărețe ocupate de turci, el hotărî să-și prezinte omagiul personal regelui, la Colomea. Credea că ceremonia umilitoare a omagiului, cu un genunchi pus în podea, se va desfășura doar în prezența mai-

marilor regatului; dar un mecanism pregătit dinainte făcu să cadă pereții incintei în momentul în care Ștefan se prosterna, și domnul Moldovei fu expus în această poștură în fața întregii armate. Ștefan se resemnase să suporte chiar și acest afront în schimbul ajutorului pe care regele i-l promisese; dar, când văzu despărțindu-se de grosul armatei un contingent ridicol de 3.000 oameni, el părăsi câmpul cu mânia în suflet, promițându-și că la locul și timpul potrivit își va lua revanșa.

La puțin timp, regele Cazimir al Poloniei moare și îi urmează la tron Ioan Albert, fratele lui Vladislav, care ocupase tronul Ungariei, și acela vacant după moartea lui Matei Corvin. Există și un al treilea frate, Sigismund, căruia cei doi frați regi vroiau să-i dea tronul Moldovei în locul lui Ștefan cel Mare. Domnul român află cu ajutorul spionilor ce se pregătea împotriva lui. Așa se face că nu fu foarte mirat când primi din partea lui Albert propunerea unui ajutor armat, condus de rege în persoană, în scopul recuceririi celor două fortărețe-porturi de la turci. De formă, Ștefan acceptă oferta cu recunoștință, dar puse condiția ca armata poloneză să coboare spre Chilia și Cetatea Albă pe dincolo de Nistru, fără să treacă prin Moldova, care, epuizată de invaziile anterioare, nu mai putea suporta trecerea a încă unei armate. Era o metodă sigură de a-l forța pe regele Poloniei să se demaște. Albert, care avea intenția de a-l surprinde pe Ștefan nepregătit, intră în Moldova prin nord și se îndreptă spre capitala Suceava. Ștefan ordonă degrabă să se taie pe jumătate arborii seculari care străjuiau drumul prin Codrul Cosminului, pe unde urma să treacă armata poloneză. Când aceasta pătrunse toată în pădure, moldovenii se năpustiră din toate părțile, prăvăliră arborii și îi loviră din toate puterile pe polonezii uluiți și striviți sub crengi. Armata regală fu decimată aproape în totalitate: istoricii polonezi care povestiră mai târziu această nefericită expediție mărturisesc că o mare parte din nobilime își lăsă oasele în acea blestemată pădure. Legenda spune că Ștefan înjugă 10.000 prizonieri la pluguri și ară cu ei o câmpie întinsă pe care a însămânțat-o cu ghindă. În aceste locuri crescuseră o pădure ce primi numele de *Dumbrava roșie*, în amintirea sângelui polonez cu care fusese stropită.

Ștefan pătrunse în anul următor în Polonia pentru a o supune și regele Albert, pentru a-l îndepărta, fu obligat să semneze cu el un tratat prin care Moldova fu definitiv eliberată de sub suzeranitatea poloneză; această emancipare dură mai mult de cincizeci de ani.

La urcarea sa pe tron, Ștefan cel Mare găsisse Moldova supusă unei triple vasalități: cea a ungarilor, cea a polonezilor și cea a turcilor. La moartea sa, el își lăsă țara independentă, eliberată de sub suzeranitatea Ungariei și a Poloniei; cât despre turci, aceștia, chiar dacă păstrară controlul asupra celor două fortărețe-porturi, nu mai pretinseră plata tributului. Ștefan luptase patruzeci și șapte de ani pentru a obține această independență. Rănit la gleznă în timpul primului asediu al Chilie, în 1462, el n-a avut niciodată suficient răgaz pentru a se vindeca. Patruzeci și doi de ani mai târziu, rana, care nu se închisese niciodată, s-a infectat. În zadar s-a încercat oprirea cangrenei chiar și cu fierul roșu. Nici nu se terminase bine operația când Ștefan află că, printre boierii pe care-i supusese și dominase cu totul de-a lungul domniei, o parte importantă refuza să-l recunoască de domn pe fiul său legitim Bogdan, căruia îi destinase tronul. El ceru imediat să fie transportat în mijlocul oștirii, îi judecă sumar pe șefii complotului și ordonă să li se taie capul. Apoi, ca bun

creștin, el muri câteva ore mai târziu. Nu credea că ar fi comis un păcat vărsând sânge pe pragul propriului mormânt, dacă acest sânge fusese vărsat în interesul patriei sale.

Energie fără egal, activitate neobosită și iubire de independență, iată cele trei elemente principale ale caracterului lui Ștefan cel Mare. Era de asemenea un spirit superior și un geniu militar fără asemănare. În timpul lungii domnii și în toial nesfârșitelor sale războaie a urmat întotdeauna maxima romană: *niciodată doi inamici în același timp*. Era aliat cu polonezii când se lupta cu ungarii, și când își atrase dușmănia turcilor știu să obțină ajutor, atât cât a obținut, de la Polonia și Ungaria. În vremea atacului lui Albert, el a izbutit prin diplomație să desfacă alianța ungarilor cu polonezii, făcând să se impună în fața voinței regelui opinia nobililor care au reușit să-l convingă pe Vladislav că se angajase pe un drum greșit urmându-l pe Albert.

Văzând că eforturile sale pentru constituirea unei ligi anti-otomane împreună cu stăpânii Occidentului, prin intermediul Papei, au eșuat, el și-a întors privirile, după tratatul de pace cu Polonia, către Orient și s-a străduit, timp de mulți ani, să și-i facă aliați pe hanul tătarilor, principele Moscovei, cel al Lituaniei și regele Poloniei. Dar abia reușea Ștefan să stabilească relații amicale între unii din ei, că numai deocădată apăreau alte animozități neprevăzute. Toți acești prinți s-au dovedit oameni obișnuiți, preocupați doar de rivalități reciproce, fără o înțelegere a intereselor de viitor pe care Ștefan le întrevedea. Astfel, dezgustat de spectacolul pe care i-l oferiseră de-a lungul întregii vieți prinții creștini, el își sfătui fiul, pe Bogdan, pe care nu-l considera capabil să continue lupta, să se supună turcilor. Împreună cu ei putea măcar să apere Moldova de cei ce își ziceau frații săi întru Isus Christos.

Mare conducător și desăvârșit politician, Ștefan a fost de asemenea un excelent administrator. La moartea sa, după o jumătate de secol de lupte continue și invazii teribile care decimaseră populația, el lăsă țara prosperă, bogată în turme și cirezi, precum și o armată de 30.000 de călăreți și 20.000 de pedestrași.

Pentru români, Ștefan cel Mare reprezintă peste timpuri energia vitală a rasei afirmată în expresia sa cea mai înaltă, care i-a apărut și conservat existența în așteptarea unor momente mai fericite ale menirii sale. Pentru lumca europeană în general, marile domn moldovean reprezintă unul din cei mai străluciți apărători ai civilizației sale, într-un moment greu în recrudescența acesteia la contactul cu antichitatea regăsită; căci, nu trebuie să uităm: dacă Renașterea și-a putut împlânta rădăcinile și a acoperit cu coroana sa de flori Europa Occidentală, acest fapt s-a putut întâmpla doar datorită popoarelor orientale: albanezi, sârbi, bulgari, unguri și mai ales români – transilvăneni, valahi și moldoveni, care s-au sacrificat unii după alții, pentru a-și apăra, e drept, viața amenințată, dar astfel au apărut și interesele superioare ale civilizației puse în pericol de invazia celor mai cruzi inamici ai creștinismului și civilizației.

(Extras din "Revue historique", t. LXXXVI, 1904.
Nogent-le-Rotrou, Imprimerie Daupélet-Gouverneur)
Recopiat după original de Jean-Yves CONRAD
Traducere de Radu VLĂDUȚ

Bucureștii de altădată

Anton Pann – 150

Portret imaginat de
Barbu Delavrancea

Constantin
MATEESCU

Nastratinismul lui
Anton Pann
– fragment –

Perioada în care George Ucenescu învață tainele muzicii eclesiastice la “marele poet al muzicii bisericești” este una dintre cele mai fertile pentru tipografia lui Anton Pann, faptul fiind explicabil și prin ajutorul de nădejde ce i-l va fi inimosul învățăcel transilvănean. “Valsurile” tipografiei lucrează fără odihnă în curtea casei din strada Taurului. Cea mai mare parte din tipăriturile scoase acum sunt însă reeditări, fiindcă poetul lucrează intens la ediția a doua, mult dezvoltată, a *Poveștii vorbii* și la noua sa carte, *Nezdrăvăniile lui Nastratin Hogeia*. În primele luni ale anului 1852 îi apar una după alta cele șase broșuri din *Spitalul Amozului* (ediția a doua), însumând o mie de pagini, adevărată antologie a cîntecelor de lume, ce-i va fi inspirat lui Caragiale caracterizarea malițioasă de “grămadă de orduri literare” și

Ion BARBU

Isarlîk

Pentru mai dreapta cinstire
a lumii lui Anton Pann.

*La vreo Dunăre turcească,
Pe șes veșted, cu tutun,
La mijloc de Rău și Bun
Pân' la cer frîngându-și
treapta,*

*Trebuie să înflorească:
Alba
Dreapta
Isarlîk!*

*Ruptă din coastă de soare!
Cu glas galeș, de unsoare,
Ce te-ajunge-așă de lin
Când un sfânt de muezin
Fâlfâie, înalt, o rugă
Pe fuișor, la ziua'n fugă...*

***

*– Isarlîk, inima mea,
Dată'n alb, ca o raiă
Într'o zi cu var și ciură,
Cuib de piatră și legumă
– Raiul meu, rămâi așa!*

*Fii un târg temut, hilar
Și balcan – peninsular ...*

*La fundul mării de aer
Toarce gâtul, ca un caer,
În patrusprezece furci,
La raiele;*

rar, la turci!

*Beată, într'un singur vin:
Hazul Hogii Nastratin.*

***

Còlo, cu doniți în spate,

Portret de Marcel Iancu

*Asinii dela cetate,
Gâzii, printre fete mari,
Simigii și gogoșari,
Guri cască când Nastratin*

La jar alb, topește in,

*Vinde'n leasă de copoi
Căței iuți de usturoiu,*

*Joacă și-în cazane sună,
Când cadâna curge'n Lună.*

***

*Deschideți-vă, porți mari!
Marfă-aduc, pe doi măgari,
Ca să vînd acelor case
Pulberi, de pe lună rase,
Și-alte poleieli frumoase;
Pietre ca apa de grele,
Ce fireturi, ce inele,
Opinci pentru hagealik
– Deschide-te, Isarlîk!*

*Să-ți fiu printre foi, un
mugur.*

*S'aud multe, să mă bucur
La răstimpuri, când Kemal,
Pe Bosfor, la celalt mal,
Din zecime, în zecime,
Taie'n Asia greceime;*

*Când noi, a Turchiei floare,
Într'o slavă stătătoare*

*Dăm cu sâc
Din Isarlîk!*

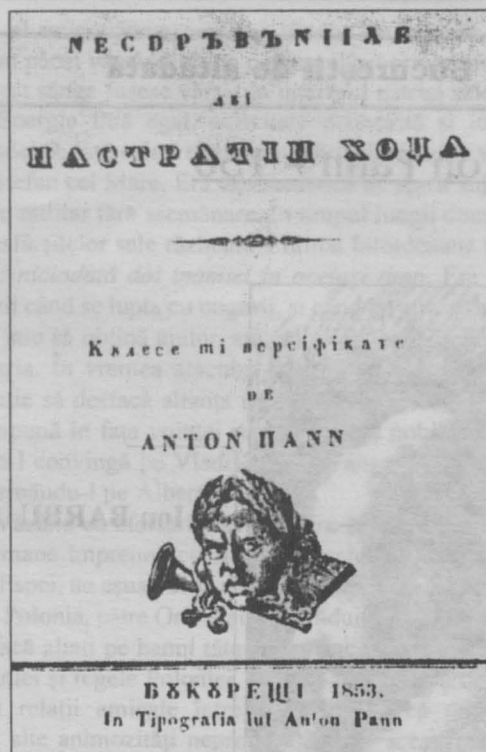
“testimoniile de imbecilitate ale unei epoci”. Cu prilejul publicării ultimelor broșuri, Pann inserează la finele volumelor, după moda romanelor foiletoane, înștiințări cu caracter publicitar: “Broșura a cincea va ieși iarăși de supt tipar fără zăbavă, cu cîntece și mai frumoase”; sau: “A șasa broșură va ieși de supt tipar fără întîrziere, cu cînturi deosebit de frumoase”. Pentru a preveni acuza de plagiat, cu care va fi, totuși, gratificat după trei decenii de către Iosif Barac în amintita scrisoare către Academia Română, poetul explică, într-o “precuvîntare”, motivul introducerii în sumar a unor “poeme” străine, fără a consemna numele autorilor: “Domnilor! Nu socotiți că pentru ca să mă fac stăpîn peste poemele dumneavoastră am alăturat dintr-însele în aceste broșuri, ci numai ca să le fac nemuritoare, compunindu-le melodia, deocamdată pe note bisericești, ca să rămîie neuitate modurile lor după veacuri: pentru care după părerea mea socotesc că nu mă veți învinovați; iar dacă nu vă voi însemna numele fiecăruia la poema sa, nu este vina mea, ci a celor ce le place să se facă plaghari și în locul numelui poetului suptscriu pe al său, spre a amăgi pre cei ce îi cred”.

Textul apare criptic în final, sugerînd că însuși Anton Pann nu cunoștea proveniența multora din cîntecele publicate, preluate fiind din manuscrise ce circulau prin mahalale sau pur și simplu fiind "de la lume adunate".

Tot în aceeași vreme apare partea a doua a *Șezătorii la țară* (cu "modurile cînturilor de la șezătoare") și *Proschinitar sau Închinător*, adică descrierea sfintei cetăți Ierusalim și a toată Palestina. Compusă mai întîi de preacuviosul și preainvățatul Hrisant din Brusa, cămăraș al preasfîntului și dătătorului de viață mormînt al domnului nostru Iisus Hristos, și tipărită la Viena la anul 1807, apoi a doua oară cercetîndu-se și împodobindu-se cu multe adăugiri s-a dat la lumină, prin stăruirea preasfîntului arhiepiscop Ierotei al Tavorului, în Mosca la anul 1837. Iar acum tîlmăcîndu-se din grecește s-a dat la lumină în zilele înălțatului nostru domn Barbu Dimitrie Știrbei vv. Cartea nu e tradusă de Anton Pann, ci de un oarecare pitar G. Mălureanu, dar în dedicația către Calist, "economul sfintei Mitropolii", poetul face unele observații de tot interesul. El constată că cei ce se duc la Ierusalim "cu cheltuieli însemnate", cu "frică pe uscat, cu primejdie în mare și necazuri de către tîlhari", ba uneori "supuși fiind boalelor înapoi nu se mai întorc, îngropîndu-se departe de familie și rudeniile lor", nu și-au vizitat propriile mănăstiri din țară, deși "în patria noastră sunt mai multe (...) decît în părțile acelea, dar încă în Moldova?!" Bucureștenii, arată el în continuare, "nu cunosc decît Cernica, Pasărea, Căldărușanii, Tîgăneștii și Ciorogîrla; iar de cele mai depărtate nici o știință nu au; las de a pomeni de celelalte, cum și de monastirea Cotmeana, care este subt igumenia preacuvioșii-voastre, ci arăt numai cîteva mai însemnate și vrednice de văzut, precum acea vestită biserică de la Curtea-de-Argeș, care pentru minunata ei zidire vin mulți din alte țări depărtate numai ca să o vază". Notația este semnificativă nu numai din punct de vedere "turistic", ci și pentru ideile naționale ce le cuprinde, în acea epocă agitată încă de ideologia pașoptistă și doar cu șapte ani premergătoare Unirii. Decît, scrie mai departe Anton Pann, deși "numai o lună-două" sunt necesare pentru a putea "încongiura" aceste mănăstiri, "nu s-a făcut obicei ca să se ducă și la dîsele, precum se duc la sfîntul munte (Sfetagora) și la Ierusalim; că al lui Dumnezeu este tot locul, precum zice proorocul David: «Al Domnului este pămîntul și plinirea lui și toți cei ce lăcuiesc pre dînsul»". Se poate sesiza în cuvintele poetului melancolia celui ce atîtea drumuri minunate își va fi dorit în visuri, resemnîndu-se pînă la urmă doar cu cărările spre care i-a îndreptat destinul pașii: "Folosul acești cărți dar, precum zic, este și pentru cei ce au fost la Ierusalim și pentru cei ce n-au fost (...), O, Doamne! (își vor spune cei din urmă) căci n-am și eu o dare de mîină să mă duc să văz și eu ce lucruri sunt în acele locuri? Și fără să păcătuiesc înaintea lui Dumnezeu că n-a putut sau n-a avut mijloace să cîștige bani mulți să se ducă, își împacă sufletul cu mergerea la monastirile din patria noastră și își caută de negoțătoria sa".

Cea mai semnificativă carte publicată de Anton Pann în anul următor (în afara părților a II-a și a III-a din *Povestea vorbii*) este *Nezdrăvăniile lui Nastratin Hoge*. Aflăm de editarea ei într-o scrisoare a lui Pann către Ucenescu din 29 iunie 1853, în care îi comunică acestuia că i-a trimis prin G. Burdea "un proschinitar și un trup din Povestea vorbii, afară din Nastratin Hoge".

Apariția lui Nastratin în creația artistică a lui Pann a dat naștere celor mai diverse și contradictorii comentarii, în special după "mai dreapta cinstire a lumii lui Anton Pann" oficiată de Ion Barbu în ciclul *Isarlık*. Anton Pann cunoștea, fără îndoială, de multă vreme "mișmaialele" turcești care trecuseră Dunărea și circulau pe cale orală și în versiuni românești. În 1837, întîmplările năzdrăvanului hoge sunt editate pentru prima oară în volum, la Constantinopol, purtînd titlul *Glumele lui Hoge Nasr-eddin Efendi*. Ea devine cartea "cea mai răspîndită în Turcia și cea mai citită după Coran" (Lazăr Șăineanu). Eroul mișmaialelor turcești fusese un personaj real, mare învățat în vremea lui Timur-Lenk. "Celebru mai întîi pentru știința sa, Nasr-eddin ajunge în cele din urmă tipul legendar al spiritului oriental pe seama căruia turcii acumulară toate păfaniile hazlii sau istețe" (Lazăr Șăineanu).

Nezdrăvăniile lui Nastratin Hoge – pagina de titlu

La elaborarea lui *Nastratin Hoge* Anton Pann va ține seama de ediția turcească din 1837, dar și de numeroasele variante populare românești, întrucît versiunea sa nu e întru totul fidelă modelului original. Poate mai mult decît în oricare "traducere" tipărită anterior, e evident aici aportul creator al poetului român. Reușita lui artistică se datorește, credem, apropierii "temperamentale" dintre poet și eroul său, pe care l-a "cioplit de-al doilea", l-a "bărduit" și "i-a dat altă fațadă", după tiparul românesc înfățișat cititorului. Nicăieri Anton Pann nu se lasă mai "descoperit" în fața posterității decît în această succintă culegere de anecdote. "Nastratinismul lui Pann, scrie Mircea Muthu (...) constă, în ultimă analiză, dintr-o disimulare de prostie, dintr-o naivitate contrafăcută, în dosul căreia se ascunde bunul simț, dar și omul mărunț, neocolit de mizeriile vieții".

Noțiunea de "hoge" ne-o explică poetul chiar în prima anecdotă a culegerii:

"Nastratin era un hoge (dascăl sau învățător)
Care a rămas de basnu pînă astăzi tutulor".

Caracterul său e departe de a fi liniar. Om trecut de prima tinerețe, avînd îndestulă experiență a vieții, înțelept nu numai de la natură dar și prin impactul cu nevoile și vicisitudinile sorții, el își păstrează, totuși, dincolo de o concepție fatalistă, caracteristică modului de gîndire oriental, un anumit umor nativ și sănătos, uneori amar, alteori tonic. "Hoge nu este un simplu bufon. Ideea fatalismului este tincturată de glumă, precum *Într-această lume orce d-unde vine se întoarce*. De multe ori Hoge este cel înșelat, dar, avînd umorul situației, extrage «pilda» spre a fi de învățatură, ca filozoful rătăcitor din vechea Grecie" (Mircea Muthu).

Uneori anecdotele sunt concise, ducîndu-ne cu gîndul la materialul aforistic din *Povestea vorbii*:

"Nastratin Hoge-ntr-o seară la fereastră cum ședea
Își lungea nasul aiurea, p-alții fără a-i vedea;
Trecînd unul dintre prietini: – Ce miroși? l-a întrebat.
– Vecinul meu – el răspunse – gătește scumpe mîncări,
Și d-al lor miroș mă satur, trăgîndu-l cu gust prin nări".

DIN VREMEA LUI ANTON PANN

Școli și dascăli

(I)

Ana Maria ORĂȘANU

Învățământul bucureștean a înregistrat progrese notabile în prima jumătate a secolului XIX, prin inițiativele organizatorice ale autorităților și contribuția unor personalități culturale remarcabile.

Domnia lui Ioan Caragea aducea o importantă reformă prin înființarea Eforiei Școalelor (1814), for împuternicit să conducă toate școlile din Țara Românească. Câteva decenii mai târziu, în perioada Regulamentului Organic, s-a elaborat Regulamentul de funcționare a Eforiei (1833), potrivit căruia instruirea elevilor se făcea în: școli începătoare (4 ani), umanioare (4 ani), învățământ complementar (3 ani) și cursuri specializate de câte trei ani pentru științele juridice, matematici și agricultură practică. Concomitent, existau la acest ultim nivel de instruire "cursuri slobode" pentru istorie naturală, limba greacă modernă, slavonă și rusă.

Școlile începătoare s-au organizat pe lângă biserici, precum cele de la Colțea, Sf. Gheorghe Nou, Amzei ș.a., precum și în fiecare "coloare" (sector administrativ), multe continuând tradiția vechilor școli inițiate de preoții parohi.

Singura Școală umanioară a fost cea de la Sf. Sava, înființată de Gheorghe Lazăr în 1818, devenită Colegiu și apoi Academie, cu un ciclu complet de clase.

În aceeași perioadă s-au înființat și școlile elementare particulare, întâi cele de băieți, în care predau mai ales profesori străini. Acestea erau "pensionatele", destinate în special copiilor bogați, unde se învățau și limbi străine: franceză și germană, muzică: pian sau vioară. Elevii, interni sau externi, aveau un program complex cu îngrijire bună, iar la sfârșitul anului, serbări de neuitat, onorate de prezența autorităților.

Celebre au fost pensionatele conduse de Geanelloni (1834), Vaillant (1836), Andreias Sarai (1837), Combles și Bonay (1838), Carolina Buvelot (1840), Șerban Caliva (1843) și Karl Buchaltzer (1846), toate de băieți, și cele de fete, precum al Carolinei Kuhn, Iuliei Malanotti și Paulinei Appolony. Din 1854 Eforia a impus tuturor școlilor particulare ca elevii lor să fie examinați și notați numai în anumite școli.

Pensionatul Geanelloni. A fost înființat de italianul Ludovic Geanelloni în 1834 și se afla pe strada Pensionatului, în apropierea Colegiului Național Sf. Sava, unde a funcționat până în 1853, când și-a mutat sediul pe Podul Beilicului (Calea Șerban

Petrache Poenaru

turi pentru ca să poată a se face vrednici de recomandăția lor și folositori statului". Aici s-a pus pentru prima dată problema uni-formei școlare și a unor materii suplimentare programei, "căci este învederat că nu tot tânărul este potrivit la o ramură de învățătură, fiecare își are aplicarea sa în parte".

În anul 1847, dramatic pentru bucureșteni datorită marelui incendiu care a distrus orașul, taxele școlare ale pensionatului Geanelloni au fost substanțial reduse, clădirea școlii refăcută, iar profesorii "s-au ales a fi destoinici de a îndeplini cu scumpătate delicata sarcină ce au asupra-le". Printre ei, Théodore Théot, profesor de franceză și la Colegiul Sf. Sava, și renumitul Wiest la muzică.

Din 1852, absolvenții fiecărui an trebuiau să fie examinați la Colegiul Sf. Sava, "ca elevii ordinari ai săi, primindu-și în public răs-plata ce vor fi meritat și atestat după legile Academiei".

Petrache Poenaru, născut în 1799 la Benești – Vâlcea, este o personalitate a vremii, care a contribuit la dezvoltarea învățământului românesc. A învățat la Craiova și în București, la Academia Grecească de la Măgureni și la Colegiul Sf. Sava. A fost elevul lui Gheorghe Lazăr, întemeietorul învățământului superior în Țara Românească, și apoi coleg cu el, ca și I. H. Rădulescu. În 1821, a lucrat ca secretar al lui Tudor Vladimirescu, iar după revoluție a plecat din țară. În perioada 1822 – 1832 a studiat în străinătate, în Franța și Germania. A fost primul român care a călătorit cu trenul. A inventat tocul rezervor, brevetat de guvernul francez în 1827.

Reîntors în țară, a fost numit directorul Eforiei Școalelor, post în care a funcționat până în 1848. Cu sprijinul lui Pavel Kiseleff și al lui Barbu Știrbei, a contribuit la dezvoltarea școlilor bucureștene, prin înființarea multor școli primare, a primelor biblioteci școlare în capitalele de județ și a celei de la Sf. Sava, înzestrată cu 10.000 de volume.

A încurajat tinerii artiști: I. D. Negulici, C-tin Lecca, Th. Aman, Sava Henția, care, cu sprijinul său, au putut studia în străinătate. A fost inițiatorul Muzeului Național de Antichități și al Grădinii Botanice din București.

INTERNATULU GIANELLONI
EN BUCUREȘTI, STRADA VESTEI Nr. 13

Pensionatul Geanelloni, str. Vestei nr. 13 (Ion Ghica), peste drum de Spitalul Colțea, 1865.

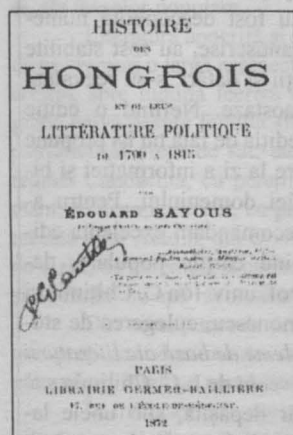
Patrimoniul

Din Colecția de Memorie locală "N. Iorga" a Bibliotecii Metropolitane București

Lettres d'un penseur des bords du Danube par Madame la Princesse Aurélie GHIKA
Paris. Au Comptoir des Imprimeurs, 1852

... Toi qui as la science du passé, dis-moi ce qui arrivera de cette révolution qui prend le repos de ta vieillesse; si elle a les mêmes droits que sa devancière, et si elle n'est pas un grossier appétit plutôt que le besoin d'une vie morale plus large; donne-moi, dans une haute espérance, des forces pour la défense, car rien n'est plus triste que l'abaissement de sa patrie dans le jugement de l'étranger. C'est véritablement alors que la fibre nationale palpite comme un sang dans le sang, une vie dans la vie.

Adieu. Bénis-moi à travers l'espace, aime-moi par cette ardente aspiration qui dévore les distances, garde ma place à ce foyer bien-aimé où j'ai reçu tes leçons. Si Dieu le veut, j'y reviendrai quelque jour oublier la vie. L'amour des parents ramène à l'enfance!

Histoire des Hongrois et de leur littérature politique de 1790 à 1815
par Édouard SAYOUS
Paris. Librairie Germer-Baillière, 1872

Un peuple tartare qui a pris rang dans l'Europe civilisée pour la sauver plusieurs fois de la barbarie; un peuple fier qui est capable de la soumission la plus touchante aux rois dans le malheur comme de la résistance la plus indomptable aux rois puissants et victorieux; un peuple orgueilleux de sa race jusqu'à la superstition, et qui doit la beauté de son type et la trempe énergique de son âme à d'heureux mélanges avec des nations dédaignées; un peuple ardent et mobile qui comprend à merveille le difficile et patient régime parlementaire; un peuple de furieux cavaliers et d'intraitables légistes: telle est, avec ses grandeurs, ses défauts, et surtout ses contrastes, la nation Magyare.

Doine și strigături din Ardeal date la iveală de
Dr. Ión Urban JARNÍK și Andreiu BÂRSEANU
Editura Librăriei Ciurcu, Brașov, 1895

Sunt zece ani, de când această colecțiune de poezii populare, făcută cu deosebire la stăruința părintelui canonic Ión M. Moldovan din Blaj și întocmită de d-l I. U. Jarník și de mine, a vezut pentru prima oră lumina zilei prin bunăvoința Academiei Române. Colecțiunea noastră a fost în deobște bine primită de cărturarii români, multe din versurile dintr'ênsa au fost introduse în antologiile apărute în acești zece ani, și ceea-ce a fost lucru mai îmbucurător pentru noi, culegerea noastră este dese-ori citată în monumentală lucrare a d-lui B. P. Hașdeu, intitulată "Magnum Etymologicum Romaniae". Tote acestea dovedesc, că lucrarea noastră nu a fost de prisos...

Istoria cărții

N. CARTOJAN

Cărțile populare în literatura românească

Dan ZAMFIRESCU

Deși a lăsat o reputată sinteză de Istoria literaturii române vechi, în care îmbrățișează aproape întreaga materie, Nicolae Cartojan a fost și a rămas, în ipostaza de cercetător al literaturii noastre vechi, omul unei singure iubiri: cărțile populare. Este ogorul pe care a pășit cu modestie, dar temeinic, atunci când nu părăsise încă băncile Facultății de litere a Universității bucureștene; pe care l-a desțelenit în mare parte, căruia, dându-i ocol, i-a însemnat hotarele, și de pe care a cules cele mai bogate roade.

Nicolae Cartojan a fost, pentru aceste scrieri cu un caracter așa de felurit, incluse în noțiunea de «cărți populare», ceea ce Bălcescu și Kogălniceanu, apoi Iorga, au fost pentru genul cel mai strălucit al creației originale din literatura veche: cronicile. A fost, adică, învățatul care și-a simțit întreaga ființă contopită cu filele operelor pe care le studia și prin care se simțea purtat într-o lume ce răspundea intim ființei sale. [...]

Cu Nicolae Cartojan, în știința despre trecutul culturii noastre a pășit un reprezentant al acelei lumi sătești care se nutrise, de secole, cu o cultură orală și cu o cultură scrisă adaptată, adoptată sau creată după nevoile sufletului său. Cartojan – fiu de țărani din Călugăreni-Uzumu – a pus în cercetarea și impunerea acestei dimensiuni a culturii noastre vechi, care reprezenta glasul maselor populare, o stăruință și o știință egale numai de fidelitatea lui nestrămutată pentru subiect.

Într-adevăr, cu excepția stolnicului Constantin Cantacuzino, nici un cărturar din cultura noastră veche nu s-a bucurat, nu de o cercetare monografică, dar nici măcar de un articol semnat de Nicolae Cartojan. Întreaga sa energie de cercetător, de popularizator, ca și de informator prestigios al străinătății asupra trecutului nostru cultural, a fost consacrată culturii lumii din care venea și pe care a ridicat-o, astfel, în atenția științei mondiale. Genialului aristocrat Hasdeu, savantului comparatist de reputație mondială M. Gaster, le-a urmat, în cercetarea «cărților populare», un exponent al lumii țărănești, care le îndrăgise, le copiase și le citise de veacuri. Le-a urmat rapidul plin de pioasă iubire și înțelegere. Și numele lui a rămas legat, pentru totdeauna, în istoriografia noastră literară, de universul acestor «cărți populare».

Notă asupra ediției

Ediția de față reproduce textul ediției anterioare a studiului lui N. Cartojan, *Cărțile populare în literatura românească*, apărut în anii 1929 (vol. I) și 1938 (vol. II). [...]

De la apariția primei ediții a acestei lucrări, pînă în prezent, volumul de informație în domeniul cărților populare a sporit considerabil. Au fost descoperite numeroase manuscrise, au fost stabilite noi filiații și datări, s-au reevaluat unele ipostaze. Nefiind o ediție critică, ediția de față nu își propune o aducere la zi a informației și bibliografiei domeniului. Pentru aceasta recomandăm excelența ediției privind cărțile populare, datorată prof. univ. Ion C. Chițimia și Dan Simonescu, culegerea de studii *Probleme de bază ale literaturii române vechi* de I. C. Chițimia ș.a.

Chiar depășită, sub unele laturi, de stadiul actual al cercetării, valoarea monografiei, devenite clasice, a lui Nicolae Cartojan, rămîne, credem, evidentă, justificînd reeditarea ei la cele peste patru decenii de la apariție. [...]

Al. C.

* N. CARTOJAN, *Cărțile populare în literatura românească*, vol. I – *Epoca influenței sud-slave*; vol. II – *Epoca influenței grecești*, cuvînt înainte de Dan ZAMFIRESCU, postfață de Mihai MORARU, ediție îngrijită de Alexandru CHIRIACESCU, Editura Enciclopedică Română, București, 1974.

Ediția princeps, 1938

lea sau al celui de al XIX-lea, când acțiunea de regenerare națională prin școala sătească, începută de curentul ardelean, impunea publicarea cărților iubite de popor.

În dezvoltarea culturii noastre vechi, cărțile acestea au alcătuit literatura de imaginație, prin care s-au desfășurat în ceasurile de recreare sufletele dornice de ficțiune ale cărturarilor din trecut și, prin ei, ale maselor populare.

Literatura apocrifă și poporană a deschis sufletului românesc de pe vremuri o largă perspectivă spre tărîmul miraculosului magic și creștin, spre lumina feerică a Orientului: legende pioase, pline de grație naivă despre familia sfântă și copilăria Mîntuitorului în cadrul patriarhal al vieții de sat; descrieri pline de culoare despre palatul reginei Candachia, cu pereții de pietre nestemate, cu mese de diamant, cu scaune de aur, cu pahare de smarald și de safir; lampa fermecată a lui Aladin, din *O mie și una de nopți*, cu lumea de califi și de viziri, de haremuri și cadine, cu Bagdadul plin de grădini în floare și de fîntîni cu apă răcoroasă.

Din acest punct de vedere, texte populare constituie pentru noi prețioase documente culturale, prin mijlocul cărora putem pătrunde și înțelege mentalitatea generațiilor dispărute.

În manuscrisele acestea cu filele mîncate de cariu, îngălbenite de timp și pătate de picăturile de luminări ale atîtor cetitori de pe vremuri, palpita încă ceva din sufletul veacurilor trecute; – și acest suflet vom încerca să-l cuprindem și să-l înfățișăm în paginile ce urmează. [...]

Nu există colț din arta și literatura populară, din ciclul tradiționalist al superstițiilor, care să nu fi suferit influența cărților populare. În țesătura basmelor, a colindelor, a descîntecelor, a orațiilor de nuntă, a bocetelor etc. au pătruns o sumedenie de elemente din literatura scrisă. În iconografia populară, în picturile bisericești, în troițele ridicate de suflete pioase la răspîntia drumurilor de țară, se găsesc o mulțime de scene inspirate din literatura religioasă apocrifă.

Cunoașterea adîncită a acestei ramuri de literatură veche românească aruncă o lumină așa de vie asupra vieții sufletești de acum a poporului nostru, încît studiul folclorului nu se poate despărți de acela al literaturii populare scrise.

De aceea în studiul nostru vom îndrepta cercetările și în această direcție, fiindcă, dacă preocuparea noastră de căpetenie este de a urmări evoluția literaturii scrise, totuși credem că nu trebuie să pierdem din vedere nici ținta de a lega trecutul cu prezentul și de a desluși ce mai trăiește din vechea literatură în sufletul popular de astăzi. [...]

Literatura noastră veche s-a dezvoltat în trei direcțiuni principale: religioasă, istorică și poporană scrisă.

Literatura poporană – în care cuprindem și legendele religioase apocrife – apare la noi curînd după traducerea cărților fundamentale ale bisericii în ținuturile maramureșene.

În cadrul literaturii noastre vechi, ea pătrunde din limba slavă sau greacă și se răspîndește în tot cursul veacurilor al XVII-lea și al XVIII-lea în copii manuscrise, pentru ca să vadă lumina tiparului la sfîrșitul secolului al XVIII-lea

Volumul de față a întîrziat mult peste așteptările noastre, dar și dificultățile care ne-au stat în cale au fost multe și felurite.

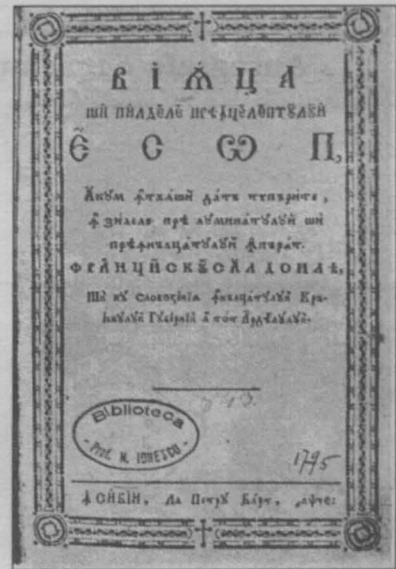
Studiile lui Hasdeu și Gaster apărute acum o jumătate de veac reprezentau o sinteză deplină a întregului material de literatură populară – 61 de manuscrise – ce stăteau atunci la îndemîna cercetătorilor. [...]

În domeniul literaturii populare scrise, cu greu se mai putea aduce atunci ceva nou peste cele scrise de Hasdeu și Gaster. [...] Comoara de manuscrise – 5.637 de codice (dintre care 206 fondul Gaster inventariat) – adunată în răstimpul de o jumătate de veac în Biblioteca Academiei Române, bogatul material folcloric dat la iveală de revistele noastre de folclor, precum și studiile întreprinse, mai ales în Apus, studii care au pus într-o lumină nouă întregul material de literatură apocrifă și poporană, impunea însă, în vremea de azi, o nouă sinteză. Dar această sinteză n-a fost ușor de întocmit. [...]

Oricît de grea a fost această muncă, ea ne-a dat totuși satisfacția de a fi descoperit în literatura noastră românească circulația unor texte necunoscute pînă la noi, precum: romane cavaleresti din evul mediu, ca bunăoară *Imberie și Margaronă*, o prelucrare grecească a celui mai frumos roman al Franței medievale, *Pierre de Provence et la belle Maguelonne*, sau romanul *Troiiei* al truverului normand din veacul al XII-lea, Benoit de Sainte-Maure, în prelucrarea judecătorului din Messina, Guido delle Colonne, sau texte de natură religioasă ca: *Protoevanghelia lui Iacob, fratele Domnului*, sau legende de origine bogomilică cu resfrîngeri adînci în colindele populare, precum *Lupta arhanghelului Mihail cu Satana*, sau *Disputa Mîntuitorului cu Satana*, ori *Indice de cărți oprite de Biserică*. Scrutarea materialului inedit din Biblioteca Academiei Române ne-a îngăduit să proiectăm puțină lumină și peste munca dascălilor mărunți ai neamului, cari au prelucrat în stihuri pe gustul mulțimii motive cărturarești, căci am găsit arhetipul în proză din care au derivat versiunile ritmate ale orațiilor de iertăciune sau simburile în proză din care s-a ajuns, prin prelucrare, cu material românesc în bună parte, la tipurile de *Vicleim* de azi.

Chiar pentru textele cunoscute, cercetarea materialului manuscris din Biblioteca Academiei Române ne-a dat la iveală nu numai variante noi – la fiecare capitol – dar versiuni cu mult mai vechi, unele, ca de pildă pentru *Sindipa*, cu 150 de ani anterioare celor cunoscute azi. Pentru asemenea texte, hotarele literaturii noastre se mută astfel cu un veac și jumătate mai adînc în timp. [...]

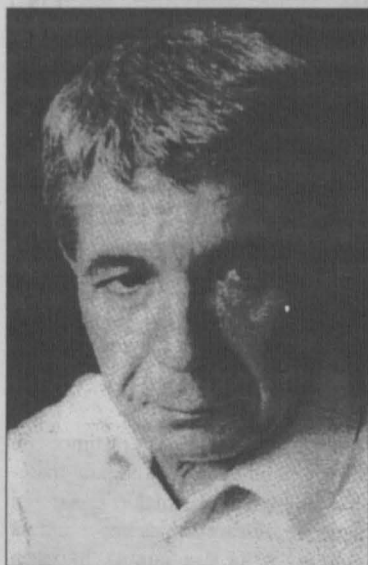
În urmărirea raporturilor dintre literatura scrisă și creațiile maselor populare, am căutat să îndrumăm cercetările noastre într-o direcție nouă: influența cărților apocrife și populare asupra iconografiei religioase și a artei populare. Cu toate lipsurile de care ne-am izbit, credem totuși că materialul adunat de noi e suficient pentru a întări convingerea despre conexiunea strînsă dintre literatura veche poporană, folclorul, iconografia religioasă și arta noastră populară. A separa în chip arbitrar literatura populară scrisă de cea orală și de arta populară, înseamnă a tăia firele care leagă organele de viață ale aceleiași entități sufletești: cultura românească. [...]

Viața și pildele pré înțeleptului Esop, Sibiu, Petru Bart, 1795

Autografe contemporane

Pan IZVERNA

Lupta lui Iacob cu Îngerul o dă Poetul în primii ani ai mistuirilor de sine, ai însingurării și ai nopților albe, când tot mai aproape bate din aripi arătarea celuiilalt, supraumană și neîndurătoare. Eroul nostru, neștiut de nimeni, fără a spera de undeva vreun sprijin, n-are altă șansă decât lupta. Victoria îi dă cunoștință de puterea sa. Îngerul alter ego, care a vrut să-l răpună, îi stă la picioare, răsufând din adânc. Lupta din acea noapte este unică și nu poate fi uitată. Îngerul a dispărut și i-a lăsat întreagă Poetului puterea, care de atunci a crescut neîncetat. Din acel ceas e greu să mai poată fi înfrânt de altcineva, în afară de sine însuși.

Epifaniile poetului și ale poeziei

Bibliografie

Născut în comuna Malovățu, jud. Mehedinți, la 27 iulie 1937.

- 1971: *Arhipelag de noapte*, versuri, Editura Eminescu.
- 1972: *Cuaternar*, versuri, Editura Cartea Românească.
- 1974: *Rondelul tainelor*, versuri, Editura Albatros.
- 1983: *Rondelurile*, versuri, Editura Albatros.
- 1986: *Anamnesis*, versuri, Editura Cartea Românească.
- 1990: *Bătrânul anticar*, proză, Editura Cartea Românească.
- 2000: *Epifaniile poetului și ale poeziei*, eseuri, Editura Vitruviu.
- S-a ocupat de reeditarea unei celebre cărți a episcopului Ioan Suciu, *Rănilor Domnului*, Editura Pan-Arcadia, și a îngrijit apariția altor cărți reprezentând memorii ale ofițerilor români prizonieri în Siberia.

Traduceri

- 1977: Aloysius Bertrand, *Gaspard de la Nuit*, în colaborare cu Irina Mavrodin.
- 1978: Chateaubriand, *Călătorii*, Editura Sport-Turism.
- 1990: Th. Gautier, *Istoria romantismului* (2 vol. – *Istoria romantismului, Amintiri romantice, Portrete romantice*), Editura Minerva, colecția BPT.
- Buffon, *Pagini alese din Istoria Naturală*, Editura Ion Creangă, reeditare 2001; *Istoria Naturală*, Editura Univers, 1984.
- 1993: Alexis Carrel, *Rugăciunea*, Editura Arcadia.
- În colaborare cu Mioara Izverna: Th. Gautier, *Călătorie în Italia și Călătorie în Spania*, Editura Sport-Turism, 1983; Gustave Flaubert, *Jurnale de călătorie*, Editura Sport-Turism, 1985; Fustel de Coulanges, *Cetatea antică* (2 vol.), Editura Meridiane, 1984; Władysław Fokierski, *Între clasicism și romantism* (2 vol.), Editura Meridiane, 1988; G. Glotz, *Cetatea greacă*, Editura Meridiane, 1992.
- 1993: Frédéric Masson, *Napoleon și iubirea* (în colaborare cu Diana Izverna), Editura Arcadia.

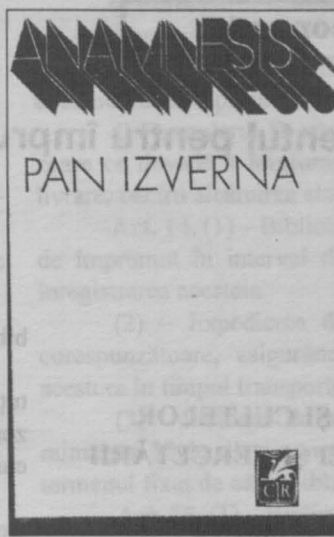
Cuaternar

Nu intră în umbră de uitare lacul pierdut dar încă duindu-se în marginea visului. Acolo nu demult, viermele din zare statornică neliniște mi-a prădat-o cu rostrul altei neliniști. Plutea – e-aproape sigur – lacul, printre prea vechi prea verzi păduri și dacă vrei îi vezi hipopotamii leneși îndelung adăstînd în hotar de amurg: turmă de plozi gigantici hîrjonindu-se curg pe subt furcile netune ale soarelui marele de turme paznic Prea tulburatele nestrăpuse de gînd grele-s acum apele presînd coloanele de enigme, în ele, pe veci îngropate. Apoi cei de început temuți exodul plantigrad mugînd subt luna prinsă scut în trompe de gheboșii regi mamuți mîndri de veșnicia lor de rut în acel vechi Cuaternar temut.

Aproape e lacul unde-s putrede apele de demult și spontane generații de viermi s-au înălțat din milul sacru să amintească în pace și pe furtună adîncea vieții noapte,

Înfioraților de vîntul trestiei subt lună.

Helios

*Zeul încă mărginind zarea
și trăgându-și ochiul roș
peste marmurele amorțite
în antică nesfârșită expiere...*

*Singur căutându-ți mormîntul
o, nestematule*

*tu atît de străin de fumeagoasa viață
ce vru să-ți atingă și raza și umbra*

*O, capul tău enorm Helios
și el o marmură spartă în cetatea
surpată*

ce fu a durerii...

Oh, căderea ta înceată și asfințitul veșnic

*ce face să-mi șteargă umbra și rostul
și dîra amintirii...*

*Dar se îngroapă piatra și ultima
inscripție*

*e cel mai straniu semn
și nu-i nimeni în noapte
să știe ce înseamnă*

Tu fratele meu

*Către zarea ta mă întorc
fratele meu întunecat de departe
În visul tău avar simt că trăiesc
în ochiul tău aproape cald
subt cerul viscolit
din Valea Sîngelui
în alb țintul speranței
unde oh demult m-ai pierdut
în pustiul zăpezilor
Cînd de acolo mă cauți
mă dezgheț mă întind înfrunzesc
și încep să umblu gîndindu-te
nemuritor și temut
Tu geamănul meu
neînduplecatul meu frate de departe
Gol sunt în tăcuta noapte a zăpezilor
nimeni mă apără cînd iarăși mă uîți
ecou sunt tot mai slab și pierdut între
ghețuri
parcă demult nu mai sunt și sunt nimeni...
Apoi înviez și sunt cald vin spre tine
cînd raza ta mă dibuie prin albele
plane pustietăți
O astrul meu fratele meu de peste munții
stranii
de peste negre ape
fratele meu neatins
nezărit neuitat neauzit
sperat tănuît
acolo departe*

Memorie

*Toamnă caldă plină de ropotele lumii
așa cum viața ar fi doar ce se vede
Lumina blîndă încă ne întoarnă –
o, memorie frîntă – diminețile aventurii
atunci biruitoare asupra vinturilor
și golurilor nopții
O gînduri incerte șterse icoane
ale zilei fără moarte
cum fug lăsînd numai umbrele
desfrunzirile bucuriei de ieri...
Case altora semînînd
și simfonia metalică învolburîndu-se
în vaçurile burgului
O graba siluetelor adîncindu-se
în prăpastia străzii în mirajul tăcerii
pierdere uitare o, lumi repetate
vieți într-o unică viață...
Și voi frenezie derută speranță
toate așa cum au fost
înainte imaginarii exil
greu de purtat și iubite
în toamna lungă a destinului
Acolo încă mai ești chemînd spre tine
pe cele asemănătoare purtînd vechile semne
străin în fluxul grăbit al mulțimii
și îmbrățișînd-o apoi de departe
cînd șuierul brizanților din margini
azi mai des îl auzi
și îl simți purtător de iarnă*

Mierea otrăvită

(După Anabasis – Xenofon)

*Din mierea aceea mulți au mîncat
pentru că le era foame
Nici carnea sau ierburile
pîinea vinul și mierea de pînă atunci
nu semănau cu mierea aceea
Și nici nu le trecuse prin minte că există
o miere de azalee de rododendron
de aconit și de mătrăgună
Nimic nu le-a părut atunci mai dulce
și viața de atîtea ori mai frumoasă
gustînd din fagurii aceia îmbietori
“Cei care se înfruptaseră păreau că sunt
beți,
cei ce mîncaseră multă semănau
cu niște oameni ieșiți din minți,
iar alții, cu unii care trăgeau să moară.
Totuși pînă a doua zi nu muri nici unul
și în zilele ce urmară se puseră pe
picioare”.
Dar ei nu mai semănau cu ceilalți
în lunga lor călătorie
Cît despre toți aceia care nu știau
gustul mierii
mergeau mai departe gîndindu-se
la capcanele ce se vor mai ivi*

Meridian biblioteconomic

Regulamentul pentru împrumutul interbibliotecar

ROMÂNIA

MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR
MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

Ordin privind aprobarea

Regulamentului pentru împrumutul interbibliotecar

În temeiul art. 12, lit. f) și al art. 62, lit. d) și r) din Legea nr. 334/2002 privind bibliotecile, cu modificările ulterioare,

în baza art. 11 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 742/2003 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii și Cultelor, cu modificările și completările ulterioare,

în baza art. 10 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 410/2004 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării,

ministrul culturii și cultelor și ministrul educației și cercetării emit prezentul

ORDIN:

Art. 1. – Se aprobă Regulamentul pentru împrumutul interbibliotecar, prevăzut în Anexa care face parte integrantă din prezentul *Ordin*.

Art. 2. – Pe data intrării în vigoare a prezentului *Ordin*, se abrogă orice alte dispoziții contrare.

RĂZVAN THEODORESCU,
MINISTRUL CULTURII ȘI CULTELORALEXANDRU ATHANASIU,
MINISTRUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

Regulament pentru împrumutul interbibliotecar

CAPITOLUL I: Dispoziții generale

Art. 1. – Împrumutul interbibliotecar este serviciul prin care o bibliotecă obține de la o altă bibliotecă anumite documente inexistente în colecțiile proprii, în scopul asigurării dreptului fundamental al cetățeanului la informație.

Art. 2. – Împrumutul interbibliotecar este de tip intern, când se efectuează între bibliotecile sistemului național de biblioteci, și de tip internațional, când se desfășoară între

bibliotecile românești și bibliotecile străine.

Art. 3. – Acordurile de împrumut se încheie între instituția care împrumută documentele, denumită biblioteca furnizoare, și instituția care primește, sub formă de împrumut, documentele, denumită biblioteca beneficiară.

Art. 4. – Bibliotecile de drept public din cadrul sistemului național de biblioteci au obligația de a coopera în vederea realizării împrumutului interbibliotecar.

Art. 5. – Biblioteca furnizoare este obligată să accepte împrumutul documentelor în condițiile prezentului **Regulament pentru împrumutul interbibliotecar**, denumit în continuare **Regulament**.

Art. 6. – Împrumutul între filialele aceleiași biblioteci de drept public sau de drept privat, chiar dacă acestea au gestiuni distincte, nu se consideră împrumut interbibliotecar.

Art. 7. (1) – Împrumutul interbibliotecar cuprinde toate titlurile de documente, cu excepția documentelor prevăzute în art. 3 din Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural mobil, cu modificările și completările ulterioare, a documentelor fragile sau voluminoase, precum și a celor solicitate frecvent pentru lectură în cadrul bibliotecii furnizoare.

(2) – În cazul documentelor solicitate frecvent pentru lectură, biblioteca furnizoare decide dacă documentul solicitat poate fi împrumutat.

Art. 8. (1) – Documentele exceptate de la împrumut în condițiile art. 7 pot fi multiplicat de către biblioteca furnizoare în formă clasică și/sau electronică, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

(2) – Costurile multiplicărilor și ale expediției se suportă de către biblioteca beneficiară, care devine proprietara acestor materiale, sau de către utilizatori, după caz.

Art. 9. – Termenul de împrumut se stabilește prin însumarea perioadelor de timp necesare transmiterii cererii, primirii coletului și lecturii de către utilizatorul final.

Art. 10. – Conducerea bibliotecilor beneficiare, în cazul bibliotecilor de drept public cu personalitate juridică, precum și autoritatea tutelară, în cazul bibliotecilor de drept public fără personalitate juridică, răspund direct de integritatea bunurilor culturale care fac obiectul împrumutului.

CAPITOLUL II: Metodologia
împrumutului interbibliotecar

Art. 11. (1) – Acordul de împrumut se stabilește în baza formularului de împrumut și a cererii de împrumut intern sau de împrumut internațional.

(2) – Formularul de împrumut poate fi transmis prin scrisoare poștală, fax sau poștă electronică, și cuprinde următoarele elemente:

a) numele bibliotecii beneficiare și, după caz, codul

atribuit acesteia de biblioteca furnizoare;

- b) data transmiterii cererii;
- c) adresa bibliotecii, numărul de telefon și adresa de e-mail;
- d) data limită până la care documentul este așteptat;
- e) cota documentului (dacă este posibil);
- f) detalii bibliografice complete ale documentului solicitat.

(3) – Pentru o publicație monografică, formularul de împrumut cuprinde următoarele elemente:

- a) autor;
- b) titlu;
- c) ediție;
- d) loc de publicare;
- e) editură;
- f) data publicării;
- g) colecția / seria;
- h) ISBN.

(4) – Pentru executarea unei multiplicări în formă clasică sau electronică a unui articol dintr-o publicație, formularul de împrumut cuprinde următoarele elemente:

- a) titlu;
- b) volum;
- c) numărul fasciculei;
- d) pagini;
- e) autorul articolului;
- f) titlul articolului;
- g) ISSN;
- h) menționarea, dacă este posibil, a sursei de referință;
- i) cerințe speciale: microfilm, microfîșă, ediție în altă limbă etc;
- j) cerințe de livrare – modalități de expediție: poștă, fax, transmisie electronică;
- k) pentru copiere, declarație privind respectarea dreptului de autor de la o țară la alta;
- l) plata;
- m) adresa destinatarului;
- n) semnătura și ștampila autorității beneficiare.

Art. 12. – Cererea pentru împrumutul intern se realizează pe baza formularelor standardizate A, B, C, cuprinse în Anexa 1 la prezentul **Regulament**, după cum urmează:

a) Formularul A se păstrează de către biblioteca beneficiară, iar formularele B și C sunt trimise bibliotecii furnizoare;

b) Formularul B însoțește publicația atât la împrumut, cât și la restituire;

c) Formularul C se păstrează de către biblioteca furnizoare, ca justificare a împrumutului efectuat și poate fi folosit pentru înlocuirea la raft a documentului împrumutat; în caz de nelivrare a documentului, cele două formulare se restituie bibliotecii beneficiare.

Art. 13. – Cererea pentru împrumutul internațional se realizează pe baza formularelor standardizate A, B, C, D, cuprinse în Anexa 2 la prezentul **Regulament**, după cum urmează:

a) Formularul A se păstrează de către biblioteca beneficiară; formularele B, C și D sunt trimise bibliotecii furnizoare;

b) Formularul B însoțește publicația atât la împrumut, cât și la restituire;

c) Formularul C se folosește pentru înlocuirea la raft a documentului împrumutat;

d) Formularul D este reținut de către biblioteca furnizoare ca dovadă a împrumutului efectuat, iar în caz de nelivrare, pentru alcătuirea statisticii.

Art. 14. (1) – Biblioteca furnizoare răspunde la cererea de împrumut în interval de șapte zile calendaristice de la înregistrarea acesteia.

(2) – Expedierea documentelor se face în condiții corespunzătoare, asigurându-se conservarea și securitatea acestora în timpul transportului.

(3) – Perioada de împrumut a documentului este de minimum 20 de zile din momentul expedierii sau în funcție de termenul fixat de către biblioteca furnizoare.

Art. 15. (1) – Biblioteca beneficiară trebuie să respecte următoarele condiții:

a) să aplice măsurile de protecție a documentelor, cu respectarea legislației în vigoare;

b) consultarea documentelor împrumutate se face numai în sala de lectură;

c) restituirea documentelor împrumutate se face la termenul stabilit de comun acord cu biblioteca furnizoare;

d) cererile de prelungire a perioadei de împrumut a documentelor se fac înainte de expirarea termenului stabilit; în cazul în care nu se primește nici un răspuns de la biblioteca furnizoare, cererea se consideră aprobată;

e) biblioteca furnizoare își poate lua măsuri de securitate prin asigurarea anumitor documente înainte de expedierea lor.

(2) – Biblioteca furnizoare poate stabili respectarea altor cerințe, în condițiile legii.

Art. 16. (1) – Împrumutul interbibliotecar intern se face cu titlu gratuit.

(2) – În cazul în care volumul împrumuturilor interne este mai mare de trei expediții de documente per bibliotecă, biblioteca furnizoare poate percepe taxe, după ce valoarea acestora și forma de piață au fost comunicate bibliotecii beneficiare.

(3) – Împrumutul interbibliotecar internațional se face cu titlu oneros, biblioteca furnizoare percepend taxe sub forma unei facturi, a **Cupoanelor răspuns internațional** sau a **Cupoanelor internaționale de plată IFLA**.

(4) – Cuantumul taxelor prevăzute la alin. (2) și alin. (3) se stabilește la propunerea bibliotecii furnizoare, cu avizul Comisiei Naționale a Bibliotecilor.

CAPITOLUL III: Dispoziții finale

Art. 17. (1) – Bibliotecile care efectuează servicii de împrumut interbibliotecar intern și internațional sunt ținute să alcătuiască evidența împrumuturilor și să comunice organelor abilitate datele statistice respective.

(2) – Biblioteca Națională a României centralizează, la nivel național, statistica anuală a împrumutului interbibliotecar intern și internațional.

(3) – Anexa 1 și Anexa 2 fac parte integrantă din prezentul **Regulament**.

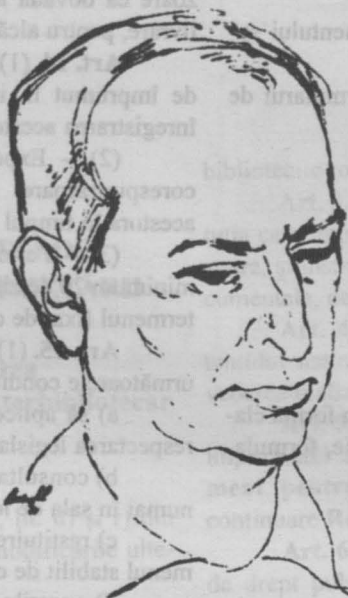
Biblioteca "Miron Radu Paraschivescu"

Stimate Doamnă Președinte,

A vem deosebita plăcere de a vă anunța că pe data de 24.07.2004, la ora 12:00, va avea loc în jud. Dâmbovița, com. Pietroșița, str. Principală nr. 43, deschiderea oficială a primei bibliotecii publice de drept privat din țară, Biblioteca "Miron Radu Paraschivescu", ce s-a înființat conform Legii Bibliotecilor, sub tutela Comisiei Naționale a Bibliotecilor.

Vom fi foarte plăcut impresionată și onorați dacă ne puteți anunța participarea Dumneavoastră.

Victor Eugen
PARASCHIVESCU
Președinte – Director Executiv

Cine suntem?

Un grup tânăr, proaspăt înființat, dar cu multe resurse fizice și putere de muncă (așa este în orice început, nu?).

Ce dorim? Spre ce ne orientăm?

Cu acordul Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Culturii și, sperăm noi (prin prezentarea de proiecte-programe viabile), cu participarea acestora, intenționăm să ne aducem aportul la ridicarea gradului de interes cultural-educational în societatea românească.

Orientările programelor ce le susținem pot fi:

- sociale: realizarea și promovarea de programe ce duc la identificarea structurilor sociale, având drept țintă identificarea persoanelor cu tendințe de marginalizare socială și sprijinirea, eventual, orientarea lor;

- culturale: 1. *stimulative*: inițierea și susținerea de concursuri, simpozioane, vernisaje, cu preponderență creative, pe domenii: artistice, literare etc., având drept scop identificarea persoanelor cu real potențial și susținerea lor; 2. *petrecerea timpului liber*: organizarea de seri cultural-educative, cinemateca, serate de muzică și literatură clasică, aniversări, comemorări etc.;

- educative: se pot realiza programe cu diferit aspect informativ și instructiv, cu orientări spre diferite grupuri sociale, împreună cu un caracter stimulat prin organizarea de concursuri tematice cu premii (lunare, trimestriale, anuale), acestea putând fi

organizate pe plan local, județean și național.

Sperând că am reușit să trezim, cel puțin, o parte a interesului dumneavoastră, așteptăm sugestiile și participarea prin implicare directă (parteneriat, asociere), ținând astfel spre realizarea unor colaborări fructuoase.

Persoana de contact:

Victor Eugen PARASCHIVESCU,
Președinte – Director executiv.

Tel.0724/302770; email: victor_eugen_paraschivescu@yahoo.com

Lectura

Am primit la redacție "Lectura", revista Bibliotecii Județene "Octavian Goga" Cluj, serie nouă, An I, nr. 1, 2004, director Doina Popa, redactor șef Adrian Grănescu.

Transcriem, fără alte comentarii, Argumentul semnat de doamna Doina Popa:

"Revista «Lectura» revine în spațiul biblioteconomic românesc într-un moment în care tot mai multe biblioteci reușesc să se «prezinte» prin reviste proprii, contribuind astfel la un valoros schimb de idei și de practici bune.

Reluând apariția revistei, ne înscriem și noi în această tendință și alăturăm experiența și profesionalismul nostru efortului general și dorinței de mai bine în bibliotecile noastre.

Revista «Lectura» va fi o revistă pentru biblioteci și bibliotecari dar și pentru cei care intră în relație cu aceștia, pentru că revista dorește să promoveze imaginea bibliotecii de azi, ca instituție de maximă necesitate în societatea informației și a cunoașterii, menită să facă posibil dreptul tuturor la informare, la cultură, la educație.

Apariția revistei va fi trimestrială, iar structura pentru care am optat este una flexibilă, chiar dacă anumite rubrici se mențin din dorința de a grupa într-o logică firească materialele.

Trimitem «Lectura» spre publicul ei cu speranța că va fi bine primită și va reuși să-și mențină permanent apariția".

Salutăm apariția publicației clujene, și alăturăm gândurilor de (re)început ale redacției sentimentele noastre colegiale.

EUROCERTIFICAREA

Seminar pentru Profesioniști din Biblioteci și Centre de Informare

Un proiect european numit CERTIDoc derulează și implementează în prezent un sistem de atestare la nivel european pentru profesioniștii din domeniul informării – Eurocertificarea.

Prin Euroatestare, profesioniștii care au dobândit cunoștințe pe baza experienței au posibilitatea de a fi recunoscuți de către colegii lor, chiar dacă nu au o diplomă. Acest lucru este posibil întrucât competențele constituie criteriile de evaluare. O altă îmbunătățire a Eurocertificării constă în transparența calificărilor, ceea ce permite o mai mare mobilitate în cadrul Europei.

Pentru a face mai bine cunoscută Euroatestarea și pentru a dezbate rolul asociației dumneavoastră în acest sistem european, pe data de 4 octombrie 2004 se va ține la Bruxelles un seminar "EUROCERTIFICATION".

Scopul acestui eveniment este de a aduna laolaltă profesioniști și asociații din domeniile bibliotecilor și informării care doresc să se implice în sistemul european de atestare. Pe lângă aceasta, seminarul constituie o ocazie pentru noii membri ai comunității europene de a face schimburi de idei și de a dezvolta în continuare legăturile profesionale.

Pe durata acestui seminar veți avea ocazia să îl ascultați pe reprezentantul "Leonardo da Vinci", pe unii profesioniști din biblioteci și centre de informare, membri ai comitetului european, unde procesul național de atestare înființează deja, precum și membri ai Consorțiului CERTIDoc.

Participarea dumneavoastră este realmente importantă iar noi așteptăm cu mare plăcere să vă primim la Bruxelles.

Pentru informații suplimentare și pentru înscriere, vă rugăm să consultați documentele anexate "Seminar-Reg-Form", "Seminar Program" și site-ul nostru: www.certidoc.net

Consoțiul CERTIDoc. Membri: ADBS, Bureau Van Dijk, DGI, SEDIC și Universitatea Liberă din Bruxelles.

Program

• 9.30: Primirea.

• 10.00 – 10.15: Prezentarea. Dl. Marc Vandeur, Președinte al INFODOC.

• 10.15 – 10.45: Miza europeană în contextul atestării. Globalizarea piețelor și revoluția tehnologică presupune o reînnoire permanentă. Certificarea abilităților are acoperire în cunoștințe? Care este impactul asupra mobilității ocupaționale și geografice? Până unde poate ajunge necesitatea atestării pentru transparența ocupațională?

Un membru al Programului Leonardo al agenției din Bruxelles.

• 10.45 – 11.00: Întrebări – Răspunsuri.

• 11.00 – 11.15: Pauză de cafea.

• 11.15 – 12.00: De ce este atât de importantă atestarea în domeniul bibliotecilor și al informării? În general, atestarea este mai bine cunoscută și utilizată în domeniul industrial și constituie o dimensiune reală a politicilor privind calitatea.

Vom demonstra că aceasta devine din ce în ce mai importantă și pentru serviciile terțiare și, în special, în domeniul bibliotecilor și al informării. Se simte nevoia urgentă de a defini mai bine și de a recunoaște adevăratele competențe profesionale iar atestarea poate fi o șansă sau o oportunitate de a ajuta profesia să își îndeplinească plener rolul ei în noua societate informațională.

Dl. Jean Michel, Președinte al comitetului director de atestare al ADBS (Franța).

• 12.00 – 12.30: Studiu de caz: experiența spaniolă de atestare. Trei țări europene au recurs la atestarea profesioniștilor din biblioteci și centre de informare. În timpul acestui discurs vor fi prezentate studii de caz spaniole. Ce schimbări a adus atestarea în carierele lor? În ce măsură evaluarea lor profesională are legătură cu atestarea?

Dl. Mateo Gomez, Președinte al Comitetului de atestare al SEDIC (Spania).

• 12.30 – 14.00: Pauză de prânz.

• 14.00 – 15.00: Proiectul CERTIDoc. Competențe și Procedură. Pentru început se va descrie re-proiectarea Euroghidului pentru profesioniștii din informare precum și organizarea și prezentarea competențelor. În partea a doua se va explica noua procedură a procesului de atestare european. În acest context se va răspunde la întrebări. Cine poate fi atestat? Cum se face atestarea? Cine poate atesta?

Dl. Marc Rittberger, Președinte al comisiei de atestare a DGI (Germania).

• 15.00 – 16.00: Cum pot contribui la Euroatestare asociațiile de biblioteci și centre de informare? Dezbateri.

Dl. Eric Sutter de la Bureau Van Dijk (Franța).

• 16.30: Sfârșitul seminarului.

Cine este interesat?

Orice asociație profesională din domeniul bibliotecilor și al informării, inclusiv asociațiile de arhivari, manageri de documente, de informații, inteligențe competitive din Europa.

Scopul Atestării Europene

• Conferă RECUNOAȘTERE profesioniștilor din informare care au dobândit cunoștințele pe baza experienței (chiar fără vreo diplomă).

• Evaluează profesioniștii pe baza COMPETENȚEI.

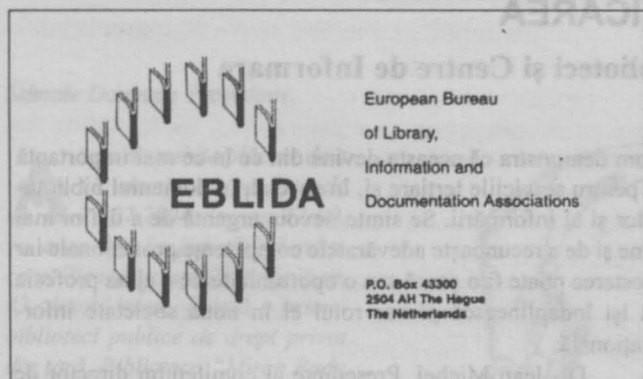
• Asigură TRANSPARENȚA pentru toți profesioniștii din informare, pretutindeni în Europa.

• Ca o consecință, încurajează MOBILITATEA.

Situare geografică: sud-estul Bruxelles-ului.

Loc: Universitatea Liberă din Bruxelles – Campusul Solbosch.

Pentru alte informații, vizitați site-urile: <http://www.book-a-hotel-in-brussels.com/en/quality/index.html> și www.certidoc.net

EBLIDA

Orizonturi Programe Inițiative

Angajări în domeniul cultural în Europa

Într-un raport de statistică al Comunității Europene, Eurostat, a comunicat pe 26 mai 2004 câteva informații despre locurile de muncă în domeniul cultural, comparând caracteristicile sale principale cu totalul de slujbe oferite. Această informație se bazează pe raportul din 2002 privind forțele de muncă și acoperă statele membre UE – exceptând Malta, Polonia, Islanda, Norvegia, Bulgaria și Elveția.

În Uniunea Europeană a celor 25, angajările în domeniul cultural, deopotrivă angajările vizând ocupațiile culturale din întreaga economie și toate angajările în activitățile economice culturale, au fost estimate la 4,2 milioane de oameni, calculat la un total de angajări de 2,5% din totalul celor din 2002. Rata angajărilor în domeniul cultural se plasează între 1,4% în Portugalia și Slovacia, 1,8% în Cehia, Letonia și Luxemburg, 3,7% în Estonia, 3,5% în Finlanda, 3,3% în Olanda și Suedia, 3,2% în Marea Britanie.

Caracteristicile angajării în domeniul cultural pot fi observate prin compararea rezultatelor educaționale și prin posibilitățile de angajare. Oricum, nu apare nici o discrepanță majoră la nivel european între angajările în domeniul cultural și angajările în alte domenii, în ceea ce privește sexul și vârsta.

Ocupațiile culturale, definite ca un set subordonat al clasificării conform Standardului internațional de clasificări și ocupații (ISCO), sunt activitățile profesionale cu o dimensiune culturală (bibliotecari, scriitori, artiști, arhitecți etc.).

Activitățile culturale, definite ca un set subordonat Clasificării statistice a activităților economice în EC (NACE), includ următoarele: publicare, filmografie, vânzarea bunurilor culturale.

Consiliul anual EBLIDA la Estoril

EBLIDA și-a aniversat a douăsprezecea întrunire a Consiliului la Estoril, Portugalia, între 14 – 15 mai 2004. Ședința Consiliului a fost deosebit de relevantă anul acesta, deoarece, pe lângă alte subiecte, membrii au revizuit strategia EBLIDA pe următorii trei ani. Strategia EBLIDA 2004 – 2007 a fost concepută de Comitetul executiv și de Directorul EBLIDA și supusă spre discuție membrilor, apoi înaintată spre a fi aprobată în cadrul reuniunii de la Estoril.

De asemenea, au fost discutate și aprobate alte documente de importanță internă, precum Raportul anual al activității 2003 – 2004 și Programul anual de lucru 2003 –

2004, Declarația financiară pe 2003, și estimativ, Bugetul pe 2004.

Președintele EBLIDA a cerut membrilor organizației să comenteze structura și eficiența întrunirilor Consiliului. Aceștia au luat hotărârea ca în viitoarele întruniri să fie alocat un timp suficient pentru discutarea problemelor complexe în grupuri de lucru mai mici, pentru a permite analiza în profunzime a tuturor aspectelor. Rezultatele finale vor fi înaintate apoi spre discuție în plenul Consiliului.

Anul acesta EBLIDA și-a propus să se concentreze asupra unei politici importante pentru comunitatea noastră: educația profesională. Așa cum am anunțat într-o ediție anterioară a "Hot News", a fost organizat un seminar cu titlul "Bibliotecile, arhivele și sectoarele de informații în fața domeniului învățământului superior din Europa".

Reprezentanți de marcă din diverse domenii s-au numărat printre cei care au luat cuvântul. Un sumar complet al evenimentului va fi consemnat într-un document care va fi publicat pe website-ul EBLIDA.

Capitale europene ale culturii

Pe 27 mai 2004, miniștrii Culturii au luat o serie de hotărâri în legătură cu inițiativa privind Capitala europeană a culturii. Consiliul a ales orașele Luxemburg și Sibiu drept Capitale europene ale culturii pe 2007, iar Liverpool și Stavanger pentru 2008.

În plus, Consiliul i-a desemnat pe Charlie Hennessy și Bert van Meggelen ca reprezentanți ai Consiliului în juriul de selecție a Capitalelor europene ale culturii. Cele două state care dețin președinția într-un an vor desemna, în conformitate cu regulamentul de alegere a membrilor juriului, un expert independent din domeniul cultural, care să fie validat de către Consiliu. Mai mult, Consiliul a fost de acord cu textul propunerii de Hotărâre, care modifică Hotărârea 1419/1999/EC privind participarea noilor membri UE. Aceștia vor putea participa înainte de 2020. Cum pregătirile pentru eveniment pot dura câțiva ani, nu vor fi posibile modificări ale ordinii existente, iar hotărârea se va aplica începând cu 2009.

Textul urmează a fi adoptat în forma unei poziții comune, fără discuții ulterioare, la o viitoare sesiune a Consiliului, după finalizarea sa în toate limbile Comunității Europene și după înaintarea sa în Parlament pentru o nouă citire.

Memorandumul Franței privind cooperarea culturală în Europa

Miniștrii Culturii au avut ocazia să asculte la întrunirea din 28 mai 2004 o prezentare a delegației franceze privind cooperarea culturală în Europa, cu titlul "O altă afacere". Memorandumul prezintă cinci priorități politice și 16 propuneri de cooperare culturală europeană.

Diversitate culturală

Cultura în cadrul Organizației Mondiale pentru Comerț (WTO), un cadru cultural european sub auspiciile UNESCO, cooperare culturală externă.

Finanțare pentru cultură

Dezvoltarea resurselor bugetare alocate pentru cultură de către Uniunea Europeană, legitimând sistemele naționale de sprijinire a sectorului cultural, asigurând securitatea finanțării sectorului public al audiovizualului.

Industria culturale

Aplicarea ratei reduse a taxei pe valoare adăugată pentru CD-uri, crearea unei piețe de artă europeană mai atractivă, combaterea falsurilor și a pirateriei, sprijinirea muzicii europene și a sectorului publicistic.

Aspirațiile cu specific european în sectorul audiovizualului

Menținerea garanțiilor oferite de Directiva "O televiziune fără frontiere", dezvoltarea programului "MEDIA Plus", încurajarea propagării la nivel internațional a cinematografului european.

Schimburi culturale în Europa

Reînnoirea programului "Cultura 2000", încurajarea mobilității în Europa a profesioniștilor din sectorul cultural și a operelor de artă, sporirea valorii patrimoniului nostru comun european.

Rezoluția privind orientarea în viață în Europa

Miniștrii Educației au adoptat pe 27 mai 2004 o rezoluție privind învățământul continuu. Consiliul a reafirmat ca prioritate dezvoltarea unor programe de orientare de înaltă calitate pentru toți cetățenii europeni, accesibile la toate nivelele vieții lor. A fost evidențiată nevoia pentru o cooperare viitoare în domeniul orientării prin acțiuni și politici dezvoltate, în principal, în contextul rezultatelor Strategiei de la Lisabona privind educația și învățământul, "Educație și Învățământul 2010", luând în considerare totodată Strategia Europeană pentru Angajarea Forței de muncă, Strategia Generală și Egalitatea Sexelor și politicile europene pentru Incluziune Socială, Mobilitate și Servicii de Interes General.

Comisia Europeană a fost chemată să consolideze cooperarea la nivel internațional cu OECD (Organizația pentru Cooperare Economică), ILO (Organizația Internațională a Muncii) și UNESCO, în dezvoltarea politicilor și acțiunilor de orientare; să asigure cooperarea între producătorii de programe de orientare la nivel național, regional și local în vederea largirii accesului și a asigurării continuității; să încurajeze școlile, instituțiile pentru educația continuă și superioară; să promoveze tehnici de învățare reflexivă și autonomă; să identifice domenii, împreună cu factorii-cheie, cum ar fi miniștrii, producătorii de servicii, instituțiile de învățământ, părinții și tinerii, în care cooperarea și sprijinul la nivel european pot să întărească dezvoltarea la nivel național a domeniului orientării.

(Din buletinul EBLIDA "Hot News", mai 2004)

Traducere de Julieta MOLEANU

I. E. REPIN

1844 – 1930

160 de ani de la naștere

Portretul actriței Eleonora Duse

1891

BIBLIOTECILE PUBLICE FINLANDEZE

Strategia Bibliotecilor pentru 2010

(I)

STRATEGIA BIBLIOTECILOR PENTRU 2010 –
VIZIUNE

În afara educației fundamentale, bibliotecile publice constituie instrumentul cel mai important al autorităților publice pentru a transpune în realitate bazele democrației în societatea informațională. Ele reprezintă un serviciu civilizator și cultural vital; ele răspund necesităților indivizilor și exercită o influență considerabilă asupra formării, învățământului și conștiinței cetățenești active. În societatea informațională și a cunoașterii de astăzi, bibliotecile sunt percepute ca locuri unde accesul la cunoaștere și cultură se exercită în mod liber; ele constituie antidotul la ofertele selective ale mijloacelor de informare și ale sistemului educațional.

Obiective. Serviciile bibliotecilor și serviciile de informații funcționează ca o rețea și sunt percepute de utilizator ca un ansamblu integrat. Producția serviciilor locale, regionale și naționale este coordonată, iar informația ajunge în mod eficient la cei care au nevoie. Diverse servicii ale bibliotecilor sunt la îndemâna atât a persoanelor de limbă maternă cât și a imigranților. Bibliotecile veghează ca persoanele să aibă un acces egal la sursele de informații și de cultură. Cetățenii obțin informații corecte, la locul potrivit și în timp real, în funcție de vârstă și de nivelul lor de competență și de cunoaștere. Serviciile de informații ale bibliotecilor se transformă în mod progresiv într-un serviciu de precizie caracterizat prin: grija pentru utilizator, returul rapid al informației, controlul calității, continuitatea și receptivitatea. Profesionalismul bibliotecilor și marea lor experiență constituie tot atâtea atu-uri pentru ele. Facultatea de a administra fluxul informațiilor se conturează atât ca o competență civică de mare importanță, cât și ca o parte a formării profesionale la toate nivelele.

Provocări. Condițiile prealabile pentru serviciul de informații al cetățenilor sunt: biblioteci hibride, un rol polivalent ascendent pentru biblioteci și extinderea rețelei bibliotecilor. Un canal integrator pentru serviciul electronic de informații precum și comunicarea electronică accesibilă tuturor încă lipsesc. De-acum înainte, autoritățile locale sunt mai puțin pregătite, în comparație cu perioada anterioară, să asigure furnizarea de servicii bibliotecare adaptate societății informaționale. În pofida reducerilor de personal, serviciile bibliotecilor întâmpină noi probe: nivelele de educație ale populației cresc; provocările lansate de sistemul educativ și de formarea de-a lungul întregii vieți sporesc, în timp ce exigențele referitoare la profesionalismul bibliotecilor nu încetează să crească.

Măsuri. Sarcinile sunt repartizate între autoritatea locală și stat în așa fel încât municipalitățile au misiunea să

organizeze serviciul statutar al bibliotecilor și să ofere servicii de bază bine stabilite. Municipalitățile și autoritatea centrală se ocupă de finanțe. Statul ia măsuri speciale pentru a garanta ca bibliotecile să ofere diverse materiale de înaltă calitate, incluzând informația sectorului public și accesul la cultura națională; el garantează, de asemenea, că structurile stabilite pentru rețeaua națională a bibliotecilor sunt în folosul populației. Aceste măsuri reduc prăpastia informațională provocată de domiciliu, vârstă, nivelul de educație sau de absența mijloacelor pecuniare ale unei persoane, ca și prăpastia electronică și inegalitatea serviciilor bibliotecilor în curs de dezvoltare. Ele aduc în egală măsură un câștig de timp, de lucru și de cost substanțial, reducând multiplicarea lucrărilor realizate în diferite locuri.

Diferențele între regiuni și biblioteci sunt echilibrate în măsura în care servicii de precizie de înaltă calitate sunt create la nivel central și regional pentru o utilizare concomitentă prin Internet și în care serviciile bibliotecilor regionale primesc ajutorul corespunzător. Pe această bază, fiecare bibliotecă poate să se concentreze pe obiective majore și să fie folosite de utilizatorii comunității.

Pentru a garanta accesul la cunoaștere și la cultură astfel încât toți cetățenii să beneficieze de dreptul la un serviciu egal, un plan de acțiuni va fi aplicat în cursul viitorului mandat al guvernului. Acesta va garanta un serviciu de informații orientat către cetățeni, încurajând bibliotecile publice să devină biblioteci hibride. Prima condiție este ca toate bibliotecile să aibă nu numai un personal competent și pregătit, dar ca ele să dispună, de asemenea, de infrastructura unei tehnologii de vârf. Apoi, va fi posibil de a dezvolta rețeaua bibliotecilor și serviciile Internet pentru a satisface cererea de informații a publicului. Importanța vitală și profesionalismul bibliotecilor sunt recunoscute în luarea oricăror decizii; prin urmare, ele sunt indispensabile în dezvoltarea societății informaționale, în promovarea culturii naționale atunci când învățarea, formarea sau predarea noțiunilor civice interesează și afirmă politica, atât la nivel regional cât și, din ce în ce mai mult, pe plan internațional.

Schimbările majore și măsurile de dezvoltare cer ca:

- să fie modernizată infrastructura tehnologică a tuturor bibliotecilor publice; să fie introduse standardele și conexiunile de transfer rapid al datelor; să fie actualizate sistemele de date și terminalele-client. Un sprijin important trebuie să fie acordat cetățenilor în ceea ce privește utilizarea calculatoarelor și a serviciilor de Internet în biblioteci.

- serviciul de informații electronice pentru cetățeni să fie garantat prin dezvoltarea serviciilor bibliotecare și de informații, pe de o parte, și prin comunicarea electronică pentru un serviciu Internet comun în cadrul administrației publice, pe de altă parte.

- să fie realizată la nivel național o evaluare directă a serviciilor bibliotecare și de informații pentru a clarifica și a garanta că toți utilizatorii beneficiază de aceleași drepturi.

- să fie recunoscute necesitățile speciale ale serviciilor bibliotecilor în cadrul sistemului statutar de ajutor al statului.

- să fie garantate finanțarea serviciilor Internet naționale și sarcinile speciale ale bibliotecilor prin intermediul bugetului statului.

- să fie create noi modele și concepte operaționale pentru administrația națională a bibliotecilor, pentru structurile bibliotecilor și pentru serviciile de informații destinate elevilor din școlile tehnice, secundare și profesionale. Pedagogii specializați în domeniul informației vor fi necesari în regiuni și/ sau în școli mai importante.

- să crească competența personalului bibliotecilor.

Strategia bibliotecilor pentru 2010 prezintă viziuni și obiective privind accesul la cunoaștere și cultură; ea identifică provocările și nevoile de dezvoltare, precizează măsurile destinate să garanteze serviciile de informații pentru toți cetățenii, inclusiv elevii, și subliniază rolul autorităților locale și al statului. Cu toate că strategia pune în evidență bibliotecile publice și obligațiile specifice ale statului, rezultate foarte bune pot fi obținute prin intermediul unei cooperări efective între municipalități, stat și alte organizații. Proiectele prezentate în strategia bibliotecilor pot fi utilizate ca bază pentru următoarele negocieri ale guvernului și pentru alte decizii.

STRATEGIA BIBLIOTECILOR PENTRU 2010 – PUNCTE DE PLECARE

Date referitoare la strategie

Strategia și planul de acțiuni vor include subiecte care nu au fost tratate prin intermediul unei cooperări mai eficiente sau prin eforturile funcționarilor. Este vorba de subiecte care necesită o viziune integratoare, un nou mod de a gândi, noi metode de lucru, decizii politice, o acțiune administrativă și scopuri comune care depășesc frontierele sectorului. De asemenea, ele pot să reclame noi bugete.

În 1998, bibliotecile publice au primit o responsabilitate distribuită, cu privire la serviciul de informații pentru cetățeni în mediile electronice. Aceasta implică răspunderea în fața mai multor obiective, dintre care cele mai importante constau în a garanta un acces egal la cunoaștere, punând tehnologia și materialele noi la dispoziția tuturor utilizatorilor cu ajutorul materialului tipărit și având grijă ca un personal suficient de pregătit să fie prezent pentru a-i asista pe utilizatori. Această obligație nu a fost urmată printr-un angajament și o finanțare la nivelele necesare.

Pe fundalul exploziei societății informaționale, standardele bibliotecilor municipale din Finlanda și accesul cetățenilor la informație au început să se deterioreze, deși bibliotecile publice constituie, s-ar părea, temelia societății informaționale, iar Programul Guvernului finlandez din 1999 – 2003 menționa că “bibliotecile publice trebuie să se dezvolte ca mijloace de promovare a unei societăți bazate pe cunoaștere”, iar “prăpastia între cetățeni și structurile regionale trebuie să fie anihilată, făcând accesibile serviciile societății informaționale pentru toată lumea în mod egal”.

Strategia se bazează pe programul privind Politica

bibliotecilor finlandeze 2001 – 2004 și pe o evaluare a stării actuale a măsurilor propuse. Pentru mai multe detalii, consultați site-ul Ministerului Educației: www.minedu.fi/minedu/culture/index.html

Strategia a fost pregătită ca urmare a unor investigații. S-a făcut, de asemenea, apel la o rețea importantă de experți din diferite domenii. Articolele din publicația “Digimaan kartta” (Carta lui Digiland), care a fost realizată de un grup de lucru din Ministerul Educației care a examinat serviciile de informații electronice, au dat o anumită amploare acestei analize. Strategia a fost prezentată bibliotecilor în timpul seminarelor din 5 iunie și 30 august 2002.

Valori

În cadrul mediului electronic și tradițional, bibliotecile sunt releele conținutului, atât educațional cât și cultural, care acționează ca adevărate centre locale și regionale ale culturii și cunoașterii. Un înalt nivel educațional este unul dintre factorii de succes ai națiunii, care asigură bunăstarea și competitivitatea internațională. Punctul de plecare al strategiei rezidă în faptul că toți cetățenii trebuie să beneficieze de un acces egal garantat la cultură și la cunoaștere.

Accesul la cunoaștere este un drept uman fundamental, esențial pentru cetățenii societății informaționale. Fără acest drept, nu există democrație. Pentru ca democrația să se impună, trebuie încurajate următoarele componente:

- serviciile de informații organizate la nivel social;
- informațiile publice necesare unei cetățenii active;
- accesul la metadate (cunoștințe referitoare la conținutul informațional) și la informație.

Un nivel maxim de acces la informație este atins atunci când toată lumea primește date fiabile cu privire la informațiile existente, adică metadatele care fac posibilă căutarea informațiilor necesare prin diferite canale.

Valorile de bază ale societății informaționale sunt:

- dreptul și capacitatea de a utiliza informația;
- dreptul și capacitatea de a practica spiritul civic;
- dreptul și capacitatea de exprimare individuală și de creativitate;
- accesul la informație;
- protecția datelor;
- dreptul de autor.

Patrimoniul informativ al bibliotecilor face parte din capitalul prețios al unei societăți bazate pe cunoaștere.

Bibliotecile:

- înglobează valorile de bază ale societății informaționale;
- promovează accesul la cunoaștere și cultură;
- dezvoltă limba și judecata oamenilor;
- susțin competențele de cetățenie în societatea informațională;
- contribuie la cunoașterea propriei culturi și a altora, promovând o aprofundată înțelegere de sine precum și a altor popoare. Este un fapt absolut vital pentru formare, pentru participarea socială și pentru viața oricărui individ.

Bibliotecile publice reprezintă singura structură organizatorică expertă în domeniul ficțiunii. Pentru o societate bazată pe cunoaștere și pentru educație, biblioteca este în mod deosebit importantă ca instrument de promovare a alfabetizării și a dorinței de a citi. Alfabetizarea tradițională este baza alfabetizării mediatice care include capacitatea de a

căuta informații importante plecând de la surse atât tipărite cât și electronice, capacitatea de a evalua și de a compara diverse surse de informații precum și capacitatea de aplicare a cunoașterii în folosul propriu.

Serviciile bibliotecilor au în vedere nevoile diferitelor grupe de vârstă. Oamenii au încredere în biblioteci. Serviciile bibliotecilor sunt căutate pe parcursul întregii vieți. Pentru cetățeni, biblioteca are o valoare intrinsecă, ca și știința, cultura și arta.

Viziunea

Bibliotecile din societatea finlandeză:

- constituie o valoare pentru cercetare și pentru gestiunea informației prin serviciile lor care critică mijloacele de informare în masă și sursele de informație. Competența bibliotecilor, capacitatea de a prelucra informațiile devin o aptitudine vitală a cetățeanului și constituie un element esențial în orice proces de învățare și formare.

- sunt creatorii și promotorii spiritului comunitar și sunt importante pentru bunăstarea și succesul regiunii. Biblioteca este spațiul cultural și social al comunității.

- reprezintă o organizație deschisă pentru toată lumea și consolidează democrația.

- constituie o bibliotecă hibridă oferind un spațiu fizic, un material pluridisciplinar și servicii locale concomitent cu serviciile Internet și la distanță.

- sunt operatori activi și eficienți, serviciile lor sunt disponibile cu ușurință.

- reprezintă releul moștenirii culturale și promotorii multiculturalismului.

- conferă continuitate colecțiilor de documente și serviciilor Internet, creează o valoare adăugată selectând și organizând diverse materiale.

- sunt socializatori polivalenți în procesul de alfabetizare, îndeosebi alfabetizarea Internet. O cantitate considerabilă de ficțiune și de non-ficțiune este întotdeauna publicată și consumată sub formă tipărită, în timp ce informația produsă de administrația publică din zilele noastre este, practic, integral electronică.

În următorii ani, importanța bibliotecilor va crește:

- ca loc de pregătire și experiențe, ca releu pentru diverse cunoștințe și culturi.

- în scopul deținerii și organizării informației în funcție de cerințele utilizatorilor.

- ca pasarelă către informație și către comunicarea electronică în cadrul administrației publice.

- în cadrul unei societăți a educației care practică educația pe tot parcursul vieții deoarece

- importanța Internet-ului și a comunicării electronice nu este pusă în evidență decât atunci când conținutul este utilizat, și, în fine, prin modul în care utilizatorii au oportunitatea și capacitatea de a folosi informația în viața lor.

Rețeaua de biblioteci

- Serviciile bibliotecare și serviciile de informații funcționează ca o rețea și sunt percepute de utilizator ca un întreg integrat. Rețeaua susține fiecare bibliotecă. Informația poate fi accesată de câte ori este necesar.

- Producția serviciilor locale, regionale și naționale este coordonată, iar serviciul îi vizează în mod eficient pe cei care au nevoie.

- Bibliotecile din comunitățile mici funcționează ca niște centre de cultură și informație pentru localitatea respectivă. Ele utilizează serviciile întregii rețele și pot oferi, în consecință, un serviciu actualizat și de mare calitate.

- Toate resursele de informații naționale importante și, practic, toate serviciile bibliotecilor pot fi utilizate de fiecare cetățean, indiferent de domiciliu. Bibliotecile dau, în același timp, certitudinea unor locuri accesibile pentru studiu și facilitează dobândirea anumitor abilități.

- Prăpastia virtuală provocată de domiciliu, de gradul de cunoaștere sau de absența de mijloace se îngustează.

Infrastructura tehnologică

- Infrastructura tehnologică a bibliotecilor este în prezent un element obișnuit. Fiecare bibliotecă dispune de comunicări rapide de date, cu sisteme de date eficiente și accesibile oricui. În toată țara, este simplu de a lua legătura pe cale electronică cu serviciile bibliotecilor și cu administrația publică. O condiție prealabilă pentru a permite comunicării electronice să se răspândească este ca aceasta să fie mai rapidă, mai simplă și mai practică decât mijloacele tradiționale.

- Cetățenii pot beneficia de un serviciu de informații competent și individual pe cale electronică, indiferent de oră. Utilizatorii pot să stabilească relații electronice și fizice cu diferite biblioteci.

- Sistemele de informații ale bibliotecilor sunt capabile să schimbe date între ele sau cu alte instituții. De asemenea, ele pot să schimbe date-client care permit utilizatorilor să circule.

BIBLIOTECA HIBRIDĂ

Biblioteca societății informaționale nu este o entitate unică ci una hibridă. Operațiile sunt o combinație de servicii ale bibliotecilor tradiționale și servicii ale unei biblioteci electronice care nu conține decât material electronic.

Conform definiției UE din 1997, o bibliotecă hibridă este o bibliotecă în rețea de tip mixt, oferind un acces la informația globală prin diferite tipuri de media, materiale și rețele. Caracteristica esențială a unei biblioteci hibride este aceea că ea oferă o asistență. Uniunea Europeană privește bibliotecile ca servind din ce în ce mai mult societatea informațională. (*Biblioteca publică și societatea informațională*, Comisia UE, DGXIII, 1997).

Biblioteca hibridă – o “bibliotecă mixtă”

Activitățile bibliotecilor tradiționale

Oferă material tradițional, imprimat (cărți, ziare), cărți vorbite, video și muzică (muzică pe foi, partituri, înregistrări). Biblioteca fizică oferă spațiu, material, personal și acces la aparate. Serviciu destinat societății locale și grupurilor de interes: asistență elevilor și diferitelor grupe de vârste, formare pentru căutarea informației, cooperare cu organisme și autorități locale.

Noile tipuri de materiale și de servicii extinse

Diverse materiale și conținuturi. Canale virtuale către material, competența și serviciul bibliotecilor. Serviciu la distanță. Material sub licență. Producție proprie a conținutului.

Servicii interactive, personalizate, pe sector. Stații de lucru. Sisteme de date. Comunicare electronică. Forumuri. Angajament activ și schimb de cunoștințe.

Personalul competent și serviciul de informații sunt caracteristicile bibliotecilor în mediile tradiționale și virtuale. Pentru a facilita căutarea și utilizarea de informații, bibliotecile selectează, primesc, organizează, evaluează, stochează și transportă o mare varietate de materiale. Serviciul de informații implică nu numai căutarea diferitelor mijloace de informare în masă, surse și materiale dar și analiza și organizarea colecțiilor, a materialelor și a cunoștințelor. Bibliotecile utilizează aceleași metode pentru a garanta că o informație esențială și importantă poate fi găsită pe Internet.

Serviciu extins și colecții

- Serviciul extins de informații: într-o bibliotecă hibridă, serviciul este disponibil în același timp în biblioteca fizică și sub formă de servicii la distanță, virtuale și mobile.

- Materiale de bibliotecă diverse: CD-ROM și DVD-uri, cărți electronice și alte noi tipuri de înregistrări: material electronic, servicii Web. Material Internet sub licență (texte integrate, articole, bază de date de referințe, ziare, enciclopedii, statistici, hărți, cărți de texte sub formă electronică, pentru care biblioteca a dobândit dreptul de uzufruct).

- Utilizarea largă a instalațiilor și a echipamentului bibliotecii: locuri și stații de lucru, localuri de grup, locuri de socializare și alte facilități pentru a studia. Spațiile pot fi modulate în mod flexibil. Clienții pot utiliza colecții tradiționale, material Internet și numeric, material sub licență. Utilizarea serviciilor Internet și a stațiilor de lucru este asistată, sunt oferite servicii de informații iar personalul dă instrucțiunile necesare referitoare la gestiunea informațiilor. Aspectul social al spațiilor bibliotecilor devine mai important. Există o oportunitate de a comunica cu administrația publică pe cale electronică (de exemplu, acces la aplicații electronice, înscrieri și alte formulare).

- Rămâne posibilitatea de a naviga și de a citi presa; de a împrumuta materialul direct sau sub formă de împrumut între biblioteci și de a primi o asistență individuală sau în grup în ceea ce privește modul de a utiliza biblioteca. Este întotdeauna posibil de a utiliza aparatele muzicale, aparatele video și lectorii microfșelor. Instruirea individuală sau în grup este oferită școlilor, cadrelor didactice și elevilor de toate vârstele; ea se referă la modul în care se caută informațiile. Prezentările, cursurile, orele poveștilor cu zâne și alte evenimente de divertisment sunt puse în scenă.

Servicii noi

Canale virtuale către material, cunoașterea și serviciul bibliotecilor

- baze de date ale colecțiilor (conexiuni pe bază de Internet și fără fir pentru a căuta, rezerva, reînnoi împrumuturile, pentru a verifica informațiile împrumutului personal, profiluri etc.);

- un alt material, produs de bibliotecă pentru Internet (de exemplu, baze de date privind autorii, poveștile cu zâne și subiecte regionale, liste selecționate, servicii pentru copii);

- informație referitoare la serviciu și contact, calendarele de evenimente, canalele de retur rapid pentru informație, serviciul de informație la distanță etc., sălile de con-

versație (de exemplu, un forum de schimb de experiențe, publicarea propriilor texte).

Servicii interactive, personalizate, furnizate de un sector care își administrează propria informație a împrumutului și a căutării, căutare de noutăți, rezervarea materialului, cereri de căutare a informației, servicii de retur rapid al informație și de discuții, servicii destinate și atribuite diferitelor grupe de vârstă și de utilizatori, inclusiv servicii gratuite.

Alte servicii individuale suplimentare pot fi propuse prin conexiuni securizate.

Servicii la distanță. Mai multe canale de serviciu (independent de echipamentul terminalului).

Servicii Web și material electronic al Web-ului (de exemplu, informația cu privire la colecții și serviciul de informații la distanță) vehiculate de biblioteci și oferite prin Internet, conexiuni fără fir sau televiziune numerică interactivă.

Noi medii unde calea pentru a găsi documentele poate fi diferită prin cuvinte-cheie; de exemplu, www.libraries.fi / <http://igs.kirjastot.fi>

Producție internă a conținutului

Producția și publicarea conținutului relativ la colecții, baze de date, servicii și abilitatea bibliotecilor, esențialmente prin Internet. Exemplele acestor pagini sunt acelea care permit oferirea unei asistențe în vederea căutării informațiilor, a repertoriilor de autori, paginilor dedicate copiilor, materialului recomandat, bazelor de date și a tradițiilor regionale.

Baza de date statistice referitoare la bibliotecile publice: <http://tilastot.kirjastot.fi>

Obiective

Criterii de calitate

- Un personal profesional calificat este condiția sine qua non pentru calitate.

- Diverse servicii de înaltă calitate ale bibliotecilor sunt garantate persoanelor de limbă maternă națională și imigranților. Cetățenii obțin informații corecte, la locul potrivit și în timp util, în funcție de vârstă și de nivelul de competență și de cunoștințe.

- Activitățile civice solicită surse de informații care sunt disponibile în toată țara, procurate de bibliotecile care funcționează conform aceluiași criterii și principii de servicii.

- Serviciile virtuale oferă funcții de informație integrate în acord cu principiul serviciului vidat.

- Serviciul de informație virtuală pentru cetățeni este asigurat prin dezvoltarea serviciilor bibliotecare și de informații și prin comunicarea electronică pentru un serviciu Internet combinat în cadrul administrației publice.

Serviciul-țintă și expertiza de înalt nivel

- Serviciile, din locurile publice și la distanță, se dezvoltă conform principiului serviciului vidat. Prin serviciile-țintă, funcțiile devin mai eficiente și îmbunătățesc activitatea serviciului de informație, fapt care se resimte în întreaga societate. Caracteristicile sunt: grija față de utilizator, returul rapid al informației, controlul calității și corelarea în raport cu cerințele.

- Competența personalului bibliotecii este menținută și dezvoltată pe termen lung. Pregătirea profesională ulterioară este susținută și completată prin cursuri de actualizare

periodice și dispersate prin intermediul galeriei electronice de cunoștințe.

Rețele de biblioteci operaționale

- Datorită serviciilor Web eficiente realizate comitent de biblioteci, oamenii pot găsi informații pe măsură lor și la nevoie, sub formă electronică sau tipărită, și pot să solicite ca împrumutul să fie transmis la domiciliu sau la locul de muncă. Serviciile bibliotecilor sunt disponibile și în afara localurilor bibliotecilor.

- Serviciile electronice, fizice și la distanță sunt cumpărate, împrumutate și schimbate între diferitele părți în funcție de cerințele utilizatorului la un moment dat.

- Biblioteca națională are o importanță națională, socială și culturală care aduce beneficii cetățenilor. Ea este un centru de dezvoltare a serviciilor Web pentru toate categoriile de biblioteci.

- În scopul evaluării, fiecare serviciu la distanță are tot atâta importanță cât un serviciu realizat pe plan local într-o bibliotecă.

- Conceptul de împrumut între biblioteci s-a extins pentru a include utilizarea la distanță a colecțiilor fizice și electronice. Biblioteca de depozit națională este centrul împrumutului între biblioteci, o activitate națională care a fost dezvoltată pe baza conceptului tradițional.

- Biblioteca de depozit funcționează ca o bibliotecă de copie gratuită, garantând astfel accesul la cultura națională.

- În rețeaua bibliotecilor, ea constituie cea mai mare unitate care produce servicii la distanță pentru a satisface cerințele întregii țări.

- În cadrul serviciilor Web regionale, biblioteca reprezintă producători substanțiali de informații care au o anumită responsabilitate organizațională în materie de dezvoltare a serviciilor Web regionale.

Noi motive de colaborare între organizații

- Producția serviciilor-țintă cere ca frontierele organizaționale între diferite sectoare ale bibliotecilor și biblioteci să fie micșorate în mod considerabil și ca investiția pe termen lung să se facă în cadrul ofertei de informații electronice care se concentrează asupra utilizatorului.

- Noile sisteme de exploatare ale Bibliotecii naționale și ale Bibliotecii de depozit servesc ansamblul rețelei bibliotecilor într-un mod orientat către utilizator.

- Dezvoltarea serviciilor-țintă virtuale este realizată în mod colectiv de diferite autorități, în timp ce bibliotecile au funcția de experți în materie de căutare a informației.

Extinderea diversității

și a serviciului de informații

Serviciile tradiționale completate de o varietate mai largă de servicii: un material variat și mai multă competență a personalului, canale virtuale către material, cunoaștere și servicii; material sub licență; servicii la distanță, interactive, personalizate și sectoriale; realizarea propriului conținut; noi canale de servicii etc.

Serviciu de bază gratuit

Scopul este acela de a menține gratuitatea serviciilor de bază menționate în Legea actuală a bibliotecilor. Servi-

ciile speciale se pot efectua contra unei plăți, fapt care este autorizat prin Legea bibliotecilor în prezent în vigoare.

Ofertă de informații pentru debutanți

Gestiunea de informații face parte din pregătirea de bază și ulterioară a profesorului. Deprinderea acestei aptitudini importante deschide tuturor programe de învățare. Serviciile de informații referitoare la școli tehnice și secundare vor fi create în rețelele bibliotecilor și prin competența care există deja. Se vor semna convenții pentru costurile scontate. Paralel cu serviciile bibliotecilor locale, serviciile-țintă și virtuale se vor dezvolta în mod egal pentru școli.

Administrația publică

Administrațiile centrale și regionale vor încuraja accesul echitabil al cetățenilor la cunoaștere și la serviciul de informații prin formare și educație. O atenție mai mare se va acorda participării internaționale și relațiilor publice.

Provocări și cerințe de dezvoltare

Rolul bibliotecii va deveni din ce în ce mai variat. Există probleme cu privire la accesul la serviciile bibliotecilor.

- Cum se va aplica într-un mediu virtual obligația descrisă în paragraful 16 (drepturi culturale) al Constituției finlandeze (731/1999)? Dacă nu se iau măsuri serioase, prăpastia electronică nu va dispărea mai devreme de anul 2010.

- Bibliotecile și resursele lor sunt insuficiente pentru a le permite realizarea obiectivului de a crea servicii de informații cetățenilor și de comunicare electronică cu administrația publică, sub forma unui serviciu Web comun.

- Situația actuală a autorităților locale nu permite să se producă în toate locurile servicii de bibliotecă și de informații de care cetățenii au nevoie într-o societate bazată pe cunoaștere; în același timp, este imposibil de a asigura un acces egal la serviciile bibliotecilor și la serviciile de informații pentru întreaga populație.

- Trei reguli de bază lipsesc în prezent pentru a transforma "bibliotecile de cărți" în biblioteci hibride pentru societatea informațională: o viziune integratoare, o acceptare a responsabilității pentru dezvoltare și voința politică.

Competența personalului în scădere

Nivelul de educație generală în creștere

- Biblioteca hibridă are nevoie de un personal bine pregătit, dar nivelul educațional mediu al personalului bibliotecilor publice a scăzut. Societatea bazată pe cunoaștere va exprima exigențe sporite în privința capacității bibliotecilor.

- Nivelul educațional mediu în creștere al populației va antrena noi exigențe, deopotrivă cantitative și calitative, în privința competenței personalului bibliotecilor.

- Luând în considerare cerințele utilizatorilor, nivelul de educație al personalului bibliotecii este insuficient și se dovedește o lipsă de pregătire în gestionarea informației.

- Rolul bibliotecii în general nu este apreciat (de exemplu, capacitatea de a gestiona informația este esențială în orice proces de formare sau atunci când metodele de formare se schimbă, fapt de care mulți nu-și dau seama).

- Salariile municipale nu sunt competitive. Remunerațiile scăzute nu atrag personal calificat pentru posturi pe

lângă autoritățile locale.

- Există un personal insuficient calificat pentru a-i ajuta pe oameni să învețe modul de a utiliza serviciile Web.

Sistemele bibliotecilor sunt de o calitate mediocră. Standardizarea nu se aplică

- În cadrul unui program numit "Societatea informațională din Finlanda 1996 - 1999", statul a susținut bibliotecile publice esențialmente pentru a dezvolta serviciile Web și pentru a produce un conținut - nu pentru a dobândi un echipament informatic (ca în sistemul educațional), sau pentru sisteme de biblioteci informatizate de înaltă calitate (ca în cazul bibliotecilor universitare). Infrastructura tehnologică mult prea modestă face față de acum înainte destul de greu utilizării materialului în bibliotecile publice.

- În timp ce bibliotecile universitare au un sistem comun de bibliotecă și o rețea de funcționare, majoritatea municipalităților au probleme cu sistemele de calitate mediocră și de comunicare lentă a datelor. Standardizarea internațională privind bibliotecile nu se aplică aici. În pofida celor aproximativ zece furnizori de sisteme pentru bibliotecile publice, sistemele de date nu se dezvoltă suficient. Asistența pentru informatizarea bibliotecilor publice și școlare este insuficientă.

- Problema este și mai mare în micile municipalități, care necesită în mod imperativ, spre exemplu, servicii Web centralizate, schimb de informații și acces la comunicare electronică.

De căutat: o rețea națională a bibliotecilor

- Sisteme de date de calitate precară, standardizarea neexploată și lipsa unei coordonări naționale și de gestiune - sunt factori care au contracarat expansiunea voită a rețelei bibliotecilor către un adevărat serviciu național pus în serviciul tuturor cetățenilor.

- Ceea ce lipsește este un canal pentru informația și comunicarea electronică, urmând să atingă părți importante din rândul populației și să combine diferite categorii de servicii.

- Cetățenii sunt inegali în raport cu împrumuturile între biblioteci pentru că bibliotecile de cercetare au costuri foarte ridicate, chiar pentru material de specimene.

Sprrijinul experților adus prin intermediul organizațiilor bibliotecilor este insuficient

- Organizarea actualei rețele de biblioteci nu servește în mod suficient bibliotecile sau utilizatorii micilor municipalități. Expertiza regională și națională este imperfectă și prost repartizată din cauza, mai ales, a resurselor insuficiente.

- Finlandei îi lipsește un sistem în care bibliotecile finanțate de stat sunt obligate să servească esențialmente micile biblioteci și să le completeze colecțiile, serviciile și cunoștințele în plan central și regional.

- Faptul că bibliotecile regionale și Biblioteca centrală a bibliotecilor publice sunt biblioteci orașenești și că Biblioteca Națională face parte din Universitatea din Helsinki le slăbește voința de a-și asuma responsabilități. Luarea de decizie este adesea inflexibilă în marile organizații, și problemele se pot ivi dacă se dovedește că prețul legat de satisfacerea cerințelor bibliotecilor regiunii duce la pierderea unei

părți din avantajele sale proprii.

Gestiunea pozitivă a resurselor prin intermediul statului are lipsurile sale

- Statul este un furnizor bugetar consecvent în serviciile bibliotecilor, dar îi lipsesc mijloacele și resursele, atât pe plan regional cât și central, de a interveni atunci când se produc deficiențe.

- În ceea ce privește finanțarea serviciilor de bază, nu există o gestiune pozitivă a resurselor pentru a prevedea spre ce trebuie să se îndrepte ajutorul statului. Posibilitățile actuale sunt limitate la gestiunea informației și la finanțarea proiectelor ocazionale. Acestea, și legislația actuală de ajutor statutar al statului, plus Legea bibliotecilor sunt însă insuficiente pentru a oferi o garanție ca oamenii să beneficieze de un serviciu de informații și de un acces la alte servicii de bază, cu atât mai puțin pentru a asigura o dezvoltare reală și pe termen lung a ansamblului sistemului bibliotecilor și rețelei bibliotecilor. Este imposibilă crearea unui serviciu de bibliotecă în folosul societății informaționale ținând cont numai de proiecte. De altfel, sistemul de ajutor din partea statului nu vizează lansarea practicilor noi și eficiente de funcționare, precum serviciile centralizate.

Administrația națională nu are autoritatea responsabilă care ar îngloba națiunea și ar putea să depășească sectoarele

- Administrația nu deține o unitate de coordonare/ autoritate/ experți pentru a-și asuma responsabilități globale în vederea coordonării și dezvoltării rețelei bibliotecilor naționale, a serviciilor Web și a serviciilor de informații pentru educație. Administrația centrală nu are nici autoritatea operațională menită să faciliteze proiectele flexibile intersectoriale.

- Serviciile produse pe plan central și destinate să fie utilizate de fiecare bibliotecă publică relevă finanțarea proiectelor prin fondul loteriei; aceasta afectează dezvoltarea serviciilor. Utilizarea bugetului proiectului a fost deturnată.

Oferta de informații

pentru educație și elevi a fost neglijată

- Perioada de tranziție care s-a produs în anii 1990 în bibliotecile cu flux de informații, materialul tot mai diversificat din biblioteci și Web-ul ajung numai la poarta școlilor și a cursurilor.

- Numeroși profesori nu au primit pregătirea în informația de gestiune, cu toate că această competență este de mare ajutor pe măsură ce metodele de învățare se dezvoltă și se modifică.

- Cererea sporită de formare pe tot parcursul vieții și studiile voluntare generează o presiune tot mai mare asupra serviciilor bibliotecilor; aceasta apasă în special asupra bibliotecilor publice.

- Nu există un serviciu de informații destinat școlilor tehnice, secundare și profesionale; dezvoltarea pe termen lung lipsește. Cu excepția câtorva școli cu proiecte de bibliotecă, elevii și profesorii depind în mod esențial de serviciile bibliotecilor publice. În timp ce exigențele sistemului educativ continuă să crească în mod exploziv, capacitatea bibliotecilor publice de a le satisface a scăzut.

- Cu toate că Ministerul Educației este responsabil cu

formarea și cu sectoarele bibliotecilor, alocația resurselor pentru sistemul educațional este absentă. Situația s-a înrăutățit de când filialele și serviciile de tip bibliobuz au fost amputate.

- Conceptul de bibliotecă școlară este vag. Conținutul și serviciile sale sunt mai mult decât niște ziduri, calculatoare, Internet, proiecte și o colecție de clasă pentru o carte.

Inconveniente menționate mai sus

conduc, de exemplu, la următoarele rezultate:

- se lucrează de două ori mai mult, sunt operate decizii și alegeri ineficiente, sunt risipite investiții, se pierde timp pentru lucruri inutile și se caută "noile" proiecte care există deja;

- schimbul și căutarea de informații, ca și utilizarea serviciilor centralizate și comunicarea electronică devin problematice, chiar imposibile;

- colecțiile bibliotecilor și bazele de date sunt disper-

Liga Culturală și dezvoltarea lecturii publice bucureștene la începutul secolului XX

La 24 ianuarie 1891, în aula Universității, a avut loc festivitatea de inaugurare a "Ligii pentru unitatea culturală a tuturor românilor". Ea a luat ființă din entuziasmul unui grup de intelectuali și tineret universitar.

În Manifest, Liga își propunea "a deschide și întreține neconținut lupta pentru apărarea naționalității noastre, până la încetarea acestor persecuțiuni străine secolului nostru și moravurilor europene. Ea voiesce ca frații noștri de pretutindenii să aibă deplina libertate în materie de învățământ, voiesce ca limba noastră să fie respectată și biserica română inviolabilă".

Acest avânt patriotic a cuprins spiritele, și un număr însemnat de orașe din țară s-au grăbit a înființa secțiuni ale Ligii.

Scopul societății era, după cum se preciza în Statut, "de a menține, cultiva conștiința solidarității în întregul neam românesc și a întreține o mișcare care să legitimeze misiunea culturală a Românilor în Orient întrebunțând următoarele mijloace:

1. Înființarea de săli de lectură și biblioteci.
2. Tipărirea de cărți în edițiuni populare.
3. Sprijinirea publicațiilor care ar lucra în scopul Ligii.
4. Conferințe și întruniri publice.
5. Sărbătorirea datelor mari din viața trecută a naționalității române.
6. Organizarea de congrese anuale ale membrilor Ligii.
7. Formarea unui fond de ajutoare prin cotizații, subscrieri de bună voie, donații etc.

Societatea e reprezentată și administrată de un comitet de 21 de membri aleși cu majoritate de voturi și deopotrivă răspunzători către adunarea generală a membrilor din București".

sate, cu mai mult de 130 de interfețe utilizatoare pentru căutări. Bazele de date, materialele și resursele bibliotecilor sunt mult prea dispersate.

- numeroase biblioteci au sisteme de căutare care nu mai răspund cererilor și necesităților sporite ale utilizatorilor.

(*Stratégie des bibliothèques pour 2010.*

Politique du Ministère de l'Éducation en vue d'assurer l'accès à la connaissance et à la culture.

Bibliothèques publiques finlandaises,

Ministère de l'Éducation –

Section Culture et Médias,

Helsinki, 2003)

Traducere de *Micheline TRANCU-BASCOFF*

Veronica ALDEA, Adriana GAGEA, Angela OPREA

Liga Culturală era organizată pe principiul teritorial, având secții județene. Conducerea era încredințată Comitetului central executiv iar forumul suprem, Congresul, se ținea anual.

Dintre membrii fondatori amintim: Gr. Brătianu, Ion Bianu, dr. Babeș, dr. Minovici, Petre Grădișteanu ș.a.

"Pe la mijlocul lui Decembrie se alege primul comitet al Ligii pentru unitatea culturală a românilor. Alegerea a fost foarte aprinsă fiindcă partidele politice au venit și aici cu interesele lor. Alegerea s-a ținut până la ora 5 dim." (Bacalbașa C., *Bucureștii de altădată 1885 – 1900*, vol. 2, Buc., Editura ziarului "Universul", 1928, p. 125).

Primul congres al Ligii a avut loc între 11 – 13 mai 1891, la Ateneul Român, sub președinția lui Alex. Orăscu, prilej cu care a fost ales președintele Ligii, Gr. Brătianu. Liga a înființat secții la București, Ploiești, Craiova, Galați, Tr. Severin, Slatina, Pitești, Târgoviște, Giurgiu, Brăila, Focșani, Bârlad, Buzău, Tr. Măgurele. Totodată, s-au întemeiat secții la Paris, Anvers, Berlin.

În 1896 a apărut ziarul "Liga Română", care în 1897 devine revistă.

La 6 iunie 1908 este ales ca secretar al Ligii prof. N. Iorga, sub auspiciile căruia activitatea ia o mai mare amploare. În anul 1914 denumirea Ligii a fost schimbată în "Liga pentru unitatea națională a tuturor românilor", în acest mod punându-se accentul și pe scopul politic, care va avea ca rezultat triumful mișcării pentru unire finalizată la 1 Decembrie 1918.

La 8 noiembrie 1926, în prezența conducerii, s-a pus piatra de temelie pentru construirea palatului Ligii pe terenul donat de primăria Capitalei în Bd. Schitu Măgureanu nr. 1. Doi ani mai târziu, la 19 ianuarie 1928, cu adresa nr. 1791,

Liga face cunoscut Prefecturii Poliției Capitalei "că s-a mutat definitiv în noul său Palat din Bd. Schitu Măgureanu nr. 1, colț cu Calea Plevnei".

În ceea ce privește biblioteca Ligii din București, pornită de la "70 volume donate de Păcățianu în 1891, apoi o parte din biblioteca lui Gr. Brătianu cumpărată de Cazzavillan, ajunge la o mare importanță prin donația celor 10.000 volume a profesorului N. Iorga".

În darea de seamă din 1910, bibliotecarul C. Cioflec precizează că "au citit 5.322 persoane din care 4.298 au citit periodice și 1.024 diverse opere".

Pentru că fondul de publicații sporește cu fiecare an, mai ales din donații, în anul 1931 se hotărăște ca biblioteca să fie aranjată de dl. Dumitru Dincă (contabil) și să funcționeze numai pentru lectură în sală.

La propunerea lui G. D. Scraba, consemnată în procesul-verbal nr. 75 din 15 ianuarie 1933, se cere ca biblioteca să fie condusă de dl. Emil V. Socec care va fi cooptat în comitetul secțiunii. Se mai menționa catalogarea cărților din bibliotecă și trecerea separat a donațiilor: Maria Bellu și Șt. Lambru. De bibliotecă se vor ocupa Margarete Jugureanu, Dumitru Dincă sau vreun membru din comitet. Orarul bibliotecii: zilnic de la ora 4 – 8 seara, duminica și de sărbători de la 4 – 6 seara. Pentru publicitatea bibliotecii se vor da anunțuri la ziare și se vor face adrese la școlile secundare.

Membrii Ligii puteau împrumuta cărțile acasă pe baza unei garanții. Deschiderea bibliotecii în noul sediu din Bd. Schitu Măgureanu nr. 1 a avut loc la 15 ianuarie 1933, în prezența comitetului secției Ligii București.

La 11 februarie 1933, fiind stare de asediu, biblioteca primește autorizația de funcționare nr. 14632 de la Prefectura Poliției Capitalei. Fondurile pentru achiziționare de cărți proveneau din cotizații și din organizarea de șezători culturale.

La 10 mai 1934, în prezența lui N. Iorga, s-a inaugurat biblioteca de jos (sala de lectură), într-una din prăvăliile de la parterul palatului Ligii. Programul bibliotecii: zilnic 9 – 13; 13 – 19. Biblioteca era condusă de Dumitru Dincă, contabil, și domnișoara Aglaia Șerban, licențiată.

Sub auspiciile Ligii au fost înființate: Universitatea Populară din Vălenii de Munte și Teatrul Ligii Culturale din București. În rapoartele de activitate ale Secției București se menționează ca deosebit de bine organizată și interesantă activitatea ateneelor din cartierele: Grant, Cărămidarii de Jos (unde funcționa și o bibliotecă), Zablovski, Școala Iancului, com. Militari, Ghencea, Școala Creangă din Dealul Spirei, Școala Maidanul Dulapului, Elefterescu și altele.

Pe fondul lipsei de

biblioteci publice instituționalizate și al nevoii de informare și studiu, manifestată de publicul bucureștean, la începutul secolului trecut s-au înființat în câteva din cartierele Capitalei, sub egida Ligii Culturale și cu aprobarea Prefecturii Poliției Capitalei, Casele de citire care îndeplineau rolul unor centre culturale zonale, având în principal sarcina organizării de biblioteci.

Fiecare Casă de citire funcționa după un statut propriu elaborat de colectivul de conducere. Deși obiectivele erau, în general, comune, existau și unele elemente care le diferențiau, în funcție de specificul cartierului și posibilitățile materiale. Acestea nu dispuneau de fonduri bănești, cheltuielile fiind acoperite din cotizații lunare, donații și încasările provenite din organizarea șezătorilor culturale.

La 15 mai 1911 a fost inaugurată Casa de citire nr. 1 Obor (biblioteca populară culturală), cu sediul în Șos. Ștefan cel Mare nr. 200. În cererea adresată Prefecturii Poliției Capitalei pentru aprobarea înființării se spunea: "Una din nevoile cele mai simple ale Bucureștiului este răspândirea unei culturi sănătoase în mahalalele unde un spirit de anarhie sălbatică se statornicește tot mai des. Înstrăinați sufletește de orice pornire mai sufletească, locuitorii de margine își istovesc energiile în berării și localuri de petreceri ușoare.

Pentru a ridica populația orașului la înțelegerea nevoilor sufletești, pentru a creia o conștiință și sănătoasă energie morală, s-au întemeiat de o mână de tineri «Case de citire». De altfel rostul acestora vă este cunoscut mai în adâncime din statutele înaintate". (Arh. Mun. Buc., Fond Prefectura Poliției Capitalei, Dosar 510/ 1908 – 1916, f. 4).

Biblioteca era dotată cu 600 de volume, puse gratis la dispoziția publicului. Comitetul era format din 33 de membri care se întruneau lunar pentru stabilirea programului activităților culturale. Acestea se organizau numai cu aprobarea Poliției Capitalei și erau asistate de comisari care întocmeau note informative privind respectarea tematicii și modul de desfășurare.

La 1 octombrie 1911, în cartierul Grivița, a fost înființată Casa românească de citire nr. 2 "Mihail Kogălniceanu", situată în Șos. Basarab nr. 16. Obiectivul acesteia era, conform Statutului, "dezvoltarea gustului de citit". Durata bibliotecii era nelimitată iar fondurile erau obținute din aceleași surse, donații și cotizații. Administrarea Casei era încredințată unui comitet compus din 12 membri. Cu adresa nr. 21074 din 3 octombrie 1911, Ministerul Industri-

ilor și Comerțului autorizează funcționarea bibliotecii.

Casa românească de citire nr. 3 "Mihai Eminescu", cu sediul în cartierul Popa Tatu, și-a început activitatea la 21 ianuarie 1912. Președintele Casei de citire era L. Munteanu, funcționar CFR. Conform art. 2 din Statut, Casa de citire își propunea dezvoltarea gustului pentru citit, dezvoltarea sentimentelor frumoase, religioase, morale, prin conferințe, șezători, serbări culturale și artistice, excursii, ajutorarea elevilor și studenților săraci. Biblioteca era deschisă zilnic și frecventată gratuit de public. (Arh. Mun. Buc., Fond Prefectura Poliției Capitalei, Dosar 32/1912).

Despre Casa de citire "I. L. Caragiale", înființată în decembrie 1912 în Calea Șerban Vodă nr. 140, din notele informative ale poliției rezultă că, săptămânal, erau organizate seri literare urmate de recitaluri de poezie și muzică susținute de elevi și studenți. (Arh. Mun. Buc., Fond Prefectura Poliției Capitalei, Dosar 510/1908 - 1916).

Casa de citire "Petre Liciu", din str. Spitalului (Dr. Felix) nr. 44, a fost fondată la 29 iunie 1912. Scopul era acela ca "prin bibliotecă, șezătorile și excursiile sale să contribuie la ridicarea nivelului moral al păturei muncitorești, cultivând astfel ideea națională". Biblioteca includea cărți, reviste, ziare și "orice fel de publicațiuni de cuprins moral, național, economic și artistic". Era deschisă, în mod gratuit, în toate zilele de lucru de la 8 la 10 seara.

Șezătorile Casei de citire, prin caracterul lor cultural, aniversau și comemorau momente din istoria națională.

Membrii Casei de citire, toți de naționalitate română, reprezentau trei categorii: membrii onorifici, aleși dintre fruntașii scenei, literaturii, luptătorii cauzei naționale, precum și dintre cei care sprijineau moral sau material Casa de citire; membrii fondatori care, la constituirea Casei de citire, au subscris la Statutul acesteia; membrii aderenți sunt înscriși după întemeierea Casei. Totalul membrilor din cele trei categorii nu puteau depăși cifra de o sută.

Fondurile Casei de citire proveneau din cotizații, donații precum și din serbările organizate. Din veniturile obținute, 10% se depuneau la casieria fondului "Petre Liciu", afiliat la Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor.

Discuțiile cu caracter politic sau personal erau interzise în localul Casei de citire. Administrarea era încredințată unui Comitet de conducere compus din președinte, vicepreședinte, doi cenzori, doi secretari, doi bibliotecari și un casier. Pentru orice donație făcută Casei de citire se aduceau mulțumiri în presă sau în mod personal. În Statut era stipulat faptul ca, în caz de lichidare, averea Casei de citire să treacă în posesia Ligii.

În anul 1914, președinte de onoare al Casei de citire "Petre Liciu" era Nicolae Iorga, vicepreședinte Gh. Niculescu iar bibliotecari, G. Filipescu, funcționar la Regia Monopolului Statului, și Al. Verzea, funcționar CFR. Biblioteca avea în 1914 circa 4.000 de volume.

Printre cele mai importante activități ale instituției menționate în raportul de activitate se aflau: dotarea cu cărți a mai multor biblioteci sătești din țară și de peste hotare; înființarea în comuna Drăghici, jud. Muscel, a bibliotecii cu numele Casa de citire "Cuza Vodă"; înființarea primei biblioteci românești în comuna Bazargic prin trimiterea unui număr de 100 de volume de carte românească; ridicarea unui

monument pe mormântul marelui artist Petre Liciu; susținerea financiară a unor publicații românești de peste hotare. (Arh. Mun. Buc., Prefectura Poliției Capitalei, Dosar 84/1913).

Casa de citire "Spiru Haret" a fost înființată în iulie 1913, având sediul la Facultatea de Drept, bibliotecar dl. E. Cristoforeanu. (Arh. Mun. Buc., Prefectura Poliției Capitalei, Dosar 15/1913, f. 2).

Casa de citire "Șt. O. Iosif" și-a început activitatea în noiembrie 1913, în str. Olimpului nr. 61, cartierul Șerban Vodă. Președinte era I. Theodorovici, membri fondatori: Constanța Ioanid, Petre Chirea, Furtună D., M. Tașcă, D. Băjenaru, Titi Petrescu, C. Tohăneanu.

Față de celelalte Case de citire, Statutul acesteia prevedea: să întemeieze biblioteci care să poată fi frecventate în mod gratuit de toți românii; pe lângă biblioteci, să înființeze secții ale școlilor, unde cei cu mijloace insuficiente să aibă la îndemână cărțile necesare studiului; să inițieze cursuri pentru analfabeți.

Din notele informative ale Prefecturii Poliției Capitalei aflăm că, în zilele de 15 aprilie, 16 și 17 mai 1916, Casa de citire "Șt. O. Iosif" a organizat mari festivaluri în parcul Carol și la Ateneul Român, pentru strângerea de fonduri în vederea ridicării unei statui a poetului Șt. O. Iosif.

Societatea culturală și Casa de citire "Vasile Alecsandri" este fondată la București, la 1 august 1915, Bd. Pache nr. 120. Statutul este aprobat de Ministerul Cultelor cu Ord. nr. 80402/9 septembrie 1915. Durata societății este nelimitată, ca și numărul membrilor. Conform art. 3 din Statut, "societatea are ca bază îmbunătățirea stării morale și culturale, organizând festivaluri, serbări dansante și câmpenești, excursiuni, înființarea unei Case de citire de care se simte mare nevoie în culoarea de Negru, precum și editarea unei reviste cu caracter literar și științific și ajutorarea elevilor cu lipsă de mijloace. Bibliotecarul are obligația de a primi donațiile de cărți și de a ține în regulă biblioteca, fiind răspunzător de toate neregulile".

Comitetul de conducere al bibliotecii era alcătuit din Ion Em. Protopopescu Pache, președinte de onoare; Pavel Alex. Macedonski, președinte activ; Nina Alex. Macedonski și Ionel Ionescu-Argeș, vicepreședinți; Constantin Hyacint Macedonski, bibliotecar.

Casa de citire "Regele Carol I" s-a constituit în anul 1915, fiind situată în str. Mitropolit Dosoftei nr. 66. Din Statut:

"Art. 2. Scopul este de a răspândi lumina în popor, de a deschide tinerilor de ambe sexe dragostea cititului și ce trebuie să citească.

Art. 3. Casa de citire va tipări manuscrisele membrilor în Biblioteca Casei de citire Regele Carol I.

Art. 4. Autorul se va bucura numai la jumătate din câștig iar restul în fondul Casei de citire.

Art. 5. Autorul își va ridica banii după epuizarea volumelor.

Cap. II Despre membri și primirea lor

Art. 6. Membrii se împart în două categorii, membrii fondatori și cei activi.

a) Membrii fondatori sunt acei care se înscriu cu suma de 5 lei și apoi urmează cotizația lunară.

b) Iar membrii activi sunt acei care se înscriu cu suma de un leu, apoi urmează cotizația lunară.

Cap. III. Art. 11. În caz când un membru va cere o carte, neavând-o, Casa de citire este datoare de a o cumpăra sau împrumuta.

Art. 12. Se va ține seamă că nu se va cumpăra o carte dacă fondul nu este trecut de 20 lei și nu va cumpăra decât cărți științifice și literare.

Cap. VIII Despre organizarea Casei de citire

Art. 38. Casa de citire își va lua locul propriu imediat ce va număra 60 membri.

Art. 39. Biblioteca va împrumuta unei persoane o singură carte pe termen de 20 zile cu obligația acesteia de a achita contravaloarea volumului în cazul nerestituirii la timp. Colecțiile de reviste și ziare nu se vor da acasă ci numai în sala de lectură". (Arh. Mun. Buc., Fond Prefectura Poliției Capitalei, Dosar 967/1915, f. 1 – 5).

Sub președinția de onoare a dlui G. Coșbuc, în urma autorizației Ministerului Instrucțiunii Publice și Cultelor nr. 187 din 15 ianuarie 1916 și a cererii de înființare nr. 72/11 ianuarie 1916 adresată Prefecturii Poliției Capitalei, a luat ființă Casa de citire "G. Coșbuc", cu sediul în Școala primară de

Bibliofilie

Cunoștințe necesare unui bibliofil

(II)

Edouard ROUYEYRE

"După plăcerea de a posedea cărți și de a te bucura de ele totodată ca simplu amator și ca om studios, nu cunosc o plăcere mai mare decât aceea de a vorbi despre ele".

Charles Nodier

Este destul de interesant de remarcat că progresele făcute de știință vor avea drept rezultat, în ceea ce privește cartea, la începutul secolului XX, posibilitatea formării bibliotecilor, compuse exclusiv din *volumina*.

"Istoricii de astăzi, a scris Jean Frolo în *Micul parizian*, știu unde să caute pentru a-și procura materialele pentru cărțile lor; ei au la dispoziție vaste biblioteci, prețioase depozite de arhive, fără să socotim marile colecții private și muzeele speciale. Dl. Boleslas Matuszewski, fotografatul obișnuit al împăratului Rusiei, propune să se creeze la Paris un depozit de cinematografie istorică și să confere acestui depozit aceeași autoritate, aceeași existență oficială, aceleași facilități ca ale celorlalte arhive deja cunoscute.

Proiectul d-lui Matuszewski merită toată atenția. El nu are nimic himeric și nu ar angaja decât cu puțin finanțele statului. Dl. Boleslas Matuszewski estimează foarte înțelept că ar fi suficient să atribuim pentru început lucrărilor cinematografice, prezentând un real interes documentar, o secție

băieți nr. 8 "Principele Ferdinand".

Scopul, conform Statutului, era "de a răspândi cultura și tot ce poate fi folositor unui individ sau unei societăți: literatură, arta, muzica, teatru și sport". Comitetul de conducere era alcătuit din: Aurel Tudora, președinte; T. Dănescu și Al. Vasilescu, vicepreședinți; P. Oprescu, secretar; A. Angelescu, bibliotecar. (Arh. Mun. Buc., Fond Prefectura Poliției Capitalei, Dosar 72/1916).

Pe lângă veniturile obținute de fiecare Casă de citire din cotizațiile membrilor, donații, activități cultural-artistice, Liga Culturală, alături de Casa Școalelor, contribuiau periodic la dotarea acestora cu cărți și periodice.

La Congresul Ligii din 27 septembrie 1931 s-a citit adresa Comitetului central executiv nr. 4117 prin care se cerea secțiilor să înființeze biblioteci, săli de citit, câte o secție de librărie și o bibliotecă ambulantă.

În acest context, Legea pentru organizarea bibliotecilor și muzeelor publice din 14 aprilie 1932, emisă la sugestia și sub îndrumarea lui N. Iorga, stabilește obligația municipiilor, comunelor urbane și rurale de a înființa biblioteci publice "pentru răspândirea și adâncirea culturii în toate straturile poporului".

oarecare sau un raft într-una din marile noastre instituții naționale.

Depozitul oficial ar putea fi instalat fie la Institut, sub paza uneia dintre Academii care se ocupă de istorie, fie la Arhive sau la Muzeul Versailles. Odată fundația înființată, nu vor lipsi expedierile gratuite sau chiar interesate. Prețul aparatului de recepție cinematografică ca și cel al peliculelor, foarte ridicat la început, va diminua rapid și va fi în curând la îndemâna amatorilor. Un comitet competent va primi sau va respinge documentele propuse după ce va fi apreciat valoarea lor istorică. Rulourile negative care au fost acceptate vor fi închise ermetic în cutii, etichetate, catalogate. Același comitet va decide condițiile în care cele pozitive vor fi comunicate și puse deoparte de cele care din motive deosebite n-ar putea fi arătate publicului decât după un anumit număr de ani. Un conservator al instituției alese va supraveghea în fine această colecție nouă, puțin numeroasă la început dar care nu va întârzia să se dezvolte și să se îmbogățească. Parisul va avea

astfel înaintea celorlalte orașe ale Europei depozitul său de cinematografie istorică.

Acesta este, în linii mari, proiectul d-lui Boleslas Matuszewski. Marele avantaj al cinematografului este absolută exactitate a documentării sale. Este adevărat că această simplă panglică de celuloid impresionat, unde o scenă se compune din mii de clișee și care, derulată între un focar luminos și o pânză albă, reînvie absenții și morții, constituie o părticică de istorie vie. «Istoria este acolo, adormită, spune dl. Matuszewski, și precum acele organisme elementare care, trăind o viață latentă, reînvie după ani sub influența căldurii și a umidității, nu-i trebuie pentru a se trezi și a trăi din nou orele trecutului decât puțină lumină trecând printr-o lentilă în mijlocul întunericului».

***

Cartea, putând fi comparată cu o creatură vie, animată de sensibilitate, de capriciu sau de originalitate, necesită o manipulare abilă, o conservare îngrijită, o solitudine în toate momentele.

Aptitudinea psihică pentru alcătuirea unei biblioteci de amator este la fel de diversă precum oamenii. Fiecare are aptitudinea psihică corespunzând "eului" său intim și care nu este deloc aceeași cu a vecinului cel mai direct.

Dragostea de carte se resimte din această aptitudine și alegerea diferă în funcție de varietatea gusturilor și a simțului estetic. Orice amator trebuie să-și impună, și aceasta în ciuda tendințelor sale, să procedeze ca orice bun lucrător și să-și procure unelte. Aceste unelte sunt manuale speciale, lucrări de referință, dicționare enciclopedice. Noi dăm lista acestora la sfârșitul capitolului privind "Clasificarea sistematică a cărților". Nu poți să treci peste aceste lucrări, trebuie să le consideri ca bază principală a oricărei biblioteci, fie ea utilitară sau de agrement. În afară de asta poate fi lăsată orice libertate în alcătuirea bibliotecii. O singură condiție trebuie respectată în alegerea cărților: trebuie eliminate nemilos toate vulgaritățile.

Trebuie să ne înconjurăm cu informații exacte și să acționăm cu prudență colecționând ediții determinate, al căror titlu nu răspunde deloc lucrării și unde o falsă indicație de revizuire a textului nu-l scutește pe acesta din urmă să fie plin de greșeli.

Sunteți poet? Veți putea alege judicios din toată pleiada de poeți pe care Franța i-a produs de mai bine de șase secole.

Sunteți filolog sau arheolog? Există tratate fundamentale în orice limbă despre aceste interesante științe, iar culegerile abundă în aceste materiale.

Amatorii sunt de două feluri:

1. Eclecticul va cerceta, în afara calității ediției, cărțile frumoase, pe cele de lux, cu o mare grijă a corecturilor, ca și raritățile bibliografice, cele cu legătură îngrijită, deși semnate cu nume mai puțin sau deloc cunoscute.

2. Specialistul, lucrătorul ardent, cercetător și curios, care nu se va ocupa decât de știința sa favorită, aprofundându-o și luând, în consecință, numai lucrările care îi sunt necesare, lăsând deoparte toate celelalte cărți, oricare ar fi ele.

Primul este bibliofil prin instinct și se va perfecționa prin gust și prin muncă; mai bine decât cel de-al doilea, eclecticul va ajunge la o știință a cărții mai precisă și va poseda o bibliotecă de calitate. Bibliotecile amatorilor trebuie să fie făcute cu pasiune!

Amatorul trebuie să fie atent să nu cadă în greșeala de

a aduna cărțile la întâmplare, la dreapta și la stânga pentru simpla plăcere de a umple biblioteca². Suetoniu ne-a descris acești oameni care, cu ostentație, își tapisează apartamentele cu cărți:

"Astfel, mulți oameni care, neavând atâta literatură cât sclavi, țin cărțile nu ca obiecte de artă ci pentru a împodobi cu ele sufrageria. Să nu se cumpere mai multe cărți decât trebuie, niciodată cu ostentație. «Banul meu, spui tu, va fi utilizat mai cu folos decât cheltuiți pe vase de Corint sau pe tablouri»".

În orice caz, excesul este un viciu. Ce te face atunci atât de indulgent față de un om căruia îi plac dulapurile de cedru și de fildeș, care face colecții de autori necunoscuți sau disprețuiți, se plictisește în mijlocul acestei mulțimi de cărți și nu apreciază la toate volumele decât cotorul și titlurile? Astfel, la oamenii cei mai leneși vei găsi tot ceea ce există dintre oratori sau istorici și rafturi ridicate până în tavan. Căci astăzi, chiar în băi, în terme, se găsește o bibliotecă, ornament obligatoriu al oricărei case.

"Aș ierta fără îndoială totul dacă aceasta ar rezulta dintr-un exces de zel pentru studiu; dar, în prezent, nu sunt căutate aceste frumoase genii, nu sunt cumpărate operele lor admirabile împodobite cu portretele lor decât pentru decorarea și înfrumusețarea pereților".

Viața unui om se reflectă în biblioteca sa care, ca și stilurile, zugrăvește omul și secolul său; de aici știm care a fost scopul studiilor sale: "Spune-mi ce carte citești ca să-ți spun cine ești".

"Bibliomania, după savantul librar și bibliofil A. Claudin, este pasiunea cărților dusă până la paroxism; este nebunie literară; cel care este atins de ea este un monoman sau un ignorant. Ei cumpără și acaparează cărțile rare fără discernământ; unul din manie și din aberație spirituală, altul «doctus cum libro», pentru a urma moda secolului, a adunat grație banilor o colecție unde strălucesc aurul și pielea, pentru a face paradă de cunoștințele pe care nu le posedă". Nu există bibliofili, ne scria în 1877 dl. Paul Lacroix³, eruditul și regretatul conservator de la Biblioteca Arsenalului, acolo unde nu-ți pasă de valoarea intrinsecă a cărții, acolo unde nu te interesează decât conținutul său. Savanții, erudiții, literații pot fi sinceri și stimabili amici ai cărților, dar nu sunt bibliofili. Celor dintâi le aparțin marile biblioteci formate special pentru studiu și muncă. Ceilalți, pentru care e un deliciu alegerea de cărți încântătoare, au gusturi mai delicate și plăceri mai rafinate: ceea ce iubesc ei la o carte este cartea însăși ca obiect de artă, ca relicvă a trecutului, ca monument literar și istoric.

Bibliomanul tezaurizator este fericit să posede cărți pentru că el le iubește cu gelozie.

Bibliomanul vanitos are ediții frumoase, legate splendid, o bibliotecă bine aleasă și aranjată: el cheltuiește sume enorme pentru a o completa; are grijă să se dea în întregime pe mâna unui buchivist inteligent, a unui bibliograf serviabil; în rest, el nu citește și adesea nici n-a citit; el colecționează cărți ca și cum ar colecționa tablouri, scoici, minerale, ierburi.

Bibliomanul invidios dorește ceea ce nu posedă și de îndată ce îl posedă, dorința sa își schimbă scopul. Dacă află că o anumită carte există la un amator cu care rivalizează, tihna sa este pierdută imediat, nu mai mănâncă, nu mai doarme, nu mai trăiește decât pentru cucerirea preafericitei cărți la care râvnește; el folosește totul până la intrigă și seducție pentru a-și atrage bunul altuia și a-l conserva.

În tipografia medievală,
ADUMBRATOR reproducea sensibil liniile
gravurii pentru cartea cu ilustrații

Refuzurile ca și dificultățile îi sporesc iritarea; și-ar sacrifica averea întregă doar pentru o clipă de posesie; dar un nimic, descoperirea unui al doilea exemplar al aceleiași cărți, un accent critic, o reeditare, și această nerăbdare scade iar ardoarea îngheață. Imediat, invidiosul dorește moartea autorului cărții cu scopul de a se îmbogăți pe socoteala defunctului! Acest biblioman este nefericit așa cum este orice invidios, iar nefericirea sa reîncepe cu fiecare nouă dorință: este un Lovelace al cărților, el se îndrăgostește de ele și le urmărește cu înverșunare până când reușește să le țină în mână; atunci el le disprețuiește, le uită și în final își caută o altă victimă.

Bibliomanul fantezist nu-și adoră cărțile decât un timp; el le culege prin curiozitate, le îmbracă cu generozitate, le instalează cu onoare și le întreține cu favoare. Deodată dragostea scade, se răcește, se stinge; dezgustul începe! Adio frumoase cărți! Dar mâine el va cumpăra altele care vor avea pentru el farmecul capriciului și al noutății.

Bibliomanul exclusiv nu face caz decât de o anumită ordine a cărților, nu le curtează nici pe cele mai rare, nici pe cele ieșite din comun; el are o colecție, și aceasta este dumezeul lui, sufletul lui. Tot ceea ce află în afara colecției lui nu-l interesează; își va consacra timpul, banii și sănătatea aglomerării unei biblioteci mereu ciudate dar de asemenea mereu monotone: aici Petrarca se multiplică în 1.200 de volume, acolo Voltaire în 10.000 volume adunate unul câte unul.

Într-un cuvânt, bibliomania cea mai ilustră nu este scutită de manie și în fiecare manie se zărește un grăunte de nebunie⁴. Dragostea de cărți, scria d'Alembert, atunci când nu este îndrumată de filozofie și de un spirit luminat este una din pasiunile cele mai ridicole. Este aproape nebunia unui om care îngrămădește cinci sau șase diamante sub un morman de pietricele... Dragostea față de cărți nu este de apreciat decât în aceste două cazuri:

1. Când știi să apreciezi valoarea lor și să le citești cu înțelepciune pentru a profita de ceea ce este bun și de a rade

ILLUMINATOR IMAGINUM colora serial
ilustrațiile proaspăt imprimate în coală

de ceea ce este prost.

2. Când le posezi pentru tine dar și pentru alții și le dăruiești lor cu plăcere și fără rezerve...

“Am auzit un literat spunând că a ajuns să-și facă într-un mod neobișnuit o bibliotecă aleasă, destul de numeroasă și care totuși nu ocupă mult loc. În cazul în care cumpăra, de exemplu, o lucrare în 12 volume în care nu există decât șase pagini care merită să fie citite, el separa aceste pagini de rest și arunca lucrarea în foc. Această manieră de a forma o bibliotecă mă mulțumește destul de bine”.

Bibliomanul urmărește cartea pentru ea însăși, adesea fără să aibă grijă de ceea ce ea conține. Pe de altă parte, atins de o idee fixă, el caută o ediție unică, o carte rară sau neobișnuită dar cu greșeli sau gravuri speciale. El este încă “bibliotaf”, dacă putem reînvia acest cuvânt, aproape uitat astăzi. Biblioteca sa nu este altceva decât un mormânt; nimeni în afara lui nu intră acolo, nimeni nu-i va vedea cărțile cât timp trăiește el⁵.

Amatorii zeloși și luminați, bibliofili serioși, literații și savanții au înfierat energic acest defect, care nu este decât un viciu de avarie. Nu banii îi teaurizează bibliotaful ci cartea, dar nu pentru a o citi. Bibliomania împinsă până la acest punct este destul de rară; ea tinde să dispară. Bibliofilul nu face decât să aibă cărți pentru sine, deoarece le iubește pentru ele însele cu devotament, cu simpatie, cu calcul; orice carte bună și frumoasă are drepturi infailibile la folosirea sa, la admirația sa, el le cunoaște prin calitățile lor, prin defectele lor și nu se mulțumește să le judece din exterior, de a cerceta hârtia între degete, de a detalia perfecțiunea legării ca un cunoscător, de a examina titlul, data, în fine, de a ascunde într-un colț acest diamant inutil; nu, el sapă până la fundul unei lucrări, el îi exprimă esența.

Desigur, el stimează, el respectă aceste bijuterii tipografice, el este un admirator al gravurilor cărții, al exemplarelor pe velină, al edițiilor rare, al arabescurilor din vechile legături de cărți, al simplelor și nobilelor veșminte ale

nuvelor; el nu calcă în picioare aceste flecușețe de proză și versuri proaste și prost imprimate dar recomandabile prin raritatea lor, prin originalitatea lor: bibliofilul este indulgent cu slăbiciunile semenilor săi.

Dar, să te extaziezi în fața unei greșeli de tipar, care distinge o ediție de alta, să te minunezi de păstrarea câtorva pasaje suprimate în majoritatea exemplarelor, să te întristezi pentru o ruptură a hârtiei, o pată de apă, un viciu în pasta hârtiei, nu este specific unui veritabil bibliofil care nu-și fondează gloria bibliotecii sale pe ignoranța unui meșter tipograf, pe imprudența unui cenzor regal sau pe șansa unui hazard extraordinar.

Oricine poate fi biblioman dar nu este bibliofil cine vrea. În general bibliomanii o fac din plictiseală și în amurgul vieții, când vârsta a obținut pasiunile ce au rădăcina în inimă și a semănat gustul în spiritele mai puțin cultivate; dar bibliofilul se naște și crește cu dragostea sa pentru cărți, dragoste tumultuoasă și înțeleaptă, luminată și constantă, nesățioasă și răbdătoare, dragoste pe cât de variată pe atât de numeroasă ca bibliografie.

O bibliotecă se compune din reuniunea, întotdeauna incompletă, a lucrărilor, imprimate sau în manuscris, produse de spiritul uman în toate epocile. După gustul, calitățile, ocupația celui care a format-o, ea conține o serie mai mult sau mai puțin considerabilă de cărți de teologie, de jurisprudență, de știință și artă, sau chiar de literatură și istorie. Se găesc în ea, în general, capodopere de literatură veche și modernă. O bibliotecă trebuie să conțină și biografii, dicționare, manuale de care este imposibil să te lipsești, nu numai dacă vrei să te dedici muncii spirituale ci și să citești lucrări serioase și profitabile. La un asemenea plan este foarte dificil să nu admiți decât cărți alese: astfel i se iartă bibliofilului care își face o bibliotecă din exemplarele mediocre, chiar cu defecte, mai ales atunci când aceste exemplare completează o serie de lucrări rare, deosebite, necesare muncii sale. Un *cabinet* se compune de asemenea din cărți vechi și moderne în diverse limbi. Doar că numărul lor este mai restrâns într-o bibliotecă; cărțile, mai ales, nu trebuie niciodată să fie de o condiție mediocră. Majoritatea trebuie să se remarcă fie prin raritate, prin imprimare sau prin legătură; trebuie chiar ca mai multe volume să posede toate cele trei calități. Orice carte, numai să fie frumoasă, poate intra într-un cabinet de amator. Bibliofilii alegeau nu demult capodoperele spiritului uman, Homer, Virgiliu, Horațiu la antici; Dante, Boccaccio, Ariosto la moderni iar în Franța, Corneille, Racine, La Fontaine și Molière. Astăzi gustul s-a schimbat: fără a exclude deloc operele marilor genii pe care tocmai le-am enumerat, amatorii caută vechile cronici, misterele, romanele cavalerești, mai ales vechii poeți, farsele și cărțile ilustrate din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea.

În general, cel care alcătuiește un *cabinet* caută o serie de lucrări destul de restrânse, sau chiar toate operele scrise de un singur om și se străduiește toată viața să le adune, neacceptând niciodată decât exemplarele alese și într-o stare perfectă de conservare. Aici, îi vedem zâmbind pe acei dintre cititorii noștri care nu înțeleg nimic din inocentele plăceri ale colecției, iar cuvântul *bibliomanie* le vine pe buze; fără îndoială, este vorba de bibliomanie, dar această pasiune poate avea și partea ei utilă; datorită perseverenței anumitor căutători încăpățânați, toate edițiile celor mai buni scriitori ai noștri au fost urmărite, studiate, comparate între ele. Edițiile originale din Corneille, Malherbe, Bossuet, La Fontaine, Molière sunt acum clasate cu grijă și puse în rândul cărților

celor mai prețioase. Se vede că bibliomania, de care mulți își bat joc, poate și ea să aducă unele servicii literelor.

Totuși, ar fi temerar să vrei să așezi niște principii, să dictezi niște legi acolo unde nu există decât contraste. Nu avem noi printre savanții și artiștii antici și moderni alianța a două formule după gustul lor? Hobbes nu avea bibliotecă, citise foarte puțin în copilărie și adesea spunea prietenilor săi: "De la vârsta de șaisprezece ani n-am deschis o carte" sau "Dacă aș fi citit atâtea cărți precum cutare și cutare, aș fi la fel de ignorant cum sunt și ei"⁶.

Melanchton avea o bibliotecă compusă din patru autori: Plinius, Plutarh, Ptolemeu și Aristotel⁷. Quatremère de Quincy cumpăra totul, citea totul, cel puțin ceea ce îl interesa, dar nu neglija să aleagă edițiile cele mai bune și frumoase, să înlocuiască pe cele defectuoase pe măsură ce i se prezenta vreo ocazie.

Ilustrul Chevreul era un colecționar de orice lucrare care trata despre miraculos: alchimie, științe oculte și altele; bogăția bibliotecii sale în acest gen de lucrări era mică în Franța dar, ca și în situația lui Quatremère de Quincy, se găseau câteva exemplare incomplete sau defectuoase și pe care acest savant n-a putut niciodată să le înlocuiască.

Îl vom cita de asemenea pe Henri Pille care a lăsat moștenire biblioteca sa Societății Artiștilor Francezi. Această colecție numără foarte frumoase cărți moderne; ea este originală prin documentele sale ciudate, dar toate artistice, crochiuri de tot felul, gravuri vechi, stampe, jurnale de modă, prospecte, note de hotel culese de el în timpul șederilor în Germania și Elveția, în special la Nürnberg, München, Bâle, Leipzig și Zürich.

Ar fi greu de găsit un ansamblu de documente privind secolele al XV-lea și al XVI-lea germane mai complet decât cel pe care l-a reunit Henri Pille, și în această privință moștenirea sa este prețioasă pentru Societatea Artiștilor Francezi.

Biblioteca d-lui Charles Blanc, o bibliotecă mică, dar care conținea exemplare prețioase de lucrări de artă și o serie importantă de publicații speciale despre istoria artei, n-a fost dispersată ci lăsată moștenire unui institut. Iată pasajul testamentului privitor la această dispoziție: "Eu las toate cărțile din biblioteca mea Institutului, rugându-l pe domnul bibliotecar șef să remită bibliotecii Școlii de Belle Arte acele cărți de care nu va avea nevoie. Făcut la Deuil-Montmorency, 12 februarie 1879".

Armand Cigongue, fost agent de schimb, decedat în 1859, a cărui colecție a fost achiziționată de ducele de Aumale, consacrase mulți ani o bună parte din averea sa cumpărării de cărți prețioase. Spre sfârșitul vieții, colecția sa era, de departe, cea mai bogată din Paris: se remarcă manuscrise pe hârtie velină ornate cu miniaturi, cum nu se mai găsec, cărți imprimate pe hârtie velină, xilografe, cărți gotice, poeți principali din secolele al XVI-lea și al XVII-lea în ediții originale, lucrări alese, ieșite din presele elzeviriene. Proveniența acestor volume se adăuga valorii lor, toate erau niște rămășițe ale acestor colecții splendide care s-au numit: biblioteca Grolier, Maioli, Francisc I, de Thon, d'Hoym, de Préfond, de Rothelin. Dl. Armand Cigongue împrumuta uneori cărțile sale dar trebuia să te numeri printre prietenii săi cei mai intimi.

Claude Gros de Boze, membru al Academiei Franceze, secretar permanent al Academiei Inscriptiilor, depozitarul medaliilor în Cabinetul Franței și inspector al librăriilor, era un savant și un bibliofil. "Nu era suficient, într-

FUSOR LITERARIUS turna litere,
cu minuție atentă și neostenită

TYPOGRAPHUS așeza în presă formele culese
și punea cerneală deasupra lor

adevăr, spune dl. Maurice Fournex într-unul din studiile sale asupra colecțiilor și cataloagelor din secolul al XVII-lea, ca o carte să-i fie utilă lucrărilor sale pentru ca ea să vină să-și ocupe locul în rafturile bine nivelate, trebuia să fie imprimată pe o coală întreagă cu toate marginile și având o îmbrăcăminte care să desfidă trecerea anilor și capriciile modei. În plus (favoare pe care o datora fără îndoială înaltei sale poziții în ierarhia științifică), a putut să vadă tipărindu-se la Imprimeria Regală inventarul avuțiilor acumulate cu răbdare și îngrijite cu atâta dragoste, inventar întocmit de Jean Boudot și intitulat *Catalog al cărților de cabinet ale d-lui de Boze*.

Acești savanți, acest artist și acești erudiți erau prieteni ai cărților și, citându-i, nu putem să insistăm destul asupra calităților necesare unui bibliofil și asupra nuanțelor care îl separă de biblioman, om prea puțin simpatice.

În lucrarea sa *Despre cărțile moderne pe care ți-ar plăcea să le achiziționezi*, dl. Henri Bouchot scria că te naști bibliofil și nu devii.

„Și, pentru a vorbi despre lucruri mai puțin serioase, adaugă el, ce distanță între îndrăgostiții noștri moderni de carte, colecționarii noștri frenetici și percepții de odinioară, reținuți, măsuțați, aproape timizi! Pasiunea eminentă franceză de a alcătui bibliotecă nu este la noi apanajul oamenilor de litere sau al celor lipsiți de ocupație, este un sport care tinde să se răspândească ca și cel al curselor de cai sau al scrimei.

Ar fi util, dacă nu să oprească mișcarea în sine, cel puțin să i se dea o direcție rațională, bazată pe experiență. Deși pătrunși de această opinie eclectică rezultând din observații numeroase că totul este bun de colecționat și că obiectele cele mai inutile în aparență au sau vor avea clipa lor de admirație, noi judecăm cu toată sinceritatea momentul propice de a aduce pe cei exaltați la o apreciere sănătoasă. Vreau să mă adresez celor îndrăgostiți de cărți, celor care le adună cu bucurie, pentru a-și satisface simțurile și nu bibliofililor maniaci și tezaurizatori, mai preocupați de finanțe decât de literatură și artă.

Prin însăși natura sa, difuzarea sa cotidiană, cartea zilei este pentru vânător o pradă ușoară; tentația este mare de a nu lăsa nimic să treacă din ceea ce pare, când nu ai decât să vrei pentru a avea. «Căutătorii de antichități» beneficiază de raritatea ofertelor, ei au timp să pună câteva reflecții pe foc. Dimpotrivă, ceilalți, solicitați de cataloage, presați de a fi primii, se aruncă cu capul în jos, acceptă bun sau rău și adesea includ cu prețiozitate cele mai rele mizerii care se văd.

Trebuie să aibă un mare tact și o judecată sigură pentru a nu se rătăci într-o astfel de materie, cu atât mai mult cu cât este foarte dificil să dai niște legi imuabile asupra subiectului. Originalii cărții interzic astăzi din practica curentă caracterele elzeviriene cu aceeași trufie pe care o manifestau altădată când le cumpărau, când le proclamau inimitabile. Este la modă tipărirea Didot, largă, bine scrisă, agreabilă. Iată deci că se întâmplă în lumea specială a colecționarilor să faci mutre tipăririlor slabe și să le surâzi cu gentilețe celor grase. Adevărul nu este deloc intransigent, el ia din fiecare lucru ceea ce găsește bun în el și dacă e înțelept să nu exagereze meritele vechiului tip de Leyda, adesea folosit în contratimp și puțin cam șubred, ar fi poate naiv să suprimi o carte frumoasă atunci când are vinete delicate, e îngrijită ca text și merituoasă din toate punctele de vedere.

Îndrăgostitul de carte nu are deloc tufișuri gata făcute, el adulmecă în maniera vechilor vânători cu copoi care nu sunt prinși pe picior greșit și nu se lansează asupra unui pui de mistreț. Vânatul său este de toate felurile, numai să fie în apele sale și să merite osteneala. Nimic nu-l ațăță din ceea ce îi tulbură pe novici. El nu ia un Elzevir pentru faptul că editorul l-a asigurat că «tirajele blonde sunt preferabile», frază încântătoare bună de pus lângă celebrul anunț al ciocolatei, «singura care albește îmbătrânind»; dar dacă el le găsește bine timbrate, delicat povestite, nu va ezita să folosească Elzevir. În mod reciproc, Didot nu i se va impune, el va ști să-l refuze, deși este Didot, dacă lucrarea lasă de dorit”.

Note:

1. "Nu există bibliofil adevărat decât cel care a citit deja cărțile pe care le posedă și care, pătruns, încântat de această lectură transferă farmecul ei asupra formei exterioare". (Tenant de Latour, *Memoriile unui bibliofil*).

2. Una din piesele cele mai rare ale operei lui Jean Le Pantre este o caricatură a bibliofilului francez din secolul al XVII-lea. Ea nu are ca titlu decât acest catren: "Cel mai mare nebun care există în natură / E cel căruia îi plac cărțile aurite / Bine legate, curate și pudrate / Și nu le vede niciodată decât coperta".

3. Nici un nume nu este mai bine cunoscut dintre toți prietenii cărților; nici o existență nu a fost mai complet dăruită celei mai tenace munci, și nu credem să fie posibil să întâlnim o aptitudine la fel de promptă să se potrivească unor producții pe cât de numeroase pe atât de variate.

Total devotat studiului, absorbit zi și noapte de cărțile pe care le răsfoia neîncetat și pe care le iubea cu pasiune, bibliofilul Iacob (Paul Lacroix) a știut să se țină cu înțelepciune la distanță de luptele politice și de diverse intrigă. Munca era fericirea sa; timpul său liber și-l dedica diversificării obiectului studiilor sale. Nici un scriitor în Franța, și nu ne temem să o spunem în Europa, nu a adus mai multe servicii acestei științe a bibliografiei care este baza altor științe. El nu imita pe J.-Ch. Brunet și Quérard, acești atleți ai bibliografiei dar care nu ieșeau din acest domeniu: Paul Lacroix a adăugat la ea cercetările istoriei și operele imaginației; el a știut să alăture calități a căror asamblare este un lucru rar. Se va citi cu interes notița pe care dl. Octav Uzanne i-a consacrat-o în lucrarea *Prietenia noastră, cartea*.

4. V.C.R. își petrece toată viața căutând cărți vechi. Este priceput în cunoașterea celor mai bune ediții; el vă precizează perfect diferența dintre unele și altele; nu le ignoră prețurile. Știința sa se întinde până la genealogia cărților. Un astfel de autor, spune el, legat în piele, spălat și reglat și cu dublă tranșă vine de la dl. ..., care l-a cumpărat cu atât; eu l-am luat dintre vechiturile sale la jumătate de preț. Tocmai a fost tipărită cartea unui vechi istoric, cu note și comentarii foarte originale și instructive: V.C.R. nu o vrea deloc; el nu cere decât vechea ediție. V.C.R. este savant? Nu, el este negustor de lucruri de ocazie. (Lettre de Guy Patin).

5. Am cunoscut un biblioman care avea mania să acapareze la licitații publice toate exemplarele cărților pe care le știa ca fiind foarte rare și căruia îi plăcea să le înfunde prin cotloanele bibliotecii sale. Cum el dădea cu împrumut foarte puțin, vinderea publică a cărților sale a repus în circulație mai multe volume care, până atunci, stătuseră inutil pe rafturile închise bine ale

cabinetului său de studiu. Pentru acest tip de oameni a fost inventat numele expresiv de "bibliotaf". El ar putea fi aplicat multor "gropari de cărți", de la acela pe care-l descrie La Bruyère în capitolul "Despre modă", până la contele d'Estrées despre a cărui manie ieșită din comun ne povestește Saint-Simon. În Antichitate, acest defect ciudat era cunoscut și condamnat ca o crimă. Martor este Isidor de Péluse, autor creștin din se-colul al V-lea care, într-o scrisoare adresată lui Simplicius, îi reproșează acestuia că nu cumpără cărți decât pentru a le "îngropa" într-un loc retras unde nu servesc decât să hrănească viermii în loc să servească la instruirea oamenilor cinstiți. Parisul a avut un asemenea caz (fostul notar, dl. Boulard) care, dintr-o pasiune arzătoare, acumula neîncetat cărți de toate condițiile și de toate formatele, astfel încât casa sa se umpluse de la parter până în pod. În fiecare an excelentul om reducea astfel partea de locuit a soției și copiilor săi pe care o invadea nenumărata familie a cărților sale. Catalogul care a fost făcut în vederea vânzării publice formează 12 volume. Să-l onorăm, dimpotrivă, pe bibliofilul opulent și în același timp interesat de toate felurile de lecturi, cunoscând mai multe limbi și dorind să citească producții ale atâtor literaturi în limbile de origine. (E. Egger, *Istoria cărții de la origine și până în zilele noastre*, Paris).

6. În *Medicina pasiunilor*, J.-B.-F. Descuret scria: "Să ne ferim să-i confundăm pe bibliomani cu acești oameni, înzestrați cu spirit și gust, care nu au cărți decât pentru a se instrui, a se destinde și pe care i-am decorat cu numele de bibliofili... Bibliofilul devine adesea biblioman, când spiritul său descrește iar averea se mărește... Bibliofilul posedă cărți iar bibliomanul este posedat de ele. Dintre toate manierele colecțiilor, cea de cărți nu i s-a părut totodată cea mai răspândită, cea mai seducătoare și cea mai lent ruinantă..."

7. Noi posedăm un volum de Aristotel ale cărui pagini sunt acoperite cu notițe atribuite lui Melanchton; noi dăm titlul și prima pagină în facsimil redus. Numele grec Melanchton, ca și cel de Terranera, sub care un librar din Veneția a publicat *Loci communes theologici*, sunt traducerea lui "Schwarzerde", adevăratul nume al prietenului lui Luther.

(Cunoștințe necesare unui bibliofil,
însoțite de note critice și de documente bibliografice,
ediția a V-a, Paris, 1899)
Traducere de Nicoleta GOJAN

Vânzarea indulgențelor
gravură în lemn,
secolul al XVII-lea

Corespondență din Paris

Piața Poeziei

Ca în fiecare an, sub egida asociației Circé și cu ajutorul financiar al lui Jean-Michel Place (editor la Editura JMP), a avut loc a 22-a ediție a celebrei “Piața Poeziei” (“Le Marché de la Poésie”) care a atras o mulțime de vizitatori în piața St-Sulpice din Cartierul Latin, acolo unde se află un loc deosebit de emoționant pentru poezia română: strălucita poetă Iulia Hasdeu, copilul minune, a locuit la doi pași, la nr. 28, str. St-Sulpice, în casa pe fațada căreia se află o placă dedicată ei.

Am vizitat personal “piața” sâmbătă și duminică (26 și 27 iunie), și am avut prilejul să mă întâlnesc cu mulți francezi iubitori de poezie, care afirmă că poezia română este într-adevăr una foarte puternică. La standul care este cel mai drag românilor, am stat de vorbă cu un poet și editor remarcabil, care a primit și premiul “Lucian Blaga” la festivalul din Cluj: dl. Dominique Daguet, care a publicat vreme de 20 de ani traduceri din poezi români precum Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Ion Caraion, Ana Blandiana, Ion Pop, Adrian Popescu, Vasile Igna, Horia Bădescu, ca și din teatrul românesc, piesa *Meșterul Manole* de Lucian Blaga, iar pentru Piața Poeziei publicând două piese de teatru ale lui Dumitru Radu Popescu, *Lebăda sălbatică din Islanda* și *Robespierre și regele sau Justiție domesticită*, în traducerea semnată de Paola Bentz-Fauci.

Am remarcat personal cel puțin opt alți editori care au publicat aici traduceri de poezie română sau de proză:

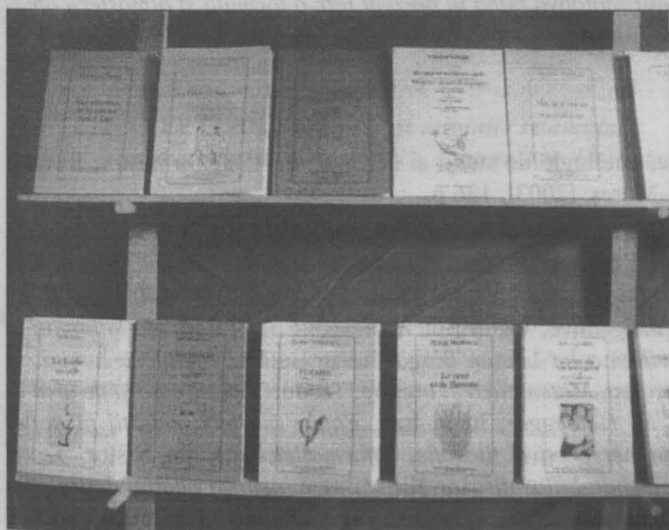
- Casa Poeziei (La Maison de la Poésie) din Paris, care a editat în octombrie un număr special al revistei “Poésie” consacrat poeziei române, sub direcția lui Michel de Maulne, în coordonarea Magdei Cârneli, lector la “Langues’O” din Paris.
- Editura José Corti, care a publicat opera lui Gherasim Luca, cu un CD-dublu în mod excepțional.
- Editura Phi din Echternach (Luxemburg), împreună cu Editura Ecrits des Forges (Quebec), care au publicat în colecția “Grafiti” câteva poezii de Ioana Crăciunescu (traduse de Tudor Potra și Jean Portante) și o selecție din Ileana Mălăncioiu, Virgil Mazilescu, Ion Mureșan, Marta Petreu, Mircea Cărtărescu, Mariana Marin, Daniel Bănulescu, Simona Popescu (în traduceri sem-

nate de Olivier Apert, Alain Paruit, Ed Pastenague și Odile Serre).

- Editura L'Harmattan, cu o selecție de poezii de Cristina Monțescu, născută la Craiova în 1975, care a studiat în România și Maroc.
- Editura Fata Morgana, prezentă cu texte din Cioran, Paul Celan, Benjamin Fondane, Ionesco și Jacques Herold (Herold Blumer).
- Editura L'Arbre, care a editat poeziile lui Ilarie Voronca.
- Editura du Laquet din Martel (în sud-vestul Franței), care a tipărit în 2002 o carte foarte frumoasă a d-lui Gil Jouanard (*Maramureș terra incognita*) în care este descrisă într-un mod foarte poetic viața la Botiza, cu fotografii sugestive, iar în noiembrie 2003, ultima carte a Sandei Stolojan, *Casa pentru un miraj*, unde este evocată în același spirit bucolic casa sa din Franța, precum și amintirile din Moldova.
- Editura L'Arbre à Paroles din Amay (Belgia), care a publicat poezii de Marin Mincu (traduse de Ilie Constantin și Mariela Rotaru Constantinescu) și de Mariela Rotaru Constantinescu. Editura a publicat și o carte de poezii a belgianului Georges Thinès (născut în 1923) dedicată lui Ovidiu, *Vocea lui Ovidiu în prima sa moarte*.

Jean-Yves CONRAD

Catalog

Ștefan cel Mare și Sfânt

Idee și concepție: Ioan Mânăscuță, Mihai Potârniche; prezentare artistică: Vlad Afanasiu; consultanță de specialitate: Andrei Eșanu; texte: Andrei Eșanu, Valentina Eșanu, P.P. Panaitescu, Nicolae Dabija, Ștefan S. Gorovei, Petre Baron; traduceri, redactare: Nicoleta Culava, Lucia Arnaut, Iurie Grecov, Lilia Botnariuc, Luminița Drumea, Dorian Conea; fotografii: Mihai Potârniche, Paul Buciuță, Andrei Mardari, Petru Cazacu, Mihai Vengher, Valeriu Corcimari, Iulian Sochircă, Albert Simanovschi, Vladimir Fulga, arhiva Moldpres. Asociația "Princeps", Chișinău, 2004, 124 p.

Această lucrare este un omagiu adus de urmași cu prilejul sărbătoririi întregului popor la împlinirea celor 500 de ani de la strămutarea la locașurile de veci a Sfântului Ștefan Vodă.

Ctitori: Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO, Primăria municipiului Chișinău.

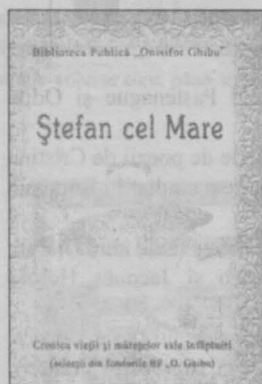

Constantin BURAC, Așezările Țării Moldovei din epoca lui Ștefan cel Mare

Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2004, 423 p.

Elaborarea unei asemenea lucrări vine să concretizeze doar o parte din imaginea epocii ștefaniene a Țării Moldovei, ajunsă la maturitatea organizării instituționale și administrative. Aceasta a constituit etalonul de măsură, valabil și astăzi, al întinderii statului medieval carpatonistean în limitele ei naturale și al puterii de care au trebuit să țină seama multă vreme mai marii epocii.

Adunarea și gruparea tuturor așezărilor din vremea marelui domn pe ținuturi, atât cât ne-au permis informațiile cunoscute, însoțite de hărțile respective, va constitui un instrument de lucru indispensabil, nu numai profesorilor de istorie, studenților și elevilor, dar chiar pentru specialiști și pentru iubitorii de istorie. Numai pentru acest lucru credem că prinosul nostru nu a fost în zadar.

Ștefan cel Mare. Cronica vieții și mărețelor sale înfăptuiri (selecții din fondurile BP "O. Ghibu")

Biblioteca Publică "Onisifor Ghibu", Chișinău, 2 iulie 2004, 71 p.

Prezenta lucrare Ștefan cel Mare: Cronica vieții și mărețelor sale înfăptuiri continuă în mod succint o completare a celor două bibliografii lansate în volum: Un nume străbate veacurile (Ștefan cel Mare – existență postumă în viața afectivă și în memoria colectivă a contemporanilor și a urmașilor) și Cel dintâi dintre principii lumii, selectate în baza surselor informaționale și documentare disponibile ale BP "O. Ghibu".

Publicația reconstituie cronologic epoca, domnia și personalitatea cea mai proeminentă a istoriei noastre de la constituirea statului Moldova până în prezent într-o formulă și atmosferă omagială – comemorarea Anului Ștefan cel Mare și Sfânt... (Elena Vulpe, directorul BP "O. Ghibu")

Caiet "Lucian Blaga"

Colecția Izvoare de filozofie, antologie de studii și cercetări de Eugeniu Nistor, Revista "Târnava" și Editura Ardealul, Târgu-Mureș, [2003], 136 p.

Din Cuprins: Acad. Gheorghe Vlăduțescu, Marele Anonim – divinitate sau mit metafizic?; Acad. Alexandru Surdu, Muzică, filozofie și poezie în spațiul mioritic; Angela Botez, Lucian Blaga – arhitectura sistemului și conceptele integrative; Victor Botez, Elemente de filozofia cotidianului la Blaga; Cornel Moraru, Receptarea critică a lui Lucian Blaga; Iulian Boldea, Metafora luminii în poezia lui Lucian Blaga; Dumitru Mureșan, Matematică și intuiție; Teodor Vidam, Opera de artă în viziunea filozofică a lui L. Blaga și M. Heidegger; Ionuț Isac, Fațete ale modernității filozofiei blagiene. "Diferențialele divine" din perspectiva filozofiei informației; Eugeniu Nistor, Teorii despre sufletul românesc; Ionel Popa, Debutul filozofic; Ion Ilie Mileșan, Asupra relației dintre conceptele de cultură minoră/majoră și metaforă în gândirea lui Lucian Blaga; Aurel Hancu, Motivul floral în poezia lui Lucian Blaga; Gheorghe Păcurar, Pașii poetului.

John STEINBECK, *Iarna vrajbei noastre*

Traducere și note de Mihu Dragomir și Tatiana Malița, Editura Polirom, Iași, 2004, 420 p.

În Iarna vrajbei noastre, capodopera sa, John Steinbeck se întoarce la tematica socială care a marcat atît de puternic întreaga sa operă. (Saul Bellow)

Îl regăsim, în sfîrșit, pe autorul care a strălucit în La răsărit de Eden, pe intelectualul care trăiește intens drama acestei societăți, pe scriitorul pentru care cuvîntul are sens nu numai prin ce, dar și prin cum spune. Adevărul e zeul suprem al lui Steinbeck; el i se închină cu devoțiune și nu acceptă alt zeu. (Edmund Wilson)

O analiză necruțătoare, amară, extrem de ironică a legilor morale americane.

(“San Francisco Chronicle”)

Vladimir NABOKOV, *Apărarea Lujin*

Traducere din rusă de Adriana Liciu, Editura Humanitas, București, 2004, 207 p.

Cîteodată inadaparea existențială se confundă cu autismul. Lujin, eroul din romanul lui Nabokov, constată că lumea din jur devine frecventabilă doar dacă o transformă într-o tablă de șah... Captiv al unor mecanisme pe care el singur le cunoaște, Lujin înțilnește pînă la urmă adversarul capabil să-i străpungă armura și să-l dezbrace de stratul protector. Sinuciderea lui e o formă de depunere a armelor. Naveta între real și fantastic devine tot mai greu de urmărit, iar jocul de șah se preschimbă din adăpost în stăpîn tiranic și nepermisiv. (Humanitas)

XUN ZI, *Calea guvernării ideale*

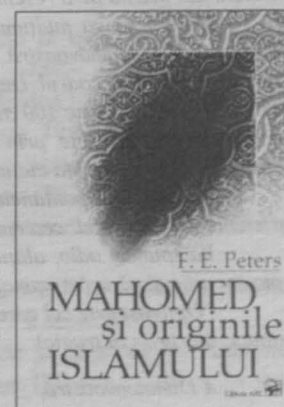
Traducere din limba chineză veche, studiu introductiv, note și comentarii de Luminița Bălan, Editura Polirom, Iași, 2004, 448 p.

Contribuția lui Xun Zi în cultura clasică a fost într-adevăr uriașă, căci, prin scrierile sale, prin învățătura transmisă discipolilor, a fundamentat apropierea celor două doctrine – confucianistă și legistă – ce se va petrece mai târziu, în dinastia Han. De altfel, Xun Zi s-a impus ca un strălucit polemist, cu un discurs mult mai riguros decît al altor confucianști... promovând aspectul realist al acestei moșteniri. Într-un context în care diversele școli filozofice avansau tot mai mult ideea rezonanței dintre natură și evenimentele din viața omului, Xun Zi propune omul ca forță ordonatoare. El împărtășește credința că rolul omului nu este de a încerca să cunoască universul, prin eforturi socotite inutile, ci de a-l ordona. (Luminița Bălan)

F. E. PETERS, *Mahomed și originile Islamului*

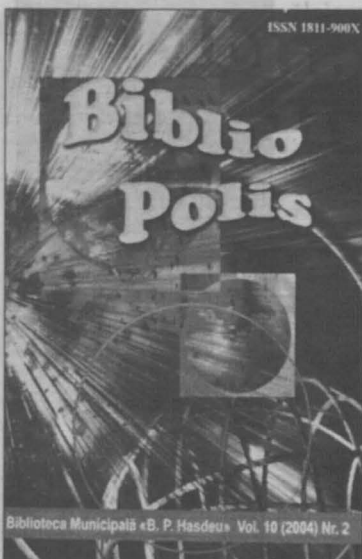
Traducere de Genoveva Bolea, Editura Arc, Chișinău, 2003, 282 p.

Peters scrie foarte bine. Erudiția sa este excelentă, iar cartea completează o lacună în materialul pe care îl avem la dispoziție. Există mai multe biografii ale Profetului, dar nici una dintre ele nu face ceea ce face această lucrare. Cele mai multe sunt scrise pentru a susține o anumită teză referitoare la caracterul carierei Profetului. Această lucrare așterne pur și simplu pe hîrtie ceea ce poate fi cunoscut cu oarecare certitudine despre cariera lui Mahomed din punctul de vedere al istoricului contemporan laic. (William C. Chittick)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Dezvoltarea Colecțiilor al Bibliotecii Metropolitane București

Agenda culturală

BiblioPolis

Am primit la redacție "BiblioPolis", revistă de biblioteconomie și științe ale informației, editată de Biblioteca Municipală "B. P. Hasdeu" din Chișinău, vol. 10 (2004) nr. 2, publicație pe care am mai prezentat-o în paginile revistei noastre. O întâmpinăm și de data aceasta cu interes și bucurie colegială.

Transcriem, dintr-un sumar bogat în teme și preocupări:

Vlad Pohilă, *Biblioteca între tradiție și modernitate*; dr. Lidia Kulikovski, director general al BM "B. P. Hasdeu", *În SUA am văzut realizat și funcțional conceptul "Biblioteca – centrul comunității"*; Tatiana Coșeriu, director adjunct BM, absolventă a Seminarului "Formarea formatorilor", *Instituția care învață: designul instruirii continue a adulților*; Genoveva Scobioală, manager Departamentul Marketing, *Solicitarea și perceperea literaturii pedagogico-didactice*; Tatiana Fiodoruc, manager "Relații cu publicul", *Zilele bibliotecilor, sub semnul Credinței, Dragostei de Neam și de Frumos*; Elena Vulpe, director Biblioteca "O. Ghibu", *Mereu în actualitate, viața și fapta lui Ștefan cel Mare*; Dumitru Păsat, Centrul Academic Internațional "M. Eminescu", *Mihai Eminescu în viziunea lui Mircea Eliade*; Vlad Pohilă, *Două veacuri și mai bine de ortografie*

românească; Tamara Ciobanu, *Slatina – veche cetate de civilizație și românitate*; Breviar editorial; Moment poetic: *Biblioteca de Marin Sorescu*; Divertis-club: *Primă dată la bibliotecă de William Saroyan*; *Așa grăit-a Nicolae Iorga*; Calendarul aniversărilor culturale 2004.

Scrisoare de rămas-bun

Goethe-Institut Bukarest

Stimate doamne, Stimați domni,
Dragi prieteni din România și Germania,

Astăzi trebuie să-mi iau rămas-bun de la Dumneavoastră.

Soțul meu și cu mine, care ne-am simțit bine în București, fiica noastră, Cora, care și-a scris lucrarea de an despre viața animalelor sălbatice din Munții Carpați, și câinele nostru, Chico, vom părăsi Bucureștiul pe data de 2 iulie.

Pentru moment, vom pleca în concediu în Germania, după care ne vom îndrepta spre alte zări. Unde exact – nu știm deocamdată. Ne-am bucura să avem la un moment dat ocazia de a reveni, ca turiști, în România.

Doresc să vă mulțumesc în mod deosebit pentru colaborarea Dumneavoastră cu Institutul Goethe și cu colegile mele din cadrul Departamentului de programe culturale (cu cele peste 100 de proiecte). Suntem mândri de toate aceste proiecte, prin care Institutul Goethe și-a adus contribuția la viața culturală a orașului.

Prietenia și spontaneitatea Dumneavoastră au contribuit din plin la reușita acestor proiecte. Sunt convinsă că veți arăta aceeași prietenie și față de cel/ cea care îmi va urma în funcția de director al Institutului Goethe, începând cu luna septembrie a acestui an.

Vă spunem adio, alături de cele mai bune gânduri pentru această țară, pe care soțul meu și cu mine am învățat să o iubim. Vă spunem adio și vă urăm numai bine: sănătate și optimism, chiar și în situații grele.

"Optimist este cel care nu privește lucrurile pe atât de tragic, precum sunt ele de fapt", spunea cândva Karl Valentin. Să nu luăm, așadar, lucrurile în tragic!

A Dumneavoastră,

Heidegert A. HOESCH

Director, Institutul Goethe București

Institutul Goethe București

București, 23 iunie 2004

Calendar

Contents

august 2004

- ◆ 1 august 1714. 290 de ani de la alegerea lui Dimitrie Cantemir drept membru al **Academiei din Berlin**
- ◆ 1 august 1819. 185 de ani de la nașterea lui **Herman Melville**, scriitor american (1 aug. 1819 – 28 sept. 1891)
- ◆ 1 august 1919. 85 de ani de la nașterea lui **Vasile Gheorghe Condurache**, sculptor
- ◆ 2 august 1924. 80 de ani de la nașterea lui **Nicuță Tănase**, prozator (2 aug. 1924 – 8 sept. 1986)
- ◆ 2 august 1939. 65 de ani de la nașterea actriței **Valeria Seciu**
- ◆ 3 august 1889. 115 ani de la moartea poetei **Veronica Micle** (22 apr. 1850 – 3 aug. 1889)
- ◆ 3 august 1954. 50 de ani de la moartea scriitoarei franceze **Colette** (28 ian. 1873 – 3 aug. 1954)
- ◆ 4 august 1859. 145 de ani de la nașterea lui **Knut Hamsun**, scriitor norvegian, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 1920 (4 aug. 1859 – 19 feb. 1952)
- ◆ 5 august 1844. 160 de ani de la nașterea lui **I. E. Repin**, pictor rus (5 aug. 1844 – 1930)
- ◆ 5 august 1894. 110 ani de la nașterea lui **Andrei Oțetea**, istoric (5 aug. 1894 – 28 mart. 1977)
- ◆ 5 august 1909. 95 de ani de la nașterea **Ninei Facon**, eseistă, traducătoare și istoric literar (5 aug. 1909 – 25 nov. 1974)
- ◆ 7 august 1864. 140 de ani de la înființarea **Primăriei orașului București**, cel dintâi primar ales fiind Barbu Vlădoianu
- ◆ 7 august 1904. 100 de ani de la nașterea actorului **Nicolae Brancomir** (7 aug. 1904 – 27 aug. 1991)
- ◆ 8 august 1904. 100 de ani de la nașterea lui **Emilian Bratu**, inginer chimist, fondator al Școlii de inginerie chimică din România (8 aug. 1904 – 30 mart. 1991)
- ◆ 8 august 1909. 95 de ani de la nașterea lui **Emilian Bucov**, scriitor (8 aug. 1909 – 17 oct. 1984)
- ◆ 8 august 1939. 65 de ani de la moartea lui **G. M. Zamfirescu**, prozator și dramaturg (13 oct. 1898 – 8 aug. 1939)
- ◆ 9 august 1934. 70 de ani de la nașterea lui **Romulus Cojocaru**, poet și prozator
- ◆ 10 august 1884. 120 de ani de la nașterea lui **Panait Istrati** (10 aug. 1884 – 16 apr. 1935)
- ◆ 10 august 1929. 75 de ani de la nașterea actriței **Tamara Buciuceanu-Botez**
- ◆ 11 august 1929. 75 de ani de la nașterea lui **Modest Morariu**, scriitor și traducător (11 aug. 1929 – 1988)
- ◆ 12 august 1909. 95 de ani de la nașterea lui **Vasile Spiridoniciă**, poet, prozator, publicist și editor (12 aug. 1909 – 12 feb. 1988)
- ◆ 13 august 1864. 140 de ani de la nașterea lui **Spiridon Popescu**, prozator (13 aug. 1864 – 8 mai 1933)
- ◆ 13 august 1899. 105 ani de la nașterea lui **Sir Alfred Hitchcock**, cineașt englez (13 aug. 1899 – 29 apr. 1980)
- ◆ 13 august 1969. 35 de ani de la moartea lui **George Oprescu**, istoric și critic de artă (27 nov. 1881 – 13 aug. 1969)
- ◆ 13 august 1984. 20 de ani de la moartea poetului **Virgil Mazilescu** (11 apr. 1942 – 13 aug. 1984)
- ◆ 15 august 1714. 290 de ani de la moartea lui **Constantin**

- Brâncoveanu** (1654 – 15 aug. 1714)
- ◆ 15 august 1769. 235 de ani de la nașterea lui **Napoleon Bonaparte** (15 aug. 1769 – 6 mai 1821)
- ◆ 15 august 1894. 110 ani de la nașterea lui **Ion Chinezu**, traducător, publicist, critic și istoric literar (15 aug. 1894 – 10 dec. 1966)
- ◆ 15 august 1984. 20 de ani de la moartea lui **J. B. Priestley**, scriitor britanic (13 sept. 1894 – 15 aug. 1984)
- ◆ 16 august 1949. 55 de ani de la moartea scriitoarei americane **Margaret Mitchell** (8 nov. 1900 – 16 aug. 1949)
- ◆ 17 august 1899. 105 ani de la nașterea lui **Leon Negruzzi**, poet, prozator și traducător (17 aug. 1899 – 6 oct. 1987)
- ◆ 17 august 1964. 40 de ani de la moartea lui **Mihai Ralea**, psiholog, sociolog, eseist și critic literar (1 mai 1896 – 17 aug. 1964)
- ◆ 18 august 1849. 155 de ani de la nașterea lui **Teodor V. Ștefanelli**, istoric și scriitor (18 aug. 1849 – 23 iul. 1920)
- ◆ 19 august 1914. 90 de ani de la nașterea lui **Ion Vitner**, eseist, critic și istoric literar (19 aug. 1914 – 12 apr. 1991)
- ◆ 19 august 1929. 75 de ani de la nașterea lui **Ștefan Balint**, grafician
- ◆ 19 august 1929. 75 de ani de la nașterea lui **Mircea Ștefănescu**, sculptor
- ◆ 20 august 1834. 170 de ani de la nașterea junimistului **Vasile Pogor** (20 aug. 1834 – 20 mart. 1906)
- ◆ 20 august 1854. 150 de ani de la moartea lui **Wilhelm Schelling**, filosof german (27 ian. 1775 – 20 aug. 1854)
- ◆ 22 august 1939. 65 de ani de la nașterea lui **Ion Beldeanu**, poet și ziarist
- ◆ 23 august 1904. 100 de ani de la nașterea lui **Gheorghe Anghel**, sculptor (23 aug. 1904 – 7 apr. 1966)
- ◆ 23 august 1924. 80 de ani de la nașterea lui **Paul Everac**, dramaturg, prozator și publicist
- ◆ 23 august 1934. 70 de ani de la nașterea lui **Corneliu Ștefanache**, prozator
- ◆ 23 august 1939. 65 de ani de la nașterea lui **Ion Sasu**, pictor
- ◆ 24 august 1899. 105 ani de la nașterea scriitorului argentinian **Jorje Luis Borges** (24 aug. 1899 – 14 iun. 1986)
- ◆ 25 august 1744. 260 de ani de la nașterea lui **Johann Gottfried von Herder**, scriitor și filosof german (25 aug. 1744 – 18 dec. 1803)
- ◆ 26 august 1934. 70 de ani de la nașterea lui **Leonida Neamțu**, poet și prozator (26 aug. 1934 – 25 oct. 1992)
- ◆ 26 august 1989. 15 ani de la moartea lui **Irving Stone**, scriitor american (14 iul. 1903 – 26 aug. 1989)
- ◆ 27 august 1924. 80 de ani de la nașterea **Marianei Dumitrescu**, poetă (27 aug. 1924 – 4 apr. 1967)
- ◆ 28 august 1749. 255 de ani de la nașterea lui **Goethe** (28 aug. 1749 – 22 mart. 1832)
- ◆ 28 august 1939. 65 de ani de la nașterea scriitoarei **Rodica Ojog-Brașoveanu** (28 aug. 1939 – 2 sept. 2002)
- ◆ 31 august 1749. 255 de ani de la nașterea lui **Alexandr Nikolaevici Radișcev**, scriitor rus (31 aug. 1749 – 24 sept. 1802)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane București

Contents

Commemoration Year

Stephen the Great and Holy – 500 – A. D. XENOPOL	2
Anton Pann – 150 – Ion BARBU, Constantin MATEESCU, Ana Maria ORĂȘANU	5
Patrimony	9
<i>N. CARTOJAN</i> – The Popular Books in the Romanian Literature	10
Contemporary Autographs – <i>Pan IZVERNA</i>	12
Rules for Inter-Library Loan	14
'Miron Radu Paraschivescu' Library	16
Eurocertification. Seminar for Libraries and Information Centres in Brussels	17
EBLIDA Hot News. May 2004 – Library and Information Society Issues	18
Finnish Public Libraries – Strategy for 2010 (I)	20
<i>Veronica ALDEA, Adriana GAGEA, Angela OPREA</i> – The Cultural League and the Bucharest Public Reading's Development at the Beginning of the 20 th Century	26
<i>Edouard ROUVÉYRE</i> – Necessary Knowledge to a Bibliophile (II)	29
<i>Jean-Yves CONRAD</i> – The Market of Poetry in Paris	35
Catalogue	36
A Farewell Letter from Bucharest Goethe Institute	38
Calendar	39

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

București, str. Take Ionescu nr. 4

sector 1, cod poștal 010352

Tel: 212.83.11 / Fax: 211.36.25

E-mail: abidob@email.ro

ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU

Director artistic: Mircea DUMITRESCU

Redactor șef: Ion HOREA

Secretar de redacție și Culegere text: Iulia MACARIE

Tehnoredactare computerizată: Marian TĂNASE

CUPON

ABONAMENT LA

"BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR"

Numele .....

Prenumele .....

Adresa .....

Cod..... Telefon.....

Solicit abonarea la revista "Biblioteca Bucureștilor" pe o perioadă de ..... luni.

Adresa: București, Str. Take Ionescu nr. 4, sector 1, cod poștal 010352.

Anexez chitanța de plată a sumei de ..... lei în contul dvs.

nr. 2511.1-3771.1/ROL BCR sector 1.

Asociația noastră ABIDOB și Biblioteca Metropolitană București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din Comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară "BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR". Prețul unui număr este de 20.000 lei.

Tipărit la Tipografia "SEMNE '94"

Revista apare cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor

Redacția revistei "BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR" respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

HERMAN MELVILLE

1819 – 1891

185 de ani de la naștere

“Ori de câte ori simt o cută amară în colțul gurii, ori de câte ori sufletul mi-e umed și înfrigurat ca o zi de noiembrie, ori de câte ori îmi dau seama că m-am oprit fără voie în fața vreunei dughene cu sicrie sau când mă trezesc pe urmele oricărui cortegiu funebru ce-mi iese în cale și mai ales când obida pune în așa măsură stăpânire pe mine încât îmi trebuie tărie multă de cuget ca să nu cedez ispitei de a ieși în stradă și de a zbura cu un hobârnac pălăriile trecătorilor – ori de câte ori mi se întâmplă așa – atunci înțeleg că, într-adevăr, a sunat ceasul să mă avânt pe mare cât mai curând cu putință”.

Moby Dick

PANAIT ISTRATI

1884 – 1935

120 de ani de la naștere

“În povestirile lui Istrati mișună, în afară de români, și evrei, greci, bulgari, armeni, lipoveni, turci, într-un cuvânt, tot acel amalgam de naționalități care populează orașele porturilor. Dar opera lui Panait Istrati se integrează astfel într-o tradiție a literaturii române, mai exact spus, a prozei muntenești, deschisă de Anton Pann și Nicolae Filimon – și, de fapt, mai înainte, de Pitarul Hristache – continuată de I.L. Caragiale, și trebuie să menționăm, dintre numele literare ulterioare, pe Gala Galaction, care se ocupa de micii negustori și cărăușii de pe malurile Dunării. Povestirile lui Istrati sunt îmbalsămate cu aroma descripției. modului de viață, a moravurilor acelor oameni și chiar a particularităților lor de vorbire”.

Al. Oprea